

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו"ף לפניו לעז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת צו תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

בב מציעא. אלו מציאות – פרק שני דף כה עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
רש"י
תוספות

1 שלשה מבעות זו ע"ז. ובגמרא מפרש שמקמינהו גמ' שמעא דקמצא בו' ההם הוא
2 דאמר שפירותי לבעל הכלי. הא כלי ולפני פירות. וברי אלו הפירות של מוציא ואע"פ
3 שהכלי לבעל הסימן את הכלי יחיד ואת הפירות יעבב לו ולא אמרנו מטאי מנא נפל
4 מקצתו בכלי בו'. הדין מוכיח דהך דעל גבי קרקע דהך הוא וחיוב לתתוס' למי שימן
5 סימן בכלי וכן מעות לבעל הבית: ח"ג מצא דבר

1 שלשה מבעות זה על גב זה פירות ברה"י וכברות
2 של בערה"ב ונתי צמר הלקוחין מביית האומן ברי יון
3 וכרי שמן הרי אלו חייב להכריזו: גמ' שמעא דקמצא
4 פירות בכלי וימעות בכיס הא פלי ולפניו פירות כוס
5 ולפניו מעות הרי אלו שלו תנינא להא דתנו דתנו דתנו
6 מצא כלי ולפניו פירות כוס ולפניו מעות הרי אלו שלו
7 מקצתו בכלי ומקצתו על גבי קרקע מקצתו בכיס
8 ומקצתו על גבי קרקע חייב להכריזו ורמינהו מצא דבר
9 שאין בו סימן בצד דבר שיש בו סימן חייב להכריזו
10 בא בעל סימן ונמל את שלו וזה תלה פדבר שאין בו
11 סימן אמר רב וכיד לא קשיא הא בכובא וביתנא הא
12 בצנא ופירי רב פפא אמר הא והא בצנא ופירי ולא
13 קשיא הא דאשתתיר בה מודי הא דלא אשתתיר בה
14 מודי ואיבעית אימא הא והא דלא אשתתיר בה מודי
15 ולא קשיא הא דמהדריי אפיה לגבי פירי הא דלא
16 מהדריי אפיה לגבי פירי ואיבעית אימא הא והא
17 דמהדריי אפיה לגבי פירי ולא קשיא הא דאית לה
18 אוגוני לצנא הא דאית לה אוגוני לצנא: צבורי פירות
19 וצבורי מעות: שמעת מינה מנין הוי סימן תני צבור
20 פירות שמעת מינה מקום הוי סימן תני צבורי פירות:

1 שלשה מבעות זה על גב זה: אמר רבי יצחק מנדלאה והוא שעשוין פגמנדילו תניא נמי הכי
2 מצא מעות מפורות הרי אלו שלו עשוין פגמנדילים חייב להכריזו ואלו הן עשוין פגמנדילים
3 שלשה מטבעין זה על גב זה הא גופא קשיא אמרת מצא מעות מפורות הרי אלו שלו הא
4 משלחפי שלחופי חייב להכריזו אימא סיפא עשוין פגמנדילו חייב להכריזו הא משלחפי שלחופי
5 הרי אלו שלו תנא כל שאין עשוין פגמנדילו מפורות קרי להו א"ר תנינא לא שנו אלא של
6 שלשה מלכים אבל של מלך אחד אינו חייב להכריזו היכי דמי אי דעשוין פגמנדילו אפילו של
7 מלך אחד נמי ואי דאין עשוין פגמנדילו אפילו של שלשה מלכים נמי לא אלא אי אתמר הכי
8 אתמר לא שנו אלא של מלך אחד כעין שלשה מלכים (אבל של מלך אחד אינו חייב להכריזו)
9 והכי דמי דעשוין פגמנדילים ויהא תתאה וימציעא עילייה וזבא עילייה מצינא דאמרין
10 אונחי אונחייהו אבל של מלך אחד דכוליהו היי דתני ניהו אע"ג דמנחי אחרדי הרי אלו שלו
11 אמר ארמיו אתרמייהו דרדי נפול ורבי יוחנן אמר אפילו של מלך אחד נמי מלכו מאי
12 מכריזו מנין מאי איריא תלתא אפי' תרין נמי אמר רבינא מטבעא מכריזו ברי' ר' רבמי' כושר
13 מהו פשוטה מהו פחוצבה מהו פסולים מהו פשוט מהא תרא דאמר רב נתנן אמר רבה בר
14 אבהו כל שאילו מבינים לה קוסם ביניהו וגוטלים בבת אחת חייב להכריזו כעין רב אשי
15 תבין הוינא נפלא: אמר ר' יוחנן סימן זו ע"ג זו מנאמא פגנא מרי'. מטבעת מצאתי

1 הא בכובא וכינא. פי רש"י דמתני בכובא וכינא דקתני קמצא פירות ורי' אריכתא
2 אקרי פירי כדארמין (בבראשית רבה) וקא קן מופרי האקומ' ר'ע פשתן הביא ודוחק
3 וזרחה דמתני' בצנא ופירי דכין דאין הפירות מוזכרים יחד אילו מן הכלי נפלו היה קצת
4 נשאר מום בכלי אבל פשתן שקשור ביחד יכול להיות שבכלי היה נפל ורי' פ' דרדך
5 אמאי דקאמר מקצתו על גבי קרקע חייב להכריזו
6 ורמינהו קמצא דבר כך בא בעל סימן ונטל את
7 שלו וזה המוצא כמה שקברו היינו מה שבחזק
8 אע"פ שיש בכפוס קצת פירות ואפילו בעל כלי
9 אומר שבולן שלו ולפי על גבי קרקע בחזק הוא וקא
10 דאשתתירי בה

11 שמעת מינה מנין הוי סימן. אע"ג דפשיטא ליה
12 ללעל דמדישקל' הוי סימן מרה ומנין נמי
13 הוי סימן כעני לאוכוזי קבא ממנתי' לעיל ניהו כו'
14 נמי דקתני אבל קמצא שנים חייב לא לאקמר ש"מ
15 מנין הוי סימן (ולא אלימא ליה בריהא למשפט
16 מינה) אי נמי דמני' מזהו דמנין וזרחה הוי
17 סימן
18 והוא שעשוין פגמנדילו. אי מנין הוי סימן כמה
19 שעשוין פגמנדילו דיענין דרך היחוס
20 וזה ובתרי לא מני דטבעא מכריז אלא אב מקום
21 הוי סימן אפילו בתרי גושפין פגמנדילו דיענין
22 דדרך היחוס וזה דאי בתרי אפי' עשוין פגמנדילו
23 לא דיענין דדרך היחוס וזה דאמר דרך נפילה
24 וזה דאמרתי הכי איכ' לקמן מאי פירי (א"ר יוחנן)
25 מאי איריא תלתא אפי' בתרי ר' ור' דשפיר משני
26 מטבא מכריז
27 הא גופא קשיא. אמרתי לא פריך דמנינא למימר
28 ד מטבעת היינו פירוש דצבורי מעות:
כאבני

1 שלשה מבעות זה על גב זה: אמר רבי יצחק מנדלאה והוא שעשוין פגמנדילו תניא נמי הכי
2 מצא מעות מפורות הרי אלו שלו עשוין פגמנדילים חייב להכריזו ואלו הן עשוין פגמנדילים
3 שלשה מטבעין זה על גב זה הא גופא קשיא אמרת מצא מעות מפורות הרי אלו שלו הא
4 משלחפי שלחופי חייב להכריזו אימא סיפא עשוין פגמנדילו חייב להכריזו הא משלחפי שלחופי
5 הרי אלו שלו תנא כל שאין עשוין פגמנדילו מפורות קרי להו א"ר תנינא לא שנו אלא של
6 שלשה מלכים אבל של מלך אחד אינו חייב להכריזו היכי דמי אי דעשוין פגמנדילו אפילו של
7 מלך אחד נמי ואי דאין עשוין פגמנדילו אפילו של שלשה מלכים נמי לא אלא אי אתמר הכי
8 אתמר לא שנו אלא של מלך אחד כעין שלשה מלכים (אבל של מלך אחד אינו חייב להכריזו)
9 והכי דמי דעשוין פגמנדילים ויהא תתאה וימציעא עילייה וזבא עילייה מצינא דאמרין
10 אונחי אונחייהו אבל של מלך אחד דכוליהו היי דתני ניהו אע"ג דמנחי אחרדי הרי אלו שלו
11 אמר ארמיו אתרמייהו דרדי נפול ורבי יוחנן אמר אפילו של מלך אחד נמי מלכו מאי
12 מכריזו מנין מאי איריא תלתא אפי' תרין נמי אמר רבינא מטבעא מכריזו ברי' ר' רבמי' כושר
13 מהו פשוטה מהו פחוצבה מהו פסולים מהו פשוט מהא תרא דאמר רב נתנן אמר רבה בר
14 אבהו כל שאילו מבינים לה קוסם ביניהו וגוטלים בבת אחת חייב להכריזו כעין רב אשי
15 תבין הוינא נפלא: אמר ר' יוחנן סימן זו ע"ג זו מנאמא פגנא מרי'. מטבעת מצאתי

15 תבין הוינא נפלא: אמר ר' יוחנן סימן זו ע"ג זו מנאמא פגנא מרי'. מטבעת מצאתי
16 הלכך תרי לא סימא קויה הוא ומיטעט טעמא ב' כשי'. מוטילין בעגול כאצבעה בשורה. זו אצל זו: פחוצבה. מ' רגלי קנן כל אחד כנגד ארר של שני קויה. כוסלם. רוב אמצעי על
17 התחתון ורוב העליון של האמצעי כמו מעלות שקורין אשכוליט' ש' פשוט קמא. דרי' תרי: כל שאילו מבינים בו. וכו' הוה כוסלם נטילים בבת אחת.

כאבני בית קוליס. מבאן ארית דאין ע"ז מרקוליס אלא קוליס דאמרין הקא הוא דקריי אשן משתמר כלל דואי אבידה והקמים התלפיו לגנאי לשון לעג וקלס (תהלים מד) הוא ומר חילוף כמו מר דרשתיך דפרק גדר תהשת (חילוי דף עז.) ומר דפרקלא התגול בתרא (ביק קטג):

אחר הגפס. מקום שמשתמרות קנת אכל מצא

מקום אשן משתמר כלל דואי אבידה
7 היא ותהיאוהו התעלים כיון שאין בה סיון ולא
8 מיירי תבא מלמיה לגמרי מדמרין בגמרא לרתי'
9 קשר סוכה כמותר ויטל ויכריז ויבקים המשתמר
10 אפי' יש בו סיון לא יגע בו דהא תנן מצא כלי
11 טמון באשפה לא יגע בו ובשם בו סיון מיירי
12 מוקדמך ואם מגולה נוטל ומטרי וכן לעיל ודף
13 (כד) אמר מצא אבידה אם רוב ישראל חיל
14 לתכריז אי'כ בשם בו סיון מיירי ומוקף לה בעומן
15 באשפה ונמלק עליה לפנותה אבל אם לא נמלק
16 לא יגע בה ולרבי אדמי מוקם ותי סיון נמלק
17 דוקא גזלות מדרין אכל רב אחר לא ודאי
18 מקום סיון ויטל ויכריז כיון דאניו משתמר
19 לגמרי ולרבה דאמר מוקם לא תוי סיון נמלק
20 גזלות לאשמעוניה דאניג' דתן ספק הינת
21 דאיכא למימר דמעלמא אתו לא יגע דתן:
22 **ואמר** ר' אבא בר נבדאי אמר רב ספק הינת
23 לכתחילה לא טול. בדמקשר ספק
24 דלקא איניש אצניניהו **אם** וכו' לא תיורי. יש
25 מפרש הדינו דוקא בעטילהו והילכו ביניהו דש
26 לרשע שמא באו בעלים בתוך רב לא מצאו הם
27 שדדו וכן וכו' לחזי לביקשה דרב לא תיורי
28 למקום שנטל אבל אם נטלו ולא ון משם ודאי
29 שלא באו בעלים בתוך רב תיורי וכו' ובידשעמי
30 ענדא ברבי אבא בר נבדאי גופיה דקאמר רבי
31 אבא בר נבדאי אשפה תמרא מוכסה בחפסיה
32 ונסביה אקא ושאלו בבי בר אמרו ליה לאו יאת
33 ענדא אמר ליה אנדריה א"ל לא לקמא אקא
34 מריה לא אשכחה ומאש מיניה מיהו אם נתל
35 לא תיורי שמעך רב שנטלה ואניג' דלא חילייה
36 לשום מקום לא תיורי ויש לפרש מיירי הקא
37 כספק אבידה דאפי' הניקה בעלים שם מדעת
38 חזנה ששכחה דבלא משתמר ב' קנת מיירי
39 דומיא דמתני' דעל מתני' קאי רבי אבא ולרבי אם
40 נטל לא תיורי דרשמת אבידה היא ויבסחה
41 בעלים וכו' וכן שאם היה יודע שדאי אבידה היה
42 מחייב בהשקתה כל שום הנקה אם הוא יודע
43 של מי הוא דכיון שהוא משתמר קנת לא
44 יהייאשו בעלים היכא דהבייה תוי מחייב
45 בשמירתה מספק לרבה תוי שומר תנן לרבי יוסף
46 שומר שר עד שתבא ליד הבעלים ולא דמי לזמן
47 ואינה לפי כבודו דאמר רבא פירקין בהשאה
48 נחתיב בה ואמרין בתמוכר את הספיקה וכי' דף
49 (פ) אמר רבא בהך בבעליה דתיים דאקטינידו

כאבני בית קוליס. מרקוליס והוא ע"ז ולקמיה מפ' היכי עבדי אמת **מבאן**. והשלישית חציה על זה וחציה על זה. ויגזית. נירון קורט כותב עליה **מתני'** **מצא** אחר הנפה (ואו אחר החרד) גזלות מקושרין. ופה סתימת כותל של עץ או של קנים. נדר. של אבנים. לא יגע בן. טעמא מפ' בגמרא. כבוסה לא יגע בו. דאין

זו אבידה שיהא מוקדד עליה כלא וחבל
11 והתעלם משתמר הוא **גמ'** כמדריין. מקום
7 למקום. פליקאס אתו. ואין זו הינת וכוון דאין
8 ביה סימן נומא דרי אלו שלו: **ואם** לשייר
9 הולא אצניניהו. ודאי ומוקדשו. ספק הינת.
10 בדרך שאין בו סימן וכו' ודאי הינת לפתחיה
11 לא יטול. דאי שקלת לה ליבא לקרייהו סימנן
12 למיבא בהו הפסיד הלפק לא יטול ותבעלים
13 יקרו ודאי וטעמא: **ואם** נטל. לא תיורי. דקא
14 ליבא דרדיה סימנא. שכן דרד אשפה לפנות. ודי
15 לא שקיל ליה האי שתקא לכשיפשה יטלה וכדי
16 או ישאל חשוד הלפק אבידה היא ומוקדד
17 עליה כופי וכו'. טעמים מדעת קואי לא יגע
18 בהו ספקי והמניין. שכן כלים טענים אבידה הן
19 שהשלישם שם עם האשפה שהוציאם מן הבית
20 ולקמן פרק מאי שבין דרד אשפה לפנות. אבידה
21 מדעת היא. ודקוה ליה לאסוקי ארעמייה שפנתה
22 תיורי והקמי שכן דרד אשפה לפנות. ושתבעלים
23 נמלכים לפנות. לפנות לה כלים קבצים. מן הבית
24 שלא מדעת. **מתני'** **מצא** גנבל. לא אבניד
25 מדוקא שנקלה תרי אלו שלו. כגמרא מפרש:
26 מחיצו' לחזיון. באחד מחזרי כותל הסתיים
27 לרשות רבבים מצא מחיצו עבוי של כותל
28 ולחזיון שלו דאמרין אחר מבני רשות רבבים
29 נתנו שם ושכח דאניג' דאמנן לעיל ספק הינת
30 לא יטול ותאי ודאי הינת הוא תא מוקרי
31 למתני' כגמרא דשחרך טפי דאיכא יאוש בעלים:
32 **ואפילו** מצא בתוך הבית כו'. ב'ל' דידע דמאן
33 נתנו בעיולו נוטאש **גמ'** יגד. כלא וכותל
34 יקרו שיקול לוי' לא יגע. הבל אלו לא כבעל
35 הכותל: של אמורים. שהורישו אבותינו דהו
36 ישראל לא מצניני. ומחיצו ולפינים אמאי שלו
37 תרי בעל הבית דהו משתמט בהו כהה שנים.
38 דשחרך

1 **כאבני** בית קוליס. מרקוליס והוא ע"ז ולקמיה מפ' היכי עבדי אמת **מבאן** אמת **מבאן** אמת
2 **מבאן**. והשלישית חציה על זה וחציה על זה. ויגזית. נירון קורט כותב עליה
3 **מתני'** **מצא** אחר הנפה (ואו אחר החרד) גזלות מקושרין. ופה סתימת כותל של עץ
4 או של קנים. נדר. של אבנים. לא יגע בן. טעמא מפ' בגמרא. כבוסה לא יגע בו. דאין
5 זה אבידה שיהא מוקדד עליה כלא וחבל
6 והתעלם משתמר הוא **גמ'** כמדריין. מקום
7 למקום. פליקאס אתו. ואין זו הינת וכוון דאין
8 ביה סימן נומא דרי אלו שלו: **ואם** לשייר
9 הולא אצניניהו. ודאי ומוקדשו. ספק הינת.
10 בדרך שאין בו סימן וכו' ודאי הינת לפתחיה
11 לא יטול. דאי שקלת לה ליבא לקרייהו סימנן
12 למיבא בהו הפסיד הלפק לא יטול ותבעלים
13 יקרו ודאי וטעמא: **ואם** נטל. לא תיורי. דקא
14 ליבא דרדיה סימנא. שכן דרד אשפה לפנות. ודי
15 לא שקיל ליה האי שתקא לכשיפשה יטלה וכדי
16 או ישאל חשוד הלפק אבידה היא ומוקדד
17 עליה כופי וכו'. טעמים מדעת קואי לא יגע
18 בהו ספקי והמניין. שכן כלים טענים אבידה הן
19 שהשלישם שם עם האשפה שהוציאם מן הבית
20 ולקמן פרק מאי שבין דרד אשפה לפנות. אבידה
21 מדעת היא. ודקוה ליה לאסוקי ארעמייה שפנתה
22 תיורי והקמי שכן דרד אשפה לפנות. ושתבעלים
23 נמלכים לפנות. לפנות לה כלים קבצים. מן הבית
24 שלא מדעת. **מתני'** **מצא** גנבל. לא אבניד
25 מדוקא שנקלה תרי אלו שלו. כגמרא מפרש:
26 מחיצו' לחזיון. באחד מחזרי כותל הסתיים
27 לרשות רבבים מצא מחיצו עבוי של כותל
28 ולחזיון שלו דאמרין אחר מבני רשות רבבים
29 נתנו שם ושכח דאניג' דאמנן לעיל ספק הינת
30 לא יטול ותאי ודאי הינת הוא תא מוקרי
31 למתני' כגמרא דשחרך טפי דאיכא יאוש בעלים:
32 **ואפילו** מצא בתוך הבית כו'. ב'ל' דידע דמאן
33 נתנו בעיולו נוטאש **גמ'** יגד. כלא וכותל
34 יקרו שיקול לוי' לא יגע. הבל אלו לא כבעל
35 הכותל: של אמורים. שהורישו אבותינו דהו
36 ישראל לא מצניני. ומחיצו ולפינים אמאי שלו
37 תרי בעל הבית דהו משתמט בהו כהה שנים.
38 דשחרך

28 **כבוכי** וכו' ולא קשיא כאן באשפה העשויה לפנות כאן באשפה שאינה עשויה לפנות
29 אשפה העשויה לפנות אבידה מדעת היא אלא באשפה שאינה עשויה לפנות ונמלק
30 עליה לפנותה בשלמא לרב פפא תיניו דקתני שכן דרד אשפה לפנות אלא לרב יבד
31 מאי שכן דרד אשפה לפנות שכן דרד אשפה לפנות לה כלים קבצים: **מתני'** **מצא**
32 בגל ובכותל יטון הרי אלו שלו מצא כמותל חרש מחיצו' ולחזיון טעמו: **מתני'** **מצא**
33 של בעל הבית אם היה משכירו לאתארים אפילו בתוך הבית הרי אלו שלו: **גמ'** **תנא**
34 מפני שיקול לומר לו של אמורים הן אמו אמורים מוצניני ישראל לא מוצניני לא צריכא
דשחרך

50 נגרי בתיקא אבל בשאר תרבים לא היינו משום דוקן לא מתייב בהשקה כלל ולכך כי יחזיר למקומו אינו חייב בשמירתה וכן צלוחית דפרק הספינה (שם דף פב) לא מתייב כלל כמיליה
51 האבידה מדעת היא ואינו חייב כלל בהשקתה אבל הקא אם היה יודע שהיא אבידה היה חייב לתקנה ולהשיבה לבעלים אם היה יודע של מי הם עתה שהוא ספק אם הגביה חייב
52 בשמירתה כרין אבידה וכן משמע בפרק הספינה (שם) דקאמר צלוחית אבידה מדעת היא משמע דאם לא היתה אבידה מדעת איש מדתיב בגמלתה ועובדא דירושלמי דקאמר
53 דאמרן אקא מריה ולא אשכחה מיירי שמצאו במקום שמשתמר לגמרי שלא היתה אבידה ואינה בת השקב ולכך אי לא היה לה למימש לאתא מריה יחזיר שפיר וכן משמע דסתם
54 הפיקה יש בו סיון ואי לא היה משתמר לגמרי איכ שפיר עשה שנטלה ואמאי אמר ר'אוי יאת עבד וכן הוא דתנא לקמן (דף לא.) מצא סלית או קורדום בעד דרד אין זו אבידה ולא יגע
55 בו אפילו יש בו סיון מקום המשתמר אי נמי תהם לדעת הדין שם ולא יגע בו אפילו יש בו סיון דרדך פועלים שמתנידים סליתן או קורדומם בעד דרד של אותה שדה ולפרושהו
56 רשי' ופירש דלא תרי דליכא איניש דרדיה סימנא קשה דרשטיא דלא יחזירו: לשום אדם שאינו יודע מי הם הבעלים אלא אין בו סימן:

רבא מציעא. אלו מציאות – פרק שני דף כו עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י תוספות

דְּשִׁתוּךְ סְפִי: ואית' ולקנין ליה חצירו לבעל תגל או לבעל הבוחל וי"ל דאין חצר קונה דברך שכולל להיות שלא ימציא לעולם כמו שבא משנה שזאת קונה הבוחל וכן מוכח לקמן (עמוד ב) דהגון מצא כמות ובשלתותו תרי אלו שלו ואין חצירו קונה לתנאי או לזולתו לפי שהמעות הם דבר קטן וצ"ל סוף דהו' למציאן בן ר' יוחנן (דף כו.) דקאמר לא שנו אלא בלאוקם מן התגר דאין היה שלו ולא

אמר' דקנה אותם תגר כשיהיה ברושותו: **בְּחִבְתָּי** חשב מציעו ודחין שלו. ואית' וקא אמרין ספק היעח לא ישול עוד דהכא כי נמי לגל לזיו' מקום סימן ויכרו עוד דמשמע דמתרי מידיי אפילו ביש בו סימן דבגמרא יהא כעי לאוקמי מתני' בסבין וכסי אלא תממת פירכא אתריי מוכי לה באורכא ונסבא וי"ל דאית' בשתי דהויא דבוחל וק"ן מסתקמא דבר כעשר בעלים ולא מעתא ותיקניש אכל מציעו ולקנים של בעל הבית דאינו שוכח חפציו ימים רבים: **בְּחוּךְ** בחוב' דהיינו חשבון וק"ן משמעא ביה העגון שראה שהוא אבדיה: **וַיְצַל** הוה דר' בביתו עם השוכרים וק"ם שהלכו חפשו חפציהם וכבדו רבית ולא שכחו דבר ואין לתלות המציאה שהיא שלקם אלא בעל הבית שעיניו נשאר בביתו באחריו ענון מעת חילין חסר תכירא של שמכבדין התיקוקם ככל כס ואפילו אי בו סימן דאין בעל הבית מתקאש מה שמשפיד בביתו כמבוי שצמקא דהים או ליתרין כיון שאין גרעם עוד דרים בביתו וכי משני שעשה פירק לשלשה בני אדם אפילו כי יש סימן מתאש; **לְעוֹלָם** וכן. ואין לתלות דמן המוכרין נפלו וזכר מעת חילין וכן שסתחלה על בהמקא דאולין בתי לקחין דהוה רובא אמיר אלו סומב לפכה בני אדם ועוד ומתקנין להו אתוקה דרמי מעשה **בְּרַח** הבית לעולם חילין. ואית' וקא אמרין פירק הוראה (ברכות דף סב.) לא יקנס אדם בחד הבית במעות הצרירים לו בסדתי א"כ מסתקמא של הקדש הם וקפלו מן המכאיין ללשכה בסיקו וי"ל דאין אסור ליקנס אלא במעות הצרירים לו בסדתי בפרהסיא דתראה שרשאי אותם לסותרה והיא וזכר ובענין זה אפילו של הקדש אסור אכל כדו אפילו הם של חילין מותר ליקנס והיין חוסי פסחים 4:1

עֲשׂוּיִין להתבאר בכל יום. ואית' וקא יתא אינו מתבבדות אלא מציעו שצריכים שלא יעמא תהוקתו ולא בשביל המעות ובגדה דהו' נה ויש דה' שיש) מוכח דמבוי דאינה בחוקת בדוקה משצריים אע"פ שפבריהו אינו מועיל כיון שלא כדוק משצריים בשעת ביבד וי"ל כיון שבדוקן משצריים שלא יתא אפילו עצם בכגדשה אי שרשאי אמר מעת אמ הוי שם: **הִכָּא** נמי קמא קמא אול ליה. ואית' ולקין מתני' כיון שבגמרא בגמרא עלת נמצא ע"י ביבד כדמוכח פ"ק דפסחים (דף ו.) ושם) בני חובה שנשמטת בה מעות מעשר וחילין דאע"ג שביבד התיבד אולין בתי רוב מעות שנשמטת שם פרו לה בתי בתרא בשמציא בגמרא רש לומר שיש גומא שנבדקת על ידי ביבד כדאמר פרק דם נדה נהה נה ויש דה' בגמרא) ויש גומא שדאי עמקה או סדק שהוא עמק שאינו נבדק ע"י ביבד כי הידי דפסחים ומתני' דקתיני מצא בתוך הבית לא משמע שצמא סדק עמוק או בגומא עמקה כל כך שלא יוכל לו למצוא בשעת ביבד:

לְשִׁלְשָׁה עובדי מוכבים. פחות משלשה לא מקרי רוב ומייתי' שעדיין ישום בבית דאי לא הוי חיי דבעל הבית שהוא בתרא: **אֶפְסָלוּ** תימא לשלשה ישראל. מלמה דבר קפרא מקריש דאמר לשלשה בני אדם מיירי אפי' בשלשה ישראל אפילו רגון דאמרי ברוב ישראל חייב לזכוריה חק' חיי שלו בדומ' דמתניאש ואית' ולקמי' לי שלשה בתרי ובעל הבית סני דכל יאמר אסור חבירו לקוח בדאמר בסמוך בר ראה סילע שנפלה משלשה וי"ל דלא סני פחות משלשה דאימר דמתאח' מן השוכרים אבד והם אינם חורשים את בעל הבית ולכן אי האובד מתקאש דסבור דאי חבירו לקוח דקטו' ותיקורו' לו (וע"ל דבעי לאוקמי אפילו אי בעל הבית עמקום):

העולה חיליה רבה דכולי' היא לא שביק להו סבינא. הנמצא באחד מחורי הבוחל: **בְּתֵר קָמָא** אית' איתיה לוי בני הבית ונתנהו שם אי קתא לבר בני רשות דרביים ונתנהו שם שכן דרך אחרות וכן פיקא בתי שצנייה אשדיראל בלתי' באורכא. **מִשְׁעָרֵי כְּסָמָא** פקטא של כסף סמולא. מן החפץ שמחוקק כל רובם הבוחל: **אי צִירָא** הבוחל לא ידא גומא: **מִתּוּ דִּתְיָמָא** מתו דתימא. חצו

דְּשִׁתוּךְ סְפִי: כבוחל הרש מחציו ולחיון שלו מחציו ולקנים של בעל הבית: **אִמֹר רב אישי סבינא בתי קתא וכסא בתי שצנייה ואלא מתני' דקתני מחציו ולחיון שלו מחציו ולקנים של בעל הבית ולחיון קתא לגאו אי קתא לבר אי שצנייה לגאו אי שצנייה לבר מתני' באורכא ונסבא תמא לא הוה פוחל ממולא מתן חולקין פשיטא לא צירכא דמשמע בתי קיסא מהו דתירמא אשתפוכי אשתפוכי קמ"ל: **הו' הוה משכרו לתארים אפילו (מצא) בתוך הבית הרי אלו שלו: ואמאי לזיל בתי בתרא מי לא תגן מעות שנמצאו לפני סחרי בהמה לעולם מעשר בתי בתי חולין ובידשלים בשאר ימות השנה חולין בשעת הרגל הכל מעשר ואמר ר' שמעיה בר יוחאי מציא מעמא הואיל ושוקי' וירושלים עשויין להתפבר ככל יום אלמא אמרין קמאי אפוא אולו והני אחרניו נינהו הקא נמי קמא קמא אול והני דבתרא הוא אמר ריש לקיש משום בר קפרא גנון שעשא פונדק לשלשה ישראל שמע מינה הלכה בר"ש כן אלגו אפי' ברוב ישראל אלא אמר בר מנשיא' וי' עקב גנון שעשא פונדק לשלשה עובדי מוכבים רב נתמן אמר רבה בר אבות אפי' תימא לשלשה ישראל מציא טעמא ההוא דנפל מינה מיאש מימר הני אמרי קמיהו כפנה ומני' ליהדרו לי ולא תדרו לי והשתא ליהדרו אי דעתיהו לאהדרה אהדרה ניהלי והאי דלא אהדרה לי בדעתיהו למינהלה ואודאי רב נתמן לטעמיה דאמר רב נתמן ראה סילע שנפל****

אחור: **אֶפְסָלוּ תימא לשלשה ישראל.** ולא תפשוט דהלכה כרשב"א דכי פליגי רגון עליה הייא דנפלה במקום שצריכים מציין לדע' לזה לכוחה דהוה האובד ומימר אמר דאבא לשלשה ידע ממי נפלה ולכשיגיע רגלן לכויר עליה חסר סימן ואמלו חק אלא דרע' ע"י לכוחה ותבענה ולא אחור איאיש מיאש מימר אמר כתי' אמרי פתיהו: אמרתי לפניהם: והשתא ליהדרו. בתמיה:

קַטְנָא

פחות משלשה לא מקרי רוב ומייתי' שעדיין ישום בבית דאי לא הוי חיי דבעל הבית שהוא בתרא: **אֶפְסָלוּ** תימא לשלשה ישראל. מלמה דבר קפרא מקריש דאמר לשלשה בני אדם מיירי אפי' בשלשה ישראל אפילו רגון דאמרי ברוב ישראל חייב לזכוריה חק' חיי שלו בדומ' דמתניאש ואית' ולקמי' לי שלשה בתרי ובעל הבית סני דכל יאמר אסור חבירו לקוח בדאמר בסמוך בר ראה סילע שנפלה משלשה וי"ל דלא סני פחות משלשה דאימר דמתאח' מן השוכרים אבד והם אינם חורשים את בעל הבית ולכן אי האובד מתקאש דסבור דאי חבירו לקוח דקטו' ותיקורו' לו (וע"ל דבעי לאוקמי אפילו אי בעל הבית עמקום):

שנפלא

משנים חיב להחיות. אפילו אין בו סיון דאניו מתאש לעולם ומיירי ששניהם
 קבשהו עד קודם שבאן הו' ומצאן הלך כבוד ודאי שמיכרו ללקח בשבוקשה
 עמו ואינו מתאש לעולם שמוחשו יחידהו כי בשאיבישנו ברבים ואיכיה לו שמצאו ולכך
 נמי אמרין בסמוך איהו שותפי ניהו כיון שראינום מתפשין יחד ומה שפרשי' משמע
 איש שלא מדעת אין נראה דתא רבא סבר דהו' 1
 יאוש מפרש כמקור מלמיה דרב כחנן ודאי 2
 סקרא לומר דהדר ביה בתר דאיתותב ומה 3
 שפירש נמי שישבענו שבועת היסת קשה כר 4
 וישבענו בטענת ספק מיהו יל דטוען ביל לופ 5
 שלא היה עם אחר כי אם הוא אך קשה דבימי 6
 הר קפרא דעין לא נתקנה שבועת היסת ונראה 7
 לפרש שבלא שבועת איהו מתאש לעולם 8
 דפרשישין: לא אלא כי לית ביה שיה 9
 פרושה לכל חד וחד. והיינו כי ליכא שלש 10
 פירושות אלא ב' ומה בפסך אין צריך להחיות אם 11
 שלשית שותפין אין כדו השקב לכל אחד 12
 ואם אין שותפין איהו קאמר תיאוש כי השנים 13
 יחדוהו כל אחד על חבירו ואית ונחשו שקא 14
 שנים הם שותפין דאין חושדים הן את זה ולא 15
 מתאשש שישנים שנתנו בטענת רבי שלשית וכן 16
 באיכא דאמר ר' אמאי קאמר הני שותפי ניהו וחד 17
 מנייהו אדיל מניה גבי תרביה נימא אימור 18
 שני מהם הם שותפין ואין חושדין הן את זה 19
 ויאמרו ר' שהשלישי לקחה יריל ודואי כי 20
 ליכא אלא שנים האחד יטעון כרי לחבירו אבל 21
 כביש שלשלא לא יטעון טענה כרי שלשית אפי' 22
 דהו' שנים נתון שותפין ודאי ואין חושדים הן את 23
 זה מימי סבור שהשותף לקחה לצערו עד וכן 24
 מורבה כדאמר בסמוך דאי אלא שיש פירושה 25
 דאינם מתאששים שסבורים שחביריהם מוצאם 26
 ומעלים מהם להקטיף ולצער עד וכן מריב 27
 הלבסוף יחידהו גי'יל דכיון ששלשה חולקין יחד 28
 אין לומר שותפין שנים מהם אלא או כולם 29
 שותפין או כל אחד ואחד לבדו 30

שנפלא

משנים חיב להחיות. אפילו אין בו סיון דאניו מתאש לעולם ומיירי ששניהם
 קבשהו עד קודם שבאן הו' ומצאן הלך כבוד ודאי שמיכרו ללקח בשבוקשה
 עמו ואינו מתאש לעולם שמוחשו יחידהו כי בשאיבישנו ברבים ואיכיה לו שמצאו ולכך
 נמי אמרין בסמוך איהו שותפי ניהו כיון שראינום מתפשין יחד ומה שפרשי' משמע
 איש שלא מדעת אין נראה דתא רבא סבר דהו' 1
 יאוש מפרש כמקור מלמיה דרב כחנן ודאי 2
 סקרא לומר דהדר ביה בתר דאיתותב ומה 3
 שפירש נמי שישבענו שבועת היסת קשה כר 4
 וישבענו בטענת ספק מיהו יל דטוען ביל לופ 5
 שלא היה עם אחר כי אם הוא אך קשה דבימי 6
 הר קפרא דעין לא נתקנה שבועת היסת ונראה 7
 לפרש שבלא שבועת איהו מתאש לעולם 8
 דפרשישין: לא אלא כי לית ביה שיה 9
 פרושה לכל חד וחד. והיינו כי ליכא שלש 10
 פירושות אלא ב' ומה בפסך אין צריך להחיות אם 11
 שלשית שותפין אין כדו השקב לכל אחד 12
 ואם אין שותפין איהו קאמר תיאוש כי השנים 13
 יחדוהו כל אחד על חבירו ואית ונחשו שקא 14
 שנים הם שותפין דאין חושדים הן את זה ולא 15
 מתאשש שישנים שנתנו בטענת רבי שלשית וכן 16
 באיכא דאמר ר' אמאי קאמר הני שותפי ניהו וחד 17
 מנייהו אדיל מניה גבי תרביה נימא אימור 18
 שני מהם הם שותפין ואין חושדין הן את זה 19
 ויאמרו ר' שהשלישי לקחה יריל ודואי כי 20
 ליכא אלא שנים האחד יטעון כרי לחבירו אבל 21
 כביש שלשלא לא יטעון טענה כרי שלשית אפי' 22
 דהו' שנים נתון שותפין ודאי ואין חושדים הן את 23
 זה מימי סבור שהשותף לקחה לצערו עד וכן 24
 מורבה כדאמר בסמוך דאי אלא שיש פירושה 25
 דאינם מתאששים שסבורים שחביריהם מוצאם 26
 ומעלים מהם להקטיף ולצער עד וכן מריב 27
 הלבסוף יחידהו גי'יל דכיון ששלשה חולקין יחד 28
 אין לומר שותפין שנים מהם אלא או כולם 29
 שותפין או כל אחד ואחד לבדו 30

נקטאן ליה כו'. משבענא ליה שבעת היסת ולא נתיאש מדי כשמשמע ולא
 מצא ונמצא שמא ליד זה לפני יאוש וחבקה באביה א' ונקטאן מדי כדבי וכול
 להשביעו בטענת שמא שאין שבעין בטענת שמא אלא אהוה השניין במשנה
 ואילו נשבעים שלא טענהו כו' (שבועות דף מה) ואית דא' ממקי' יאוש אחי' לדיה
 ואומקאן להלכתא כאבי' בעיל' קרי' א' 5
 אמן דמעות מידו וידע מדי כדבי וינק 6
 דאמר אדם עשו למשמע בכיסו כו' (לעיל דף 7
 בא: א' אימור' שותפי' ניהו. שולש' א' ואנטינם 8
 הן: על זה ואן האחד חושר את חבירו 9
 בחלקו ולכי מישמש בכיסו ולא מצאה 10
 לא אייאש מימר אמר אחד מן השותפים 11
 מצאה ולצעינה הוא שוחק ומצא כשנאת 12
 ליד זה לפני יאוש באת לידו ואת אומקיה 13
 כאבי' הלךך אף עיג' דסלע דבר שאין בו 14
 סיון הוא חייב להחיות אבל כי אין בו שלש 15
 פירושות מה נפקש' אי שותפין הן בו אין 16
 כאן משום השבת אבידה ואם על אחד 17
 מהם הוא או של השנים נטאשו ואמרו 18
 חברנו זה גבך הוא ודאי משמע ואמר לא 19
 לקחתי אחד מכם לקחו ונגבבו מחבירי 20
 אימור שותפי' ניהו. ומדימי אהדי' ואין 21
 חושדין הן את זה ונמצאת שנאת ליד זה 22
 לפני יאוש: ראה שלע' שפלאה'. ולא גרסין 23
 שבנינו: נגלה לפני יאוש. שלא שיה 24
 כדו למשמע זה בכיסו: עובר משום השב 25
 תשיבם. לא גמול לא שיה אלא בשעת 26
 נטילה כמו גמול את התורה ומפרז 27
 (שמואל ב כט) כדאמר בבבא קמא (עט) לא תוכל 28
 להתעלם איהו אונרהו אלא כלובש את 29
 עיני ומנעו מלהיצי' הלךך השתולע על 30
 מנת להחיות לאחר: ראה נתבון ולנוה 31
 אין כאן מתעלם אגל השב תשיבם איכא 32
 משמע על שישבוקה התנין ל' כו'. 33
 בשעת שראה אותה ולא נטלה להחיותה 34
 עובר בלא תוכל להתעלם: שהרי העלים 35
 עינו כי תהלא. בין החולות: אגלא'. 36
 בכרה 'מתני' מצא בסיון הרי אלו 37
 שלו. בדרך שאין בו סיון קאי והדוא 38
 דנפל מניה מנאש שהכל נכנסים לשם: בין 39
 תשיבם: שהתנינו יושב לפניה ונמדי טעל 40
 מקנה ונתון לפניו ומכר תעבת שנתנין 41
 לו נתון לחיבה ולא פשו שום דבר אלא 42
 מיד ותנינו: שולתי'. מהלך מעות נתון 43
 משטובתי בשולתן שלפניו מהלך החליף 44
 אף זה נתנין עם שותפיה: הרי אלו שלו. 45
 דאמרין מן הכאן נפלו שהרי השולתן 46
 מפסיק בין שולתי' למעות שמנאשו ואם 47
 מן השולתי' נפלו הנה לדה' להתמא' בעו 48
 לכפס' השולתן מתנחן עליה תלוש' פירות 49
 תביידי'. מפרש בגמרא: ואם היו בידינו. 50
 רבי סימן או קשר או מנחן שבחם: 'גמ' אבר 51
 רבי אלקנה' אפילו מונחין על גבי שולתן. 52
 נראה בעיני דלא גרסין צוררין: לפני. 53
 משמע על גבי דרקע: ליתני על גבי שולתן. 54
 של שולתי' וכי' של הכסא ושולתי' 55
 א' גמ'. ניתנו ברישא מצא בשולתן 56
 דרקתי רישא מצא בתנת מנדקט לפני 57
 השולתי' אף על השולתן במשמע 58
 בלוקח

בלוקח

בשולתנתו דרקתי רישא מצא בתנתו שלו אלא ש"מ אפי' מונחין על גבי שולתן הרי
 אלו שלו: הלוקח פירות מחבירו וכו': אמר ריש לקיש משום רבי ינאי לא שגוי אלא

בלוקח

בבא מציעא. אלו מציעאות – פרק שני דף כז עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

ת"ש חמור בסימני אוקף. ברייתא היא: דר'שהו' אם הוא רמאי מאי לאו בסימניו. אית דבמתני' (למקן כוז) דר'שוי מטאי קרא ולא חזור אף בסימניו דיל דאסמכתא היא בדרקני' עלה בביריתא משרבו הרמאים התקינו אבל הוהא שמעל ליה שהיה דר'שהו נגמרה מדקאמר וכי תעלה על דעתך לומר ב' ועיל דבמתני' מיירי בדידע שהיא רמאי לבי צדך עדים אבל הוהא מיירי בסתם בני ארס.

מצוא וט קשור בכיס חזיר הנוטא לשלית או לבכל השואלו בסימני הכיס: **(וְנִחוּשׁוּ שְׂאֵלָתוֹ)**. ואת ולובח מוכא דיסימני דאורייתא ובפרק בתרא דיבמות דף קכ. ושם דיה מצוא פריך מוכא דיבמות דף דאורייתא דיל דמצי לאוקמה בנז שאותו שאברו מצוא ומכיר הכיס בטבעית עין ריבון שבעצמו מצוא ואמון ודי' הוה מצי למפדי' התם **כיס** וארנקי משום דמסמני. ואת' והתבין לא תנחשו דיל בשלתי ביהא אשה (שבת דף סו.) אמרונן דיל דבר שיש בו משום פראא או בו משום דרבי האמוראי:

ואמאי יהיבא סימנים מובהקין דידה. לא מובהקין משק קאמר אלא מובהקים מסימני חבירו כזו וזו אמר מרת ארבו' וזה אמר מרת רחבו ולקפן (דה כף נמי דקאמר לשלם וילקא מכירו ולא אמר סימניו מובהקין התם נמי לאו מובהקים משק קאמר אלא שלא אמר סימנים טובים שיש בו אם בסימניו דסומקן ודחייב:

מצא

לחמרא איבעית אימא פלוי בחיורי ובסימניו אלא הוא דתיגא מצוא קשור בכיס או בארנקי ובטבעת או שמצוא בין פלוי אפילו לזמן מרובה פשר ואי ס"ד תישינן לשאלה כי מצוא קשור בכיס אמאי פשר ניהוש לשאלה אמרי כיס וארנקי וטבעת לא משאלו אינש כיס וארנקי משום דמסמני וטבעת משום דמצי פתגאי אין מעידין על השואל ואלעור בן מוכאי אמר מעידין על השואל ב' לאו איהא קמפיילגי דתיק סבר סימניו דרבנן ואלעור בן מוכאי סבר סימניו דאורייתא אמר רבא דכ"ע סימניו דאורייתא והכא בשימא מציעה בן גילו קמפיילגי מר סבר שומא מציעה בן גילו ומ"ם שומא אינה מציעה בן גילו איבעית אימא דכ"ע שומא אינה מציעה בן גילו והכא בסימניו העשוין להשתנות לאחר מיתה קמפיילגי מר סבר סימניו עשויים להשתנות לאחר מיתה וזר סבר סימניו אין עשויים להשתנות לאחר מיתה אב"א דכ"ע שומא אינה עשויה להשתנות לאחר מיתה וסימניו דרבנן והכא בשימא סימן מובהק הוא קמפיילגי מ"ם שומא סימן מובהק הוא ומ"ם שומא לאו סימן מובהק הוא אמר רבא את"ל סימניו לאו דאורייתא היכי מהדרין אבדיא בסימניו דניהא ליה למוצא אבדיה דנתבר בסימניו כי היכי דכי אבדה ליה לדידיה נמי נהדרו ליה בסימניו אמר ליה רב ספרא לרבא וכי אדם עושה טובה לעצמו במומן שאינו שלו אלא ניהא ליה לבכל אבדיה למיתב סימניו ולמשקליה מידע דיע העדים לית ליה ויזמר אמר פוליי לעמא לא דתני סימניו מובהקין דידה ואנא יהיבא סימניו מובהקין וידה ושלמא ליה אלא הוא דרשן רבן שמעינן בן גמליאל אמר אחר הלוה משלשה יתחיו ללוה שלשה שלוו מן האחד יחזור למלוה ניהא ליה ללוה לאהרורי ליה למלוה אמר ליה התם סברא הוא אחר הלוה משלשה יחזור ללוה דנבי לוח שכחי לא שכיחי ש"מ מלוה נפול שלשה שלוו מאחד יחזור למלוה דנבי מלוה שכחי נפי לוח לא שכיחי

לאהרורי נפי. שאבר מן השלוח המביאו קודם שישן ליה תקנתא. לקמן בשעתין מפרש מאי היא: במומא. דהפקר ביד דהפקר: תובעין ואפריקא ליה. לוח לרובעין אקא למעוטי מדי דאיבאו ואפריקא: כרי נפקה. בלא מקרא אלא אסמכתא אקרא בעלמא: ת"ש. דאוקמין לעיל חמור לסימני אוקף אקא: אמאי בעיי אוקף. אם יש עדים המביאן בטבעית עין לאוקף שהוא שולח ומחזירין לו את התמונה: ורבי שמעון דר'שהו דר'שהו אוחז אותו עד דרשך את אחיקי בעיניו. שיבא עדים שהוא שלו: אין מעידין. אם יש אדם שמת להשיא את אשתו אלא איב' ראו פרופר פניו שהוא עם החוטם: דאירוי או נזיל. שאין זה סימן שהרבה ארזיכו ונצימם יש: בלוי. בדיה: תישינן. שמא השאילם לאחר ואותו אחר ראו שפות: ספק. דהריישו בלע: תיורי' אין ספק. אין זה סימן שהרבה כאלה יש: מצוא קשור בכיס שלו או בארנקי בו. שליח המביא על ואבר הימנו לאחד וזמן מצוא קשור בכיס שלו או בארנקי בו: בין בלוי' בלי תשמישו שביבחת: אפילו לזמן מרובה. אינ' דתנן (גיטין דף כג.) המביא על ואבר הימנו מצוא לזמן מרובה פסול הכא כשר: ניהוש ליהא. שמא השאיל כביס לאחר וזאת קשור בו: דמסמני. מנחשי ואומר סימן לאדם שמשאיל כביס שמכרו לו מנולה דריויה. שיהיה לכל איש חוקים ניכר בטבעתו וכששולח חוץ שום דבר פתום כמסותו וזוהומו בטבעתו ליפקר אינו משאיל טבעתו שקאי גיעשה זה חוקם כגון חוקומו ודיחף בו את שליחותיה: אין מעידין על השואל מעידין על האשה ששאלה מאתו סימן היה בו שומא באבר פלוגי: שומא. וזוהיא' בלע: סימניו דרבנן. ונבי אשת איש דאיסור דאורייתא הוא לא מסמנין עלייה: בן גילו. והולך בשעתו שולחו במנול אחיה: בסימניו העשויים בו. אם עשויין להשתנות או אינן עשויין להשתנות אם בחייו והתה שומא שחורה במוחו געשית לבנה או אפרה: מובהק. ואפילו סימניו דרבנן יש לסמוך על זה: היכי שהדרינן כלומר מה הקנה ראו חכמים דברך ליבנס ספק להחזיר ממון למי שאינו שלו: אלא ליה: וכי אדם עושה ונביתוהא דמוצא מאי איכפת לן אם מי שאבדה ממנו לא ניהא ליה: אלא. אמר רבא כל כ' אווברי אבדיה ניתא ליה שותהא דת' זו בישראל ליתעב סימניו וכל חבא ונתוחי שקלה מאי טעמא מידע דיע דעדים לית ליה פעמים שאין לו עדים עליה ואם יוקדוהו לעדים לא תבא לעולם לידו ויזמר אמר טוב לו שהחזירה לכל האומר סימניו ולא שביחא דמוצא סימניו דידה אלא אנא דביע לא ידעי בו: אלא הא דתנן בו. ואמרו לחזרו לו למלוה בלא עדים סימניו זה שאומר שלשה דמי הוו משלשה לויס ואם מן הלוה נפול שלשה פרעם מי ניתא ליה בתקנה זו שיתום המוצאם לכל חבא ונתון סימניהם והלא טוב לו שרוד מנחשם ביד המוצאם עולמית דכל זמן שום בדין לא יחזירם למלוה דרי' הם שכרופים ולא ניתא דליהודי ליה בסימניו דלמא מיתרמי

לאהרורי וגם אשה בסימנים אי אמרת דאוריית'
מהדרין ואי אמרת דרבנן כי עבדו רבנן תקנתא
במומא אבל באיסורא לא עבדו רבנן תקנתא ת"ש
אף השמלה היתה בכלל כל אלו ולמה יצאת להקיש אליה ולומר לך מה שמלה מיוחדת שיש לה סימניו ויש לה תובעין חייב להכריז אף כל דבר שיש לו סימניו ויש לו תובעין חייב להכריז תנא תובעין אצטרביא ליה סימניו כדי נסבא ת"ש חמור בסימניו אוקף אמאי בעיי אוקף ת"ש הוה עפקד עד דרוש אחיד אותו וכי תעלה על דעתך שיתגנו לו קודם שיתיישן אלא דר'שהו אם רמאי הוא או אינו רמאי מאי לאו בסימניו לא בעדים ת"ש אין מעידין אלא על פרצוף הפנים עם החוטם אע"פ שיש סימניו בגופו ובכליו שמע מיה סימניו לאו דאורייתא אמרי בגופו דארוך וגזין פלוי דתישינן לשאלה אי תישינן לשאלה חמור בסימניו אוקף היכי מהדרין אמרי אוקף לא שאולי אינש אוקפא משום דמסמק ליה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54

דיע מלוה בסימניה: התם. בסימניו כי האי לא איכפת לן בגיחותא לזה דודאי לאו מיהא נפיל דרבך שטרי אחרניו מאי עבי גביה

בבא מציעא. אלו מצואות – פרק שני דף כח עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

רט

רש"י

תוספות

1 **מַצְאָה** תכריוך של שטרות מי ניקא ליה ללוח כו. וא"ת אין ניקא ליה דכי ללוח לאתר
 2 דליהודו ליה לדרייה ודיל דאינו רוצה להפסיד עתה כדי ללוחו בקפס ריח פנים
 3 אחרת: **הַמְשֵׁחַת** יום עשר. וא"ת וחלא א"י היא ארבע מאות פרקה על ארבע מאות פרקה
 4 ומולך אדם עשרה פרסאות ביום היו ארבעים יום באורך וירושלים מן הירדן שהוא תחום
 5 א"י מתוך יום אחד כדאימא בבבירא (דף טו) ע"ש
 6 מצד אחד ל"ט ימים ודיל דעם כדמיא ורע"ג יום
 7 ארבע מאות פרקה אבל משוּב לא היה כל כה
 8 **לא** ארבע כולו האי. וטו בתלמא יומי וא"ת דד
 9 ימים ומחצה צריך ודמיא חצי של טו יום
 10 ודיל דכי לא שכידו שיקרא ואין חולץ בבילה גם
 11 כל היום אינו חולץ שלי לפי שאין יומא מלוא בערב
 אבן

אֵלָא הא דהתנן **מַצְאָה** תכריוך של שטרות או אגודה של
 שטרות ה"ו חזיר הכי נמי דנימא ליה ללוח לאהודוי
 ליה למילוח אלא אמר רבא סימנין דאורייתא דכתבי
 ודתי עמוך עד דרוש אהודי אותו וכי תעלה על דעתך
 שיתנגנו קודם שידרשנו אלא דרשנוהו אם רמאי הוא
 או אינו רמאי לאו בסימנין שמע מינה אמר רבא אם
 תמצוי לומר סימנין דאורייתא אם תמצוי לומר הא פשיט ליה סימנין דאורייתא משום דאיכא
 למימר כדשנינו סימנין וסימנין יניח סימנין ועדים יתן לבעל העדים סימנין וסימנין ועד אחד
 עד אחד כמאן דליתיה דמי וניח עדי ארינה ועדי נפילה תנתן לעדי נפילה דאמרין ובגין
 ובגיה ומאיניש אהרינא נפל מרת ארבו ומרת רחבו תנתן למרת ארבו ומרת רחבו שנוי
 קא משער לה פד מכפי לה קרה וקאי ומרת ארבו לא משמער לה מרת ארבו ומרת רחבו
 ומרת גמיו יתן למרת ארבו ורחבו מרת ארבו ומרת רחבו ומרת משקלותיו יתן למרת
 משקלותיו הוא אומר סימנין הנט והיא אומרת סימני הנט יתן לה כמאן אילימא במרת
 ארבו ורחבו דלמא פהדי דנקיט ליה חיותיה אלא נקב יש בו בצד אות פלוני הוא אומר
 סימנין החוט והיא אומרת סימני החוט יתן לה כמאן אילימא בחוויא ובסומקא ודלמא
 כהדי דנקיט ליה חיותיה אלא במרת ארבו הוא אומר בחפיסה והיא אומרת בחפיסה יתן
 לו מ"ט מידע דרעה וכל מה דאית ליה בחפיסה הוא דמנח ליה: **מתני'** ועד מתי תיבי
 להכריז עד כדי שידעו בו שכניו דברי ר"מ ר' יהודה אומר שלש רגלים והאר הרגל האחרון
 שבעה ימים כדי שילך לביתו שלשה ויחזור שלשה וכרוי יום אחד: **גמ'** תנא שכני אבדה
 מאי שכני אבדה אילימא שכנים דבעל אבדה אי דעו ליה ליוול ולהדריה תהליה אלא
 שכני מקום שנמצאת בו אבדה: רבי יהודה אומר כו: ורמיהו בשלשה במשפחה שאולין
 את הגשמים ר"ג אומר כו' בו (שהוא) מ"ו יום אחר תהג כדי ששנינו אחרון שכא"ל לנתר
 פרת אמר רב יוסף לא קשיא פאן במקדש ראשון פאן במקדש שני במקדש ראשון דנפיש
 ישראל טובא דכתיב בהו יהודה וישראל רבים פחול אשר על תים לרוב בעיני כולי האי
 במקדש שני דלא נפיש ישראל טובא דכתיב בהו כל תקהל פאחד ארבע רבוא אלפים
 שלש מאות ושישים לא בעיני כולי האי אמר ליה אביי והא תהיב וישבו דהתנים והלויים וגו'
 והמשוררים והשוערים וכל ישראל בעריהם וכין דהכי הוא אפכא מסתברא מקדש ראשון
 דנפיש ישראל טובא דמצוות עלמא ומשתפחי שירתא דאולי בין ביממא וכין בליא לא
 בעיני כולי האי וסגי בתלמא וימא מקדש שני דלא נפיש ישראל טובא ולא מצוות עלמא
 ולא משתפחי שירתא דאולי בין ביממא וכין בליא בעיני כולי האי רבא אמר לא שניא
 במקדש ראשון ולא שניא במקדש שני לא התירו רבנן באבדה יותר מדאי אמר רבנא שמע
 מינה כי מכרוי גלימא מכרוי דאי סלקא דעתך אבדימא מכרוי בעיני למטפי ליה תד וימא
 לעיני במאניה אלא שמע מינה גלימא מכרוי שמע מינה רבא אמר אפילו תבא אבדתא
 מכרוי לא התירו רבנן באבדה יותר מדאי ת"ר רגל ראשון אומר רגל ראשון רגל שני אומר
 רגל שני רגל שלישי אומר סתם ואמאי לימא רגל שלישי דלא אתי לאחלופי בשני שני נמי
 אתיא

1 אֵלָא הא דהתנן **מַצְאָה** תכריוך. דמשום סימנין מהדרין ואם נתן מלוח סימון מהדרין
 2 לו ואי נפול מניה דלוח מי ניקא ליה דמניח דך תקנתא דנימורה בסימון והא ניקא
 3 ליה דנהו ביד המוצא לעולם כדשנינו. בעדים אם תמצוי לומר סימנין דאורייתא.
 4 ורבותא נקט דאפי' אמרין דאורייתא אפיה עדים ערפי כדמפרש ואילי סימנין ועדים
 5 יתן לבעל עדים. סימנין וסימנין. כא שנים
 6 ונתנו סימניה. יניח. עי שובא איליה: מרת ארבו
 7 כו. זה אומר מרת ארבו וזה נתן מרת רחבו:
 8 שנוי משער לה. אם ראה אותה ביד הבעלים
 9 עשרה בשקיה בעלה מנסה בה אם שלית היא
 10 מרת ארבו ורחבו ופדת נפיו. זה אומר כך
 11 ארבה זה רחבה וזה אומר ארבה ורחבה כך
 12 וכך אמות בין הכל אבל אינו יודע פקה באורך
 13 וקמה רוחב נפיו. נאם חזינת עשייה כמין ר'
 14 שלנו להכי קרי אורך ורחב יחד מניה: הוא
 15 אומר סימני תנפ. ואמר מניני נפל שגמלמתי
 16 שלנו ליתפ. והיא אומרת סימני תנפ. ומניני
 17 נפל שנתנו לו וגרשמתי: יתן לה. שהוא נתנו
 18 ויודע סימנין אבל היא אם לא נתנו לה מתיקן
 19 דרעה סימני החוט. שהנט קושר בו בחפיסה.
 20 מקצת אותו: **מתני'** שבעין. מפרש בגמרא
 21 כדי שילך. כל אחד לביתו שלשה. מששמע
 22 התכריז ונדע אם אבד לו כלום ואי בני שובא
 23 יחזור שלשה וכרוי יום אחד. וכן אבדתי
 24 ואילו סימניה ובמרא פרוך דבי ימים אין שדות
 25 לחזור לתפ א"י **גמ'** שכני מקום שנמצא בו
 26 אבדה. שמא שלחן היא: כדי ששנינו כו'. ולא
 27 דביבדוה הגשמים אלמא כולי האי בעיני ומתני'
 28 תני שלשה והתני וישבו כל ישראל בעריהם.
 29 ואפי' ודמרתהו בכל עריות היו מפורשים וכל
 30 דרוקים מירושלים בבתיהולא ה"ו. ובין השני
 31 הוא אפכא מסתברא דמצות עלמא. צוות יש
 32 לו טובים העשויים: שמע מינה. מדלא תיבי ליה
 33 לדקן שדות אלא הליה חזרת גלימא כמרוי.
 34 זה שמצאה כמרוי עם חפץ טלית מצאתו ולכך
 35 לא הוצרכו ליתן שדות יום אחד לעיני כבלי
 36 מה אבד שתקדם יודע כמה טליתות יש לו
 37 וכשהוא כביתו בודק אם ימצאהו ואין צורך
 38 שדות: דא"י ס"ד אבדימא כמרוי. ואינו מוכר ושני
 39 התפץ ליחבול ליה לכל חד וחד אפתי טפי ויקא
 40 לעיני במאניה אם כל כליו בידו ופליגאן היא
 41 כהא לקמן לא תהירו. זה שהוא שותא אומר.
 42 משבעה ימים: רגל ראשון. שהוא מכריז אומר.
 43 בהכרח וזה רגל ראשון שלא להטריח את
 44 האובד לחזור ובשוקא רגל שני יעלה לרגל וימן
 45 סימניה שלישי אומר תנפ. אבדה מצאתי ואינו
 46 אומר איך רגל הוא למציאתה כדי שלא יסמוך
 47 האובד על רגל הבא וכן שותו רגל האחרון:
 (אחי)

בב מציעא. אלו מצואות – פרק שני דף כח עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

אבן טוען. מפרש בירושלמי בשם שהאבן אנה וכולה לחמות כך אין וכולם להחפלה על רוב טובה. **שם** דמיהן. לקמן גבי עסקא דרב ספרא אפרש בעיה. **עד** כאן לא פליגי אלא במשמע ביה. לאו דוקא נשתמש דאם נשתמש לרע נמי חייב באחריותו כיון ולדריה אטור להשתמש אי"ב דהי שולח יד בפקדון ואפילו חתורין אין בכך כלום דהא רע כבר בפרק

1 (אמר) לחלופי בשני שקוא יש שהוא קבור שאמר רגל שניה. אוריא דדיקרי. כלי מלא 2 והובים: וזו היא ששנינו. במסכת תענית (דף טז) בחוני המעגל צאו רואו אם נמחת אכן 3 מוקין. אם נבסת בגשמים שגברו הגשמים למעלה הימנו ויש גשמים יותר מדאי ואתפלה 4 עליהם שילכו: תיישין לרפאי. שקוא שמעל האובד מתאונן בין שביעין טליה מתאונן וזה 5 יודע את סימניה וכושעטמ את מצואתא מברך 6 טליה מצאתי יקום ויתן סימניה הלכך אבדיקתא 7 מכריז ואינו נתון לב לומר טליה זו אבדתי ואילו 8 סימניה אין לךר. סוף. הדשקא נמי מסיק 9 אדעתיה ואמר אם טליה היא שמצאתא אלו 10 סימניה אי אבדת בשלמא אבדיקתא מכריז. ולא 11 מכריז שם התפיץ אצטרך תקא לאשמעין 12 דאע"ג דאמר האי טליה אבדתי צריך ליתן 13 סימניה אבדתי ליה אין. כבדיקין שאמר לן 14 דיעותן ביה דלאו רמאי הוא שרך היה לו 15 לשולחן: מסתברא. שזה היה דעתן מתחילה 16 ואין כאן משום מגיד וחומר ומגיד: לא פיידי 17 איניש חובה לפשיה. וכשהביאן לכ"ד בטוח היה 18 שלא יעירו וכתבה: **מתני'** כל דבר שעשה 19 ואובל. אם אבדה זו דבר שכולין להאבילו את 20 שבר מעשיו מתוך שור וחומר יעשה ואובל ולא 21 ימכור אותו המוצא אם שהו בעליו מלךרש 22 בשל אדם נוח לו בהבטוחו שהביה זה בכך 23 ולמכרה לרצונה. ראה תימא תשיבנו לו. שלא 24 תאכילנו חצי דמיו שאי"ב אין זו השבה לפיקה. 25 מפרש בגמרא: **גמ'** ולעולם. וכי עד שלם וקוק 26 זה לשפל בטוחה שמרדה. שם דמיהן. מתוך 27 ונמתי תימא אצלה עגלים וקיתיו. דקח שאן 28 בשום מלאכה. תרגולין. וקרים שאן מטילין 29 בשום בבהמה. שהם. שיעשה ואובלת ומטפל בה 30 יב חרש דוביל להאבילה דמי בשום: מטפל. 31 אנשמיטרא בלע"ז. הא דרעיא הא דפסומא. הא 32 דקתני שלשה וחדשים) בארץ מרעה ובזמן 33 הדישאים שאין טיפולו מרובה והא דקתני ל' 34 ויום) בזמן שאין מרעה וצריך לפטמה על מבוסה 35 ממה שבבית שדמיהן וקרים: דרבי. אובלין 36 חרבה הלכך ג' ימים דהא דפסומא מקריבם 37 שלא קשיא על ליעגלים. מן העגלים שמצאן לא 38 יאכילו לו דמי עגל: עד כאן לא פליגי לענין 39 להתיבין באבדיהת.

1 ודאי נשתמש לאו דוקא כדפרישית אלא בשכר 2 שמש שמומר להשתמש קאמר דלכ"ב טרפון 3 דאית ליה דמוקר להשתמש חייב באחריותו 4 בהנחה וקאא דאי מחרמי ליה ובקא שקול 5 ליה וכן ביה דהו עגליה שומר שרך ורע 6 דאטור להשתמש ביה פטור אבל אם לא היה 7 מוקר להשתמש היה פטור לכ"ב דהיינו ברבדה 8 והוי 9 ודין ומאי משרבו האנסין דאמרי אבדיקתא למלפא רבי אמי אשכח אוריא דדיקרי חתויה 10 והוא בר נש דקא מירתת א"ל זיל שקול לנפשי דאמי פרסאי און דאמרי אבדיקתא 11 למלפא ת"ר נאבן טוען היתה בירושלם כל מי שאבדה לו אבדיה נפנה לשם וכל 12 מי שמוצא אבדיה נפנה לשם זה עומד ומכריז וזה עומד ונתן סימניו ונמלה וזו היא 13 ששינו צאו רואו אם נמחת אבן הטוען: **מתני'** אמר את האבדיה ולא אמר סימניה 14 לא יתן לו והרמאי אע"פ שאמר סימניה לא יתן לו שצאמר עד דרוש אחוד אותו עד 15 שתדרוש את אחוד אם רמאי הוא אם אינו רמאי: **גמ'** אתמר רב יהודה אמר אבדיקתא 16 מכריז ור"ג אמר גלימא מכריז רב יהודה אמר אבדיקתא מכריז דאי אמרת גלימא מכריז 17 חיישין לרמאי ר"ג אמר גלימא מכריז לרמאי לא תיישין דא"כ אין לךבר סוף תנן 18 אמר את האבדיה ולא אמר את סימניה ה"ו לא יתן לו אי אמרת בשלמא אבדיקתא 19 מכריז הא קמ"ל אע"ג דאמר גלימא פי לא אמר סימניו לא מתדרין ליה אלא אי 20 אמרת גלימא מכריז אמר איהו גלימא איהו גלימא איהו גלימא זריכא למימר פי לא אמר 21 סימניו לא מתדרין ליה אמר רב ספרא ולעולם גלימא מכריז אמר איהו גלימא ואמר 22 איהו סימניו וכו' אמר רב אבהו את סימניה לא אמר סימניו מוכתהו דידה: **ורמאי אע"פ** 23 שאמר את סימניה ה"ו לא יתן לו: ת"ר בראשונה כל מי שאבדה לו אבדיה הנה גותן 24 סימניו ונמלה משרבו הרמאין התקינו שיהו אומרים לו צא והבא עדים דלאו רמאי 25 את וכול כי הא דאבדה דרב פפא אירפס ליה חמרא ואשכחיה אתא לקמיה דרבה בר 26 רב הונא אמר ליה זיל אייתיה סהדי דלאו רמאי את וטול אול אייתיה סהדי אמר להו 27 דיעותן ביה דרמאי הוא אמרו ליה אין אמר להו אנת רמאה אנת אמרו ליה אנת לאו 28 רמאי את קאמרינן אמר רבה בר רב הונא מסתברא לא מיתיה איניש חותבא לנפשיה: 29 **מתני'** כל דבר שעושה ואובל יעשה ואובל ודבר שאין עושה ואובל ימכר שצאמר 30 והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו מה יהא בדמים ר"ט אומר ישתמש ביה לפיקה אם אבדו חייב באחריותו ר"ע אומר 31 לא ישתמש ביה לפיקה אם אבדו אין חייב באחריותו: **גמ'** ולעולם אמר רב נתןן אמר שמואל עד י"ב חדש תניא נמי 32 הכי כל דבר שעושה ואובל גזון פרה וחמור מטפל ביה עד י"ב חדש מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן עגלים ומציהן מטפל 33 ביה שלשה חודשים מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן אוזוין ותרנגולין מטפל בהם שלשים יום מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן 34 אמר רב נתןן בר יצחק תרנגולת בבהמה נפח תניא נמי הכי תרנגולת ובהמה נפח מטפל בהן שנים עשר חודש מפאן 35 ואילך שם דמיהן ומציהן עגלים ומציהן מטפל בהן ל' יום מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן אוזוין ותרנגולין וכל דבר שמופלו 36 מרובה משכרו מטפל בהן שלשה ימים מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן קשיא עגלים ומציהן אעגלים ומציהן אוזוין ותרנגולין 37 אאוזוין ותרנגולין עגלים ומציהן אעגלים ומציהן לא קשיא והא דפסומא אוזוין ותרנגולין אאוזוין ותרנגולין נמי 38 לא קשיא הא דברבי הא דבוקרי: ושאינו עושה ואובל: תנו רבנן והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו שלא יאכיל עגל 39 לעגלים וקחו למציהן אוקא לאוזוין ותרנגול ותרנגולין: מה יהא בדמים רבי טרפון אומר ישתמש וכו': עד כאן לא פליגי

1 **אתאי לאחלופי בראשון הא קא אתי רגל שלישי** 2 **ת"ר בראשונה כל מי שמצא אבדיה היה מכריז** 3 **עליה שלשה ימים ואחר רגל אחרון שבעת ימים** 4 **כדי שילך שלשה ויחזור ויבדוק יום אחד** 5 **משחרב בית המקדש שיצבה בבהמה בימינו התקינו** 6 **שהיו מכריזים בבתי פנסיות ובבתי מדרשות ומשרבו** 7 **האנשים התקינו שהיו מודיעין לשבינו ולמיועיו**

8 ודין ומאי משרבו האנסין דאמרי אבדיקתא למלפא רבי אמי אשכח אוריא דדיקרי חתויה 9 והוא בר נש דקא מירתת א"ל זיל שקול לנפשי דאמי פרסאי און דאמרי אבדיקתא 10 למלפא ת"ר נאבן טוען היתה בירושלם כל מי שאבדה לו אבדיה נפנה לשם וכל 11 מי שמוצא אבדיה נפנה לשם זה עומד ומכריז וזה עומד ונתן סימניו ונמלה וזו היא 12 ששינו צאו רואו אם נמחת אבן הטוען: **מתני'** אמר את האבדיה ולא אמר סימניה 13 לא יתן לו והרמאי אע"פ שאמר סימניה לא יתן לו שצאמר עד דרוש אחוד אותו עד 14 שתדרוש את אחוד אם רמאי הוא אם אינו רמאי: **גמ'** אתמר רב יהודה אמר אבדיקתא 15 מכריז ור"ג אמר גלימא מכריז רב יהודה אמר אבדיקתא מכריז דאי אמרת גלימא מכריז 16 חיישין לרמאי ר"ג אמר גלימא מכריז לרמאי לא תיישין דא"כ אין לךבר סוף תנן 17 אמר את האבדיה ולא אמר את סימניה ה"ו לא יתן לו אי אמרת בשלמא אבדיקתא 18 מכריז הא קמ"ל אע"ג דאמר גלימא פי לא אמר סימניו לא מתדרין ליה אלא אי 19 אמרת גלימא מכריז אמר איהו גלימא איהו גלימא איהו גלימא זריכא למימר פי לא אמר 20 סימניו לא מתדרין ליה אמר רב ספרא ולעולם גלימא מכריז אמר איהו גלימא ואמר 21 איהו סימניו וכו' אמר רב אבהו את סימניה לא אמר סימניו מוכתהו דידה: **ורמאי אע"פ** 22 שאמר את סימניה ה"ו לא יתן לו: ת"ר בראשונה כל מי שאבדה לו אבדיה הנה גותן 23 סימניו ונמלה משרבו הרמאין התקינו שיהו אומרים לו צא והבא עדים דלאו רמאי 24 את וכול כי הא דאבדה דרב פפא אירפס ליה חמרא ואשכחיה אתא לקמיה דרבה בר 25 רב הונא אמר ליה זיל אייתיה סהדי דלאו רמאי את וטול אול אייתיה סהדי אמר להו 26 דיעותן ביה דרמאי הוא אמרו ליה אין אמר להו אנת רמאה אנת אמרו ליה אנת לאו 27 רמאי את קאמרינן אמר רבה בר רב הונא מסתברא לא מיתיה איניש חותבא לנפשיה: 28 **מתני'** כל דבר שעושה ואובל יעשה ואובל ודבר שאין עושה ואובל ימכר שצאמר 29 והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו מה יהא בדמים ר"ט אומר ישתמש ביה לפיקה אם אבדו חייב באחריותו ר"ע אומר 30 לא ישתמש ביה לפיקה אם אבדו אין חייב באחריותו: **גמ'** ולעולם אמר רב נתןן אמר שמואל עד י"ב חדש תניא נמי 31 הכי כל דבר שעושה ואובל גזון פרה וחמור מטפל ביה עד י"ב חדש מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן עגלים ומציהן מטפל 32 ביה שלשה חודשים מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן אוזוין ותרנגולין מטפל בהם שלשים יום מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן 33 אמר רב נתןן בר יצחק תרנגולת בבהמה נפח תניא נמי הכי תרנגולת ובהמה נפח מטפל בהן שנים עשר חודש מפאן 34 ואילך שם דמיהן ומציהן עגלים ומציהן מטפל בהן ל' יום מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן אוזוין ותרנגולין וכל דבר שמופלו 35 מרובה משכרו מטפל בהן שלשה ימים מפאן ואילך שם דמיהן ומציהן קשיא עגלים ומציהן אעגלים ומציהן אוזוין ותרנגולין 36 אאוזוין ותרנגולין עגלים ומציהן אעגלים ומציהן לא קשיא והא דפסומא אוזוין ותרנגולין אאוזוין ותרנגולין נמי 37 לא קשיא הא דברבי הא דבוקרי: ושאינו עושה ואובל: תנו רבנן והשבותו לו ראה היאך תשיבנו לו שלא יאכיל עגל 38 לעגלים וקחו למציהן אוקא לאוזוין ותרנגול ותרנגולין: מה יהא בדמים רבי טרפון אומר ישתמש וכו': עד כאן לא פליגי 39 אלא

אלא

בבא מציעא. אלו מציאות – פרק שני דף כט עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 רש"י

1 אלא. משום שבר שמושהו מנחה דנקאט מנו דלא גבי למיב
 2 ורפא לא עניא דהנקס במנחה טוטר מן המנחה לא מתיבינן ליה בששתמיש. לא דוקא
 3 אלא משום שבר שמושהו קאמר מפני שמוקה להשתמש בהו בשמיש תם. ואינו חייב אלא
 4 בפשיעה בשמיש שבר. ותיב בגניבה ואבדה ושומר שבר מנחה הוא דהנקס במנחה
 5 פטר מן המנחה כולי עלמא לא פליגי דמתיב.
 6 כדון שומר שבר מאי לביק דר"ע. כיון דאמר
 7 לא ישמש מתיבא חוסק אדעתא להחבייה
 8 דאיצטרך למיטר אינו חייב
 9 כדרכה

1 אלא בשששתמיש בהו אכל לא נשתמש בהו אם
 2 אבדו פטור לימא היתיה תיובתא דרב ויסק דאחמבר
 3 שומר אבדה רבה אמר בש"ח רב ויסק אמר בש"ש
 4 אמר קר רב ויסק בגניבה ואבדה דכ"ע לא פליגי

5 דתיב כי פליגי באונסין דשואל ר"ט סבר שרו ליה רבנן לאשתמושי בגניוהו והוה
 6 ליה שואל עליוהו ור"ע סבר לא שרו ליה רבנן לאשתמושי בגניוהו הלכך לא תו
 7 שואל עליוהו א"ה לביק דאחמבר למה לא א"א בשלמא בגניבה ואבדה הוא הפליגי
 8 הוינו דקתני ר"ע אומר לא ויבנינן בהו לביק א אבדו אינו חייב באחרייתו ס"ד
 9 אמינא שומר שבר הוה כדרב ויסק ויבנינן ואבדה מתיב קא משמע ל"ה לביק לאשתא
 10 אבדת לא ישמש בהו שומר שבר לא הוה ולא מתיב בגניבה ואבדה אלא א
 11 אבדת בגניבה ואבדה דכולי עלמא לא פליגי דתיב לא פליגי באונסין דשואל מאי
 12 לביק דרבי עקיבא הכי מפעי ליה למתנא ר"ע אומר לא ישמש בהו ואנא דענא
 13 דכיון דלא ישמש בהו לאו שואל הוה ואינו חייב באחרייתו לביק דרבי עקיבא למה
 14 לי משום לביק דרבי טרפון ולביק דרבי טרפון למה לי הכי קאמר כיון דשרו ליה
 15 רבנן לאשתמושי בגניוהו כמאן דאישתמש בגניוהו דמי ותיב באחרייתו והא אבדו קתני
 כדרכה

1 והוה שואל עליוהו. מינה דוקא ליה למיטר והוה לוח עליוהו ואם נאמר דאם באו בעלים
 2 קודם שהוריקא חייב להחזיר אותם מעלת בעלים ולא אחרים לוח איש קררי ליה
 3 שואל אך אי אפשר לומר כן בדפרק המפקיד (למון דף מג.) פריך אי נאנסו חייב מאי אר"א
 4 הוראיא כי לא הוראיא נמי והשתא א"י חייב להחזיר חן עצמן כשיתביע מהוריק אם כי לא נאנסו
 5 השולחני בשלא הוריקא ולא הוריקא ולא בעל דאמר כן
 6 השואל (למון דף עט.) לא קעל בו לא מעל פוק
 7 שהשמיאל לכול לחזון בו ואי"נ מאי פריך כי לא
 8 הוראיא נמי אלא דהאי אפילו אם אותן הקעות
 9 עדיין בעין אחר צריך להחזיר חן עצמן וי"ל דנקט
 10 שואל משום דנקט אונסין דחביב בקרא גבי
 11 שואל וגם לפי ששומר שומר חנם ושומר שבר.
 12 ר"ח דה"י פסקו דהלכך רב ויסק חוסק מתיבא דאין
 13 בין המבדל (גרוס דף לג.) דקאמר מחזיר לו
 14 אבדתו ודא חסד דוקא מדיד למנדר אכל מנדר
 15 למיטר דאמר נקטא חסדתי פרוטה דרב ויסק
 16 ותיב אמר פרוטה דרב ויסק לא כשכיתא ש"מ
 17 דכולהו אית להו דרב ויסק ואין זו ראיה דגם
 18 רבה מודה דבשעה שנתחסק באבדה ששומר
 19 מלמתיב רפא לעניינא אלא דס"ל דלא כשכיתא
 20 שנאב וגם בשעה שנתחסק לה לזכרה ואין
 21 סבא שיתא שומר שבר בעבדו זה כיון דלא
 22 כבי דבשעה שהתאבדה בביתו וכו' מתיב
 23 שבר פשיטא דאף לרב ויסק אינו חייב מלמתיב
 24 רפא לעני שהרי אדם שלבש ציצית או שיש
 25 לו מפילין בראשו וכי יפטר מקל המצות והא
 26 דללקמן (דף לא.) מוקי רבא קרא דוקשב תשיבם

27 לגינוהו המשתמרת וקמ"ל דלא בעינן דעת בעלים כדמוקי רב ויסק בפרק הבונס (ב"ק דף וט.) ושב. דרבה מוקי לה בשאנה משתמרת שמידי משעלה מנו בביתו ומייתיב ראיה מיהו דשומר
 28 אבדה כשומר חנם הוה אין ראיה דהלכך כרב ויסק דרבה נופיה הדר ביה כשמידי ר"ב רב ויסק דקמ"ל דלא בעינן דעת בעלים ומוקי לה בגניוהו המשתמרת דהא בקרא אור ושה כתוב
 29 ומודה רבה בבגלי חיים דהוה עליוהו שומר שבר דאנטיקוה גברי ברייתא וסורוה להביא ראייה לדבריו ולא ידע שביאן דרב ויסק פריך לדוחק ולתעמיר במתניתין ועוד חוסק אור
 30 דהה מוקי קנינו שאקא משתמרת ואשמיטין קרא דהוה שומר חנם ולרבה אית ליה ספקא דהוה שומר חנם דלא מטי נאנה ליה ועוד י"ל ללקמן דה"פ הכי דמי א"א חסד מתיבא
 31 למר כדאית ליה מפשיעה ולמר כדאית ליה מניבה ואבדה אמאי פטור ואו דמנערא למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וכו' ושלח האומנין (למון דף פא.) דאמר ר"א יטבע שקב
 32 המשכון ויטול מעותיו ואו דמנערא אבדו המשכון אבדו מעותיו ומוקי מתיב דהלוחו על המשכון שומר שבר דלא כר"א מסיק פליגי בשומר אבדה קאמר ליתא דרב ויסק תניא היא
 33 פרשי"י דרבה דהאי תניא היא דמי צב סבר כר"ע אם כן משמע דאין הלכה כרבה דהוה כר"א דשמויה הוא וגם דמתניתין לא איתא כותיהו י"ל דרבה דהאי לא תניא היא ואפילו לר"ע
 34 משום מנחה לא הוה שומר שבר וטעמא דר"ע דאמר אבדו מעותיו בדשמואל ליה אבדו כל מעותיו דהוה כפילו פ"י שאם אבד המשכון שואל וקתני ר"א
 35 ליה ליה דשמואל ואפילו שוה שיעור וזו לא אבדו מעותיו אלא לרב ויסק כי נמי מוקי פלוגתיהו בדשמואל לא קאי ר אילעור כותיהו לפי מה ששמרנה עקה במקום מלוה על המשכון
 36 לשומר אבדה שהוא פטר את המלוה באבדה אלמא לא הוה שומר שבר ומשני דאמי מלתייה דרב ויסק אפי"י כר"א ותדע דלא מעיז למימר דרבה לא מצי סבר כר"ע דהא בשמעתין
 37 משמע דכולהו סברי דרבה ולר"ע נמי הוה שומר חנם והא דתנן פרק שבעת הדינין (שביעית דף מה.) ושב. המלוה על המשכון ואבד המשכון שחייב באבדה מה שהמשכון יתר על החוב
 38 אליבא דרבה מבעיא לן לואוקא באבדה בפשיעה דלא תוה ביה אלא שומר חנם ומה שכנגד החוב מפסדי אפילו לא אבד בפשיעה משמע דשמואל ואין זו דוחק דהוה י"ל גמרא
 39 מעיקרא לואוקא פלוגתא דר"א ור' עקיבא בדשמואל לא בדר' יצחק ולא היה מודה לשומר אבדה צריך נמי לואוקא מתיב דשבעת הדינין לשלם באבדה מה שהמשכון יתר על
 40 החוב באבדה בפשיעה ומשמע דשמואל או דר' יצחק אין לחייב המלוה באבדות המשכון אלא במה שכנגד החוב ואדרבה מפי האומנין (למון דף פא.) ושב. יש לחזיב דהלכך כרבה דהאי
 41 הלכה כרב ויסק אפי"י מוקי גמרא אלא מחורחא מתניתין ולא כר"א לוקמה כאן מלוה צריך למשכון דהוה שומר שבר אפי"י ל"א ופלוגתיהו במלוה צריך למשכון אלא דהאי משום
 42 דהלכך כרבה ואין הלכה כרב ויסק ולר"ידיה לא מצי לואוקא מתניתין כר"א ועוד ראיה מפרק המפקיד (למון דף מג.) ושב. דרב נתקן רב נאנסו לא אלמא ס"ל דבהנאה שמוקה להשתמש
 43 לא הוה אלא שומר שבר היינו כרבה לרב ויסק הוה ואין לומר דרבה דהוה שומר אבדה דבלא היתר תשמיש הוה שומר שבר השתא דשרו ליה לאשתמושי בהו הוה שואל אכל
 44 חנם דלא מיירי באבדה משום הנאת היתר תשמיש לרב לא הוה אלא שומר שבר לא הוה אלא שומר שבר כרב נתקן רב נאנסו לא אלמא ס"ל דבהנאה שמוקה להשתמש שיש לו עוד
 45 פרוקה דרב ויסק משום שמירת אבדה אין כרבה שחזר לו וכן שואל דאנו אם מוסיפין שבר לשומר ויקה לו וכן שואל ועוד קמ"ל כרבה בר בשעה ענין ומחזקה לוקא למיטר דקא
 46 במילי דבבא בתרא כדמפרש בשתובת דרב צמח דהא אמר פרק מי שאחזו (גיטין דף עה.) ושב. ר"ה הא הוה קמ"ל כרבה ולא קאמר בהא דרבה משמע בהא וכל במילי אחרינא כדאמרא
 47 על שבי"ג ופרקי מי שדאיאדו (עירובין דף נב.) בשמעתין דהחזיק בדרך מתיבתא הלכך יתיר במה שחלקה כרבה לרב ויסק בדר"י שר"י וסבדו הנאים ואומרינא פוסק דרבה
 48 ורב ויסק הלכה כרבה בר ששדה עין ומחזקה וכל רוחמיש שוין ודשאר דריבס חמקא אבדה אי ליבא הורחב כרב ויסק. **לביק דרב** שומר שבר ויסק. **לביק דרב** שומר שבר ויסק. **לביק דרב** שומר שבר ויסק.
 49 אשמיטין לאפוקי דרב ויסק מצינו למיטר דלביק דרבי טרפון משום לביק דר"ע אי נמי בג לביק דר"ט איתי למיטר נמי דוקא משום דמתוהו להשתמש חייב אכל אסור להשתמש טעור
 50 לאפוקי דרב ויסק אכל לרב ויסק מאי לביק דקשה ומאי גבי מאי לביק דאית חזיש גדול השמיטין דמתיבא אמתנן דבמה שמוקה להשתמש לא הוה אלא שומר שבר ולא בשואל דהא
 51 אבדו קתני דמשמע סתם אבדה בלא אונס והשתא כמנעין לן למיטר דמתוהו היתר תשמיש הוה כשואל ואבדו היינו ששביע ספיתו כים ועוד בדפרק המפקיד (למון דף מג.) ושב. אצטרך מתיב
 52 לאשמועינן דמתוהו היתר תשמיש הוה שומר שבר לרב נתקן דאמר נאנסו לא גבי מפסקי דהוה אצל נתוני דקתני צורחם לא ישמשו נתן לביק אם אבדו או חייב איתו חייב והא תשיבא
 53 היא דאית חייב באבדה כיון דשומר חנם הוא אלא סיפא אימנעריא ליה לאשמועינן דמתוהו להשתמש נתן לביק אם אבדו חייב באחרייתו והוה שומר שבר לרב נתקן דאמר נאנסו
 54 לא וכו' דאפילו למידין שומר שבר ממת היתר תשמיש אצטרך לאשמועינן שוה כהא דאמר דהוה שואל ולאו מלאתא דפשיטא הוא דאצטרך שפיר לאשמועינן א"ל ק"ל דלאו קושיא
 55 הוא אלא פירושא בעלמא הוא

1 פְּרָדְתָּהּ. בפרק ה'הוב (לפני דף נח) גבי בני העיר ששילחו את שקליהו: כרמי אבידה. שמכרה לאחר שנטפל בה כמו שאמרו חכמים: אבל קעות אבידה. כגון שוקא מעות בכיס או שלש
2 מטבעות עשוין כמגדלין: **מתני'** אמת לשלשים יום. שמתעפשין כשחשבו מלפתותן וכל ספרים שלתן היו עשוין בגליהו גוללין. מוחזקתין לטופן שיכנס בה דאריה בתחלה. מה
3 שלא למד מפני שצריך להשהותו לפניה: ולא יקרא אחר עמו. לפי שהו מושך אצלו וזה מושך אצלו ונקרא: ששוקה לְרַגְלָהּ. שלשט בה אידי שלא תכלה ולא תאכלנה עשה: לְרַגְלָהּ.
4 שמתעפשים בקרקע שצריך לרתמן בקרקע כדאמרין לפנין שזו היא שמדירוהו ולפיכך משתמש בהם לפרקים: אבל לא לשחוקן. לא ישתמש בהן זמן ארוך שישחוקן אוידי בלעיה: לא יגע
5 קהו. וזהו אינו מתעפש בארץ וכווכית שקא
6 ישר: שאין דרבו ליטול. רבד שגאי הוא לו
7 שאדם חשוב הוא ואין דרבו ליטול קופה שלו
8 להנסיקה מן החיצו לכות שמור לא טול פוטור
9 מן השוק אבידה אבידה מוחזקתה: **גמ'** לא יגע
10 בר תבו. בבית פלוני העושה תפילין מצוין
11 לישכר יחזור ויקנה מן הדמים: גוללו. בכל שנים
12 עשר חדש פעם אחת: אם כשכילו פתחו. כולה
13 מפרש לקמיה: **מאי איתא ספרי** שהוא נוח
14 להתקלקל בטשטוש וקריעה: **כאן שנה רבי**.
15 במסכת טעין (טו טז) גזן הושלח אל בארץ
16 וישאלו שני יודי משלוחו בין אחר ואל אחר לו
17 טול הפני פלוני הימנה לא ישלחנה ביד אחר
18 שאין רענו שקרא פקדנו ביד אחר ואמר ר"ל
19 עלה כאן שנה רבי במשנה זו ולמדנו רבי שהם
20 המשניות אין הושאל בו דבכלוה שיק לזמינ
21 אין רענו שקרא פקדנו ביד אחר: **מאי עבדיה**
22 **גמיה**. סודי לצורך קאמו ולא לצורך ספר
23 תורה דכא לצורך פסוק תורה תנא ליה גוללו
24 שנים שנים חדש לזכי פרקין מאי עבדיה
25 דכאי בני ספר תורה לקרות בו לצורך עמונא
26 כשהוא גוללו. להקאת ס'ת פתחו וקרא בו מותר:
27 בתוך שלשים יום. הדין מותר להתעפש בו
28 הישן: אימא אהד זה ואהד זה שלשים יום.
29 ומתני' נמי דקמי קרא בהן אמת לשלשים יום
30 ולא מפלגי בין יסן לתש ר"א בן יעקב דכא
31 בענין אחר. בפרשה אחת אין קורין: **בשני עניים**
32 זה גדה זה וזה גדה זה סורין דלא אמי לשמוע
33 מחדדי: יש לו צדי אופן בביתו. שארגו לו
34 טליתות חדשות תמיד: יעב כסותו בכל יום.
35 ולמדנו דרך ארץ ודיעור קשה לה. בהר. באדם
36 אשד אין ניעורו קורעה שנים. האתוחין בשני
37 ראשיה ומנערין מתחתין אותה יותר מדאי
38 וקשה לה דעפא. קשה לה שגממות ונקרעה
39 כסא דהרשין. נוח לשחות כוס של מכשפות
40 מבוס של מים פשוטין ואידי דממילא רבי
41 יוחנן הלכות דרך ארץ נקט חני שממילא: ציווי.
42 ורותם צביא. כל דבר שנתון לתוך המשקה או
43 עשבים או תבלין או עקרי בשמים קרי צביא:
44 ורצה לאבדן. ללמדנו בא שלא ירגיל אדם בכך
45 שיקעשה אלה מאד מהו הון רב: **בתא**
46 רושיא. דמיא: קרוין וממחרו לבלות תרקה.
47 לתך שכירות דפעלים: בתרוי. בפעלים
48 המגדונים כשורר בעה"ב:

1 **בזוככות** לבנה. וא"ת וקא אמרין פרק עגלה
2 יקרה (סוטה דף מה) דמשחב
3 בית המדקש בטלה וכוכות לבנה ו"ל דלא
4 בטלה לגמרי קאמר אלא דלא שכוחא דתא רב
5 דהנא חבר וכוכות חזיקת בדופת בנו פ' א"ן
6 עומדן (ברכות דף ר"א ע"ש):
7 בתורי

7 עלה א"ר חלבו הונא לא שנו אלא בדמי אבידה הואיל וטרח בה אבל קעות
8 אבידה דלא טרח בהו לא ותני בקעות אבידה דמו א"ל זיל לא שבקו ליה דאשרי קדי:
9 **מתני'** מצא ספרים קורא בהן אהד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללו אבל לא
10 ילמוד בהן בתחלה ולא יקרא אחר עמו מצא כסות מנערה אהד לשלשים יום וישאמה
11 לצרפה אבל לא לכבודו כלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן לצרפן אבל לא לשחוקן כלי
12 יתב וכלי וכוכות לא יגע בהן עד שיבא אלחהו מצא שק או קופה וכל דבר שאין דרבו
13 ליטול חרי זה לא וטול: **גמ'** אמר שמואל תמוצא תפילין בשוק שם דמיהן ומניהן לאלמה
14 מותיב רבינא מצא ספרים קורא בהן אהד לשלשים יום ואם אינו יודע לקרות גוללו גוללו
15 אין שם דמיהן ומניהן לא אמר אבי תפילין בי בר הכו משפח שכוחו ספרים לא שכוחו
16 ת"ר השואל ספר תורה מחבירו חרי זה לא ישאלנו לאהר פותחו וקורא בו ובכלב שלא
17 ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו וכן המפקדי ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר
18 חדש פותחו וקורא בו אם כשכילו פתחו אסור סומכוס אומר בחדש שלשים יום בלשן
19 שנים עשר חדש ר"א בן יעקב אומר אהד זה ואהד זה שנים עשר חדש: אמר מר השואל
20 ספר תורה מחבירו חרי זה לא ישאלנו לאהר מאי ארוא ס"ת אפי' כל מילי נמו דאמר
21 ישן בן לקיש פאן שנה רבי אין השואל ישא השואל ואין השוכר ישא השוכר ס"ת
22 איצטריקא ליה מיה דתיקא נביא ליה לאיניש דתיעביד מצוה בממוניה קמ"ל פותחו וקורא
23 בו פשיטא ואלא למאי שיליה מיניה סיפא איצטריקא ליה ובכלב שלא ילמוד בו בתחלה
24 וכן המפקדי ס"ת אצל חבירו גוללו כל שנים עשר חדש פותחו וקורא בו מאי עבדיה
25 גביה ותו אם כשכילו פתחו אסור הא אמרת פותחו וקורא בו הכי קאמר אם כשהוא
26 גוללו פותחו וקורא בו מותר אם כשכילו פתחו אסור סומכוס אומר בחדש שלשים יום
27 בלשן שנים עשר חדש ר"א בן יעקב אומר אהד זה ואהד זה שנים עשר חדש ר"א בן
28 יעקב חיינו תנא קמא אלא אימא ר' אלעזר בן יעקב אומר אהד זה ואהד זה שלשים
29 יום: אבל לא ילמוד בו בתחלה ולא יקרא אחר עמו: ורמינהו לא יקרא פרישה וישנה ולא
30 יקרא בו פרישה ויתרגם ולא יפתח בו יותר מג' דפין ולא יקרא בו שלשה בני אדם בדרך
31 אהד הא שנים קורין אומר אפי' לא קשיא פאן בענין אהד פאן בשני ענינים: מצא כסות
32 מנערה אהד לשלשים יום: למימרא שיעור מעלי לה והאמר רבי יוחנן מי מצא לו נרדי
33 אוזן בתוך ביתו ינער כסותו בכל יום אפרי בכל יום קשי ליה אהד לשלשים יום מעלי
34 לה איבעית אימא לא קשיא הא בהד והא בתרי איבעית אימא לא קשיא הא בנדא והא
35 הומימרא איבעית אימא לא קשיא הא בדממרא הא בדכינתא א"ר יוחנן כסא דהרשין ולא
36 כסא דפשוטין ולא אמרן אלא בכלי מחכות אבל בכלי חרש לית לן בה ובכלי מחכות
37 נמי לא אמרן אלא דלא צוין אבל דצוין לית לן בה ולא אמרן אלא דלא קשיא ביה צביא אבל קשיא ביה צביא לית לן
38 בה: וא"ר יוחנן מי שהניח לו אביו מעות תרבה ורצה לאבדן ולבש בגדי פשתן ושתמש בכלי וכוכות וישבור פועלים ואל
39 ישב עמיהן ולבש בכלי פשתן ככתנא רומיתא ושתמש בכלי וכוכות בוינתא חזרתא וישבור פועלים ואל ישב עמיהן תרגומא
40 בתורי

37 נמי לא אמרן אלא דלא צוין אבל דצוין לית לן בה ולא אמרן אלא דלא קשיא ביה צביא אבל קשיא ביה צביא לית לן
38 בה: וא"ר יוחנן מי שהניח לו אביו מעות תרבה ורצה לאבדן ולבש בגדי פשתן ושתמש בכלי וכוכות וישבור פועלים ואל
39 ישב עמיהן ולבש בכלי פשתן ככתנא רומיתא ושתמש בכלי וכוכות בוינתא חזרתא וישבור פועלים ואל ישב עמיהן תרגומא
40 בתורי

1 פְּרָדְתָּהּ. בפרק ה'הוב (לפני דף נח) גבי בני העיר ששילחו את שקליהו: כרמי אבידה. שמכרה לאחר שנטפל בה כמו שאמרו חכמים: אבל קעות אבידה. כגון שוקא מעות בכיס או שלש
2 מטבעות עשוין כמגדלין: **מתני'** אמת לשלשים יום. שמתעפשין כשחשבו מלפתותן וכל ספרים שלתן היו עשוין בגליהו גוללין. מוחזקתין לטופן שיכנס בה דאריה בתחלה. מה
3 שלא למד מפני שצריך להשהותו לפניה: ולא יקרא אחר עמו. לפי שהו מושך אצלו וזה מושך אצלו ונקרא: ששוקה לְרַגְלָהּ. שלשט בה אידי שלא תכלה ולא תאכלנה עשה: לְרַגְלָהּ.
4 שמתעפשים בקרקע שצריך לרתמן בקרקע כדאמרין לפנין שזו היא שמדירוהו ולפיכך משתמש בהם לפרקים: אבל לא לשחוקן. לא ישתמש בהן זמן ארוך שישחוקן אוידי בלעיה: לא יגע
5 קהו. וזהו אינו מתעפש בארץ וכווכית שקא
6 ישר: שאין דרבו ליטול. רבד שגאי הוא לו
7 שאדם חשוב הוא ואין דרבו ליטול קופה שלו
8 להנסיקה מן החיצו לכות שמור לא טול פוטור
9 מן השוק אבידה אבידה מוחזקתה: **גמ'** לא יגע
10 בר תבו. בבית פלוני העושה תפילין מצוין
11 לישכר יחזור ויקנה מן הדמים: גוללו. בכל שנים
12 עשר חדש פעם אחת: אם כשכילו פתחו. כולה
13 מפרש לקמיה: **מאי איתא ספרי** שהוא נוח
14 להתקלקל בטשטוש וקריעה: **כאן שנה רבי**.
15 במסכת טעין (טו טז) גזן הושלח אל בארץ
16 וישאלו שני יודי משלוחו בין אחר ואל אחר לו
17 טול הפני פלוני הימנה לא ישלחנה ביד אחר
18 שאין רענו שקרא פקדנו ביד אחר ואמר ר"ל
19 עלה כאן שנה רבי במשנה זו ולמדנו רבי שהם
20 המשניות אין הושאל בו דבכלוה שיק לזמינ
21 אין רענו שקרא פקדנו ביד אחר: **מאי עבדיה**
22 **גמיה**. סודי לצורך קאמו ולא לצורך ספר
23 תורה דכא לצורך פסוק תורה תנא ליה גוללו
24 שנים שנים חדש לזכי פרקין מאי עבדיה
25 דכאי בני ספר תורה לקרות בו לצורך עמונא
26 כשהוא גוללו. להקאת ס'ת פתחו וקרא בו מותר:
27 בתוך שלשים יום. הדין מותר להתעפש בו
28 הישן: אימא אהד זה ואהד זה שלשים יום.
29 ומתני' נמי דקמי קרא בהן אמת לשלשים יום
30 ולא מפלגי בין יסן לתש ר"א בן יעקב דכא
31 בענין אחר. בפרשה אחת אין קורין: **בשני עניים**
32 זה גדה זה וזה גדה זה סורין דלא אמי לשמוע
33 מחדדי: יש לו צדי אופן בביתו. שארגו לו
34 טליתות חדשות תמיד: יעב כסותו בכל יום.
35 ולמדנו דרך ארץ ודיעור קשה לה. בהר. באדם
36 אשד אין ניעורו קורעה שנים. האתוחין בשני
37 ראשיה ומנערין מתחתין אותה יותר מדאי
38 וקשה לה דעפא. קשה לה שגממות ונקרעה
39 כסא דהרשין. נוח לשחות כוס של מכשפות
40 מבוס של מים פשוטין ואידי דממילא רבי
41 יוחנן הלכות דרך ארץ נקט חני שממילא: ציווי.
42 ורותם צביא. כל דבר שנתון לתוך המשקה או
43 עשבים או תבלין או עקרי בשמים קרי צביא:
44 ורצה לאבדן. ללמדנו בא שלא ירגיל אדם בכך
45 שיקעשה אלה מאד מהו הון רב: **בתא**
46 רושיא. דמיא: קרוין וממחרו לבלות תרקה.
47 לתך שכירות דפעלים: בתרוי. בפעלים
48 המגדונים כשורר בעה"ב:

37 נמי לא אמרן אלא דלא צוין אבל דצוין לית לן בה ולא אמרן אלא דלא קשיא ביה צביא אבל קשיא ביה צביא לית לן
38 בה: וא"ר יוחנן מי שהניח לו אביו מעות תרבה ורצה לאבדן ולבש בגדי פשתן ושתמש בכלי וכוכות וישבור פועלים ואל
39 ישב עמיהן ולבש בכלי פשתן ככתנא רומיתא ושתמש בכלי וכוכות בוינתא חזרתא וישבור פועלים ואל ישב עמיהן תרגומא
40 בתורי

דְּפִישׁ פְּסִידִיהוּ. שרוב עבודת הקדשת שלקח בשוקים היתה אף חרישת הכרמים והבצירתם מנתיבים כלי המחרשה בעגלה בין שורות הכרם עם הברצורים ונתונים שם הענבים למכרם אם אין העגלים עליהם; יש הפוסד גדול שאין דרך הפועלים לחס על הכרם על השוקים והמרחיגים אותו על הפגמים ועל הנטיעות והם מתקלקלין ומשוררין נספחין ונקטריהם מגוד. קביליא בלעז: וְדַמְנִי לוֹ

אורחיה. סודי טעמא משום דמתבאר בהם ואיכא לעורפה ולהצרכ: שאני הָם דקא קלי לת. בשיטתה זו היא שורפה והיא מה שרפתה: אי משום עניא. שתשלט בה עין רע על אורחיה: אי משום נְבִי. פן ינגבה האורחים: הנגיפה לרְבִיקָה. בעגלה שרופה קאי רבקה אפריה בלעז: שפדקקים שלפן כמתניא או ארבעה בצואריהן זו אצל זו וְדִישׁם חרישת: כשירה. הואיל ולא נתבון שרדו: ואם בשביל שתינן וְדִישׁוּ. שיקחה אמה דשה והכניס את הבת לשם שתינן ואם נתבון שתרדש פסולה: תא לא דקאי. תירוצא היא: שכן עליה עוף. כפרה אדוקה קאי: עלה עליה וְרַ פסולה. שגאמר אשר לא עלה עליה ולא נתאן על אין לי אלא על כל בעגלה שרופה טיה וְרַ מנה) והיא הנגיפה לרְבִיקָה וְדִישׁ דלא ניתא ליה בה דמיא לשבן עליה עוף משתמש בהן בחסין: וכ"ש בצונן אבל לא ע"י תאור. לא אתי תכל על תאור: מניירות. ודיליש עשוין לגרוף הכירות או להפריש תאנים המדקקים שפחיתין. פומגן מאי עבדינן? מיה ליה להשתמש בו זבא בעלין וישתמש בו והתעלמות סתם. וללמדך פה שמוחרי ההעלם: ופגמים שאי אהת מהעלם. דבתיב ולא תוכל להתעלם: והיא גבית הקביות אבדיה בבית הקברות ואית לי כבודי. ששיבנה? א שיקה פל סמלאה שילו. שיכטל בהשבתה מרובה על דמי האבדות: תאי עשה השב תשיבם ואע"ז לא תעשה נמי איכא אן לא תעשה מועיל לדחות לא תעשה אלא עשה הוא דקא דדי ליה דאמרין בבביות דף כא.) לא תעשה וְעֵשֶׂה. לנפש לא טעמא דקודשים הווי:

בְּתוֹרֵי דְּנִפִישׁ פְּסִידִיהוּ: שומחה לעורפה אבל לא לכבודו וכ"ו: איבעיא להו לעורפו ולצורפה מאי ת"ש שומחה לעורפה אין הוא לעורפו ולצורפה לא אימא סיפא אבל לא לכבודו לכבודו הוא דלא הוא לעורפה ולצורפו שפיר דמי אלא מהא אלא למשמע מנינה ת"ש לא ישמחה על גבי מטה ולא על גבי מגוד לעורפה אבל ישמחה על גבי מטה ולא על גבי מגוד וצורפה בין לעורפה בין לצורפה חסם דמקלא קלי לה אי משום עניא אי משום נְבִי תא שמע הנגיפה לרְבִיקָה וְדִישׁ כשירה בשביל שתינן וְדִישׁ פסולה והא הָם דלעורפו ולצורפה הוא וְתַנִּי פסולה שאני הָם דאמר קרא אשר לא עורב בה מ"מ אי הכי אפילו רישא נמי הא לא דמיא אלא להא דתנן שכן עליה עוף כשירה עלה עליה וְרַ כפולה מאי טעמא כדרב פפא דאמר רב פפא אי כתיב עורב וקרין עורב הוה אמינא אפילו מומלא ואי כתיב עבר וקרין עבר הוה אמינא עד לעבר פה אורו השתא דכתיב עבר וקרין עורב בעינן עורב דנימא דעבר מה עבר דנימא ליה אף עורב דנימא ליה: כלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן וכ"ו: ת"ר המוציא פלי עין משתמש בהן בשביל שלא ירְבּוּ האור מפני שמשוחין פלי כסף משתמש בהן בצונן אבל לא בחמין מפני שמשוחין מגרפיות ופרדמות

בְּתוֹרֵי דְּנִפִישׁ פְּסִידִיהוּ. ר"ח ג"ס בתוירי פירוש פולגים שמולכים השוקים להצריה ואין ממעיקן המחרשה שליש פסחים ואין התוע בקלט חטוב **לְצוֹרְפוֹ** לעורפה מאי. דוקא בשיטתו כמות מבקיא וכל וכל דמי ליה דקמא יתינה שטיחה יותר מגוד צורפה עד שתקלקל אבל כספר אמרין דקרא קון א"ר ע"ג דערבון דאזניו אבו צורפה ולא צורפה וכל צורפה וכל צורפה כיון שקבעו לו זמן אחר לטלשים יום או אחד לייב דשה ולא ילמוד בו בתולה גם לא יקרא ורשה וכלי נחושת דתנאי לקון דמתשמש אפי בתוין וכלי כסף כבונן אפי' לטרוכו מותר כיון שעל ד"י אורו חשמיש אינו יכול לבא ליד קלקל דאזניו אבו צורפה ולא צורפה מאי פירך פקדון ומי עבדי דקא לעורף כהני שדוא שומר לו לעינן שלא יתקלקל אפי' שפועלים אינם אומרים לו להשתמש.

הַכְּנִיָּסָה לרבקה וְדִישׁ. בתוספת' (דפרד) תני לה גבי פרה אדוקה: **בְּשִׁבְלֵי** שתינן ותירוש פסולה. ובסיפא (ותוספתא קטני לעורפו פסולה לעורפה כשירה ולכך פירך אלמא לעורפו ולצורפה חסב כמו עורבו ואסור ומשני דהתם דאורייתא פסולה מומא בא על"י וְרַ דפסולה מרוב כסף וא"ת ואמאי מימייה הווי דשכן עליה עוף ואי משום דרב פפא אמר למלתיה עלה אמאי לא אמר דקא דהנגיפה לרבך וי"ל משום דברייתא היא אבל דף דשכן עליה עוף היא מתניתין:

אֵי עורב דנימא ליה וא"ת ובפרה אדוקה מנלן בעינן דנימא ליה דבשלמא למאן דלתי' (סוטה דף מו.) עבודות כפרה מגיש דיעל על נימא אלא למאן דלת ליה גיש ומשבח עבודות כפרה נופיה מנלן דבעין דנימא ליה וי"ל דכין דישין כפסול על ועבודות גם לעינן דנימא ליה יש להשתוות וא"ת ועלה עליה וְרַ אמאי פסולה את דאי לא נימא ליה להפסיל פרה כפרה וקריים בשביל רב מועט וי"ל דאם הויתה כשירה הוה נימא ליה ולכך אין להכשיר וא"ת הנגיפה לרבקה וְדִישׁ דאמאי כשירה מאי שגא מעלה עליה וְרַ פסולה וי"ל דהתם לא נימא ליה ברישקה שאני מריח כ"כ בבלאו הכי נחשת התבואה וא"ת אי לא ידע בשעת עליית הוקר אמאי פסולה מאי שגא מהכשר דאמרין לעיל (דף כב.) גבוי אינו כבי יסון ואם נאמר דלא מיפקלא אלא כשדעה בשעת עלייתו א"ש ורבתו נמי שפיר הא דתנן (פ"ב מ"א) פרה מעוברת א"א כמישר והשהי וכו' לית עליה עליה וְרַ פסולה ולמנא דפרישת אתי שפיר אי נמי כפי ר"י דאמר דוקא העלה עליה וְרַ אבל עליה ממילי כשירה והוי יתיב מסימנא פירש דלא פליגי כפרה עצמה אלא בבתה וטעמא דלא פסולה כדדרישת לקוח אלא כדן בעינן שתינא בשעת לקוח פרה וי"ל

משתמש בהן ברך אבל לא בקשה מפני שמפוחות כלי זהב וכלי וכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו כדכרף שאמרו באבדיה כד אמרו בפקדון פקדון מאי עבדייתיה גביה אמר רב אבא בר קמא אמר רב ששת בפקדון שהלכנו בעליהן למדינת תימן: מציא שק או קופה (וכל דבר) שאין ראוי לטוול הרי זה לא יטול: מנתינו מילי דת"ר והתעלמות פגמים שאחת מהעלם ופגמים שזו אהיה מתעלם לא יציג היה פנה והיא גבית הקביות או שתינו וְרַ ואינה לפי כבודו או שתינו מלאכה שלו מרובה משל חברו לכך נאמר והתעלמות מהם למאי איצטרף קרא אולימא לכהן והיא גבית הקביות פשיטא היא עשה והיא לא תעשה וְעֵשֶׂה ולא אתי עשה ודמי את לא תעשה וְעֵשֶׂה והו לא דחינן איסורא מקמי מומאן אלא לשלול מרובה משל חברו מרוב יְהוּדָה אמר רב נפקא דאמר רב יְהוּדָה אמר רב אפס פי

לית ליה הווי דרשה והיה דקצו פליגי בלקוח פרה קטנה וא"ת הושה מלאכה כפרת חטאת דאמר בפ' הנוטע (ב"ק דף נ.) ושם דחיב ברתי ליקוח מאי מיפקלא הא דאי לא נימא ליה לבעלים ליה בגון שהיה שוקה אי נמי לא בעינן נחוחת דבעלים רק נחוחת דעשה מלאכה וא"ת כפרך אין מעמדין (ע"ז דף ג.) דפסול ר"א פרה ותיקחמן מן הכרמים ודחש לרביעה ודיק שיג דרשי מוכח היא א"ת קרשי בדיק הבית היא אמאי פסולה משום רביעה ליקא אפסולה משום על"י ודמישעט ליה דלא משמע על פוסל דקמני כפיסא וכן הוה א"ר פוסל בשאי קרנות לכך קאמר וקריש מוכח היא דמעטין קרנב מקרא מן הפסוק ויע וע"י חוסי' ש"נ כב דיה שמו: **הָא** אין עשה דוחה לא תעשה וְעֵשֶׂה וא"ת דבפי' ביבמות דף כא.) ובפ' ב"ב (סנהדרין דף ט.) לא חשיב אלמנה לכהן כדול אלא לא תעשה וירדא ואמאי וקא איכא עשה דקדושים יתוי וי"ל דלא קאי עשה דקדושים יתוי אלא אמאי דבתיב כהניא פרישה וא"ת ותיב כי אמרין דאין עשה דוחה את לא תעשה וְעֵשֶׂה ד"מ

1 הדמ לא תעשה וגעשה שהוקד בכל אבן לאי דאיתו שוקה בכל דחי כדמובח פקו שני גוריון
 2 (גור דף נח) דאיתו עשה דמוצורע ודחי לאו ועשה דבבנים וכן ק' לקמן (לכ) וכול אמר לו
 3 אביו הנוטא בו וקרי' תפיס' ליה דאין עשה דוחה לא תעשה ונעשה זה בני בבנים שאינו
 4 שוקה בכל דחי וי' ל' געשה דמוצורע שאינו דמוצורע משום דגדול השילום כדאמר בפ' שילוח
 5 תקן (מילין דף קא) געשה דמוצורע תחי דחי לאו

לא יהיה בך אביון שלך קודם לשל כל אדם

1 אלא לקון ואינו לפי כבודו אמר רבה הכישה חייב
 2 בה אביו הוה ותיב קמיה דרבה הוה לתהך עיני
 3 דקניינו שקל קלא ושדא בהו א"ל אחייבת בהו קום
 4 אהרניהו איפיעא והו דרפו לתהויר בשדה ואין
 5 דרפו לתהויר בעיר מהו מי אמרין השבה מעליא
 6 בענין בן דלאו דרביה לתהויר בעיר לא לחייב
 7 או דלמא בשדה מיתה הוא דאחייב ליה וכן
 8 דאחייב ליה בשדה אחייב ליה בעיר תיובת אמר
 9 רבא כל שבשולו מחויר בשל חבירו גמי מחויר וכל
 10 שבשולו פורק ומצוען בשל חבירו גמי פורק ומצוען
 11 רבי ישמעאל ברבי יוסי הוה קאזיל באורחא פגע
 12 ביה ההוא גברא הוה דרי פתכא דאורי' אותביניהו
 13 וקא מתפח א"ל דלי לי אמר ליה כפה שוין
 14 א"ל פלגא דיוזא תיב ליה פלגא דיוזא ואפקרה
 15 תר דכה בהו תר תיב ליה פלגא דיוזא ואפקרה
 16 חויה דתוה קא בעי למיחדר למזופיה בהו א"ל
 17 לכולי' עלמא אפקניהו וקח לא אפקניהו ומי הו
 18 הפקר בי האי גוואא והתן בעי' אש' הפקר לעניים
 19 הפקר ב'ה' אומרים אינו הפקר עד שיהא הפקר
 20 לעניים ולעשירים פסקימיה אלא רבי ישמעאל ברבי
 21 יוסי לכולי' עלמא אפקניהו וקמלתא בעלמא הוא
 22 דאוקמיה והא רבי ישמעאל ברבי יוסי גון ואינו לפי
 23 כבודו תוה ר' ישמעאל ברבי יוסי לפנים משורת הדין הוא דעבר דתני רב יוסף והודעת
 24 להם זה בית תיהם את הדרך זו גמילות חסדים (אשר) ילכו זה פיקור חולים בה זו קבורה
 25 ואת המעשה זה הדין אשר יעשו זו לפנים משורת הדין: אמר רב (אשר) ילכו זה פיקור
 26 חולים תינו גמילות חסדים לא נצרכה אלא לכן גילו דאמר רב בן גיולו נוטל אחד מששים
 27 בחלו ואפי' הכי מבני ליה למיזל לגביה בה זו קבורה תינו גמילות חסדים לא נצרכה
 28 אלא לקון ואינו לפי כבודו אשר יעשו זו לפנים משורת הדין דאמר ר' יוחנן לא חרבה
 29 ורשעים שלא על שדנו בה דין תורה אלא דיני המנותא דלינו אלא אימא שנתעמדו
 30 דיניהם על דין תורה ולא עברו לפנים משורת הדין: מותני' אי זו היא אבידה מצא
 31 חמור או פרה רועין בדרך אין זו אבידה חמור וכליו הפוכין פרה רועה בין הפוכים רבי
 32

1 געשה דשילוח תקן אי לאו תהרא דשילוח תשלח
 2 אבן עשה דעלמא לא דחי לאו געשה אפילו
 3 איתו שוקה בכל דחי התירוח לא יתישב למאן
 4 דמוצורע קטן דחי (ו) ולדרייה יש לומר דהקא סמך
 5 על ותו מי דחין איסורא קמיה ממונא ולקמן גמי
 6 דערא משני דהך דחי אפילו לאו געשה אי לאו
 7 קרא אפי' אי בעלמא לא דחי ורפ' דבימותי דף
 8 כאז דאמר בני פלוגא דר' יוחנן ור' יא' ביבא
 9 כ'ג באלמאן מן דתישאון כ'ע לא פליגי דלא
 10 פטרה דאין עשה דוחה לא תעשה ונעשה וי'ל
 11 דחשיב שוקה בכל דחי כיון שאלמנה עשתה איסור
 12 כמו הבתן דאקרי ביה לא תקח לא יקחו אע"ג
 13 דאין שוקה בכל אלא בבבנים אבן ההיא דגילוח
 14 וכן שאינו שוקה בגשמי דחיי עשה דמוצורע
 15 אלא לקון ואינו לפי כבודו. וא"ת תפיס' ליה
 16 מלאחריו דבבד הבריות דוחה מילה
 17 בנן ועשתה סתור וי'ל כבוד הבריות דתם מניח
 18 המיר טפי שמושל בבנין פן יסירה או יאכלהו
 19 כלבים ודפי' מי שמוח (מכרת דף כ). ועס' דיה
 20 שב מוכח דאי הוה כפלאים שב ואל תעשה ויה
 21 נדחה מוכח כבוד הבריות תינו משום דרעוהו ויה
 22 גנות ובזון גדול כדאמר (במות דף סג) אין לך
 23 משקין דחי מאונו שהוא מתלך ערוה ומובא
 24 לא דעי' דחיי אלא ממונא אבן איסורא כוונ
 25 פסה ומילה ונב' כרת לאו ועי' תוסי' שבויעת ל:
 26 דיה אבל: אפקרה. שלא יכשלו בני אדם
 27 בלא תגזול ואית אתא אמר בפ' אין בין המודר
 28 (גורים דף מה) אין הפקר אלא בפני שלשה וי'ל
 29 דהקא גמי הוה שלשה אי גמי דאורייתא בלא
 30 שלשה גמי חיי הפקר ותא דאמר נדחי פ'ק
 31 דבכתב (ת' וי' ושם דף קכ"ד) דנפיקא וניתיב וקריה
 32 אפקור מפקר לחו אע"ג אדליבא שלשה חתם אן
 33 סהדי דנפקר לזו כלבו שלא יעשה איסור
 34 שבתת כלים: לא חרבה כו. ואם תרבי דביקא
 35 (דף ק) אמר מפני שנאת חנם וי'ל דתא ותא
 36 דקאמא
 37 איזותי אבידה. שכיב שאין הפגלים יודעין
 38 שדאיהם
 39 שדרום

1 לא יהיה בך אביון. לא תביא עמך לידו עניות. הכישה. זה שאינו לפי כבודו אם הכישה
 2 הכאה אתה להשיבה נחתיב בה לאחוריה הוהיל והתחיל. קלא. מרטי' א בלע"ז רדפי'
 3 לתהויר בשדה. שאין עם רואים כל כך ואינו נוש' ואין דרפו בעיר. שהוא בוש משכניה
 4 והוא מצא בשדה. מוה. שיתחייב להשיבה. לא מתייב. להתחיל בהשבתה בשדה. וכן
 5 דאיתויה. שחוקה ממונא חייב אף בעיר. פורק
 6 ומוען. פורק משאן מן החמור ומעון גליו דבתיב
 7 עזוב ומעזב הקם תקום: פתכא דאורי'. מטאי'
 8 של עציב: וקא מיהפח. שומר לפשו: דלי' ל.
 9 השעניב: תרי זכה ביה. חור האיש החורא חתום
 10 ביה מן הפקרה: הפקר לעניים חיי הפקר. אע"ג
 11 שלא הפקירו אלא לעניים חיי הפקר. למפטר מן
 12 הפקעה: זה בית חיים. למעוד להם אפגנות
 13 להתפרנס בו וקוות וחוותו חכמי בריששה
 14 דקרא דיני דמנימא לדינו. בתקפה דמנימא
 15 גוזא דתיבן סיסורין ובקוהו וחבירו פבבא קמא
 16 (דף קד) דדיני בגויתא: מותני' איזו היא
 17 אבידה. בגמרא מפרש' זו אבידה. ואינו חייב
 18 לתהויר שמעדת התיבות: רעה בין הבריים
 19 דמסתקאמא. לא יאמר לו תן לי סלע שבטלתי
 20 ממלאכתי. שיאמר לו אם עשית מלאכתך כך ויתן
 21 מרובה נורח מכשיו למה שחרתה טול. כפועיל'
 22 בגמרא מפרש' אם יש שם בית דין. אם נח לו
 23 לטרוח יותר כדי לרבותו שקר ואינו חפץ ליטול
 24 ממלאכתי מה יעשה אם יש שם שלשה בני אדם
 25 יתנה בפניהם ויאמר ראו שאני משתחר כך וכך
 26 ואי איפשי ליטול לשול שקר מונע אצ' איש
 27 ואם תאמר שאטול שקר שמלכו: גמ'. כלל'
 28 סתם אבידה שמוכרת שדאי עם שלא מדעת
 29 בעלים. ועלום: בתמידי וכו' ואם לא ימצאנה שו'
 30 לעולם נאמר מדעת היא וכו' דרך שלא להביע
 31 בקדושתא. לפני עלות השחר: השבתא. שחשבה
 32 ערבתי

אמריטא

33 זו אבידה החיורה וברתה החיורה וברתה אפי' ארבעה וחמשה פעמים חייב לתמוהיה שצאמה השב תשיכם היה בטל ממלע לא
 34 יאמר לו תן לי סלע אלא נותן לו שפרו' כפועל אם יש שם בית דין מתנה בפני כ"ד אם אין שם כ"ד בפני מי יתנה שלו קודם:
 35 נמו' אמו' כל הני דאמרין לאו אבידה הוו אמר רב יהודה הכי קאמר אי זו היא כלל אבידה שהוא חייב בה מצא חמור ופרה
 36 רועין בדרך אין זו אבידה ולא מתייב בה חמור וכליו הפוכים פרה רועה בין הפוכים חרי זו אבידה ומתייב בה ועלום אמר רב
 37 יהודה אמר רב עד שלשה ימים הכי דמי או כליליתא אפי' חדא שעתא גמי או ביממא אפי' מובא גמי לא לא יצ'יקא דתוה חיו
 38 לה בקממתא ובחשבתא תלתא יומי אמרין אתרמינו אתרמי לה ונפקא טפי ודאי אבידה היא תמיא גמי הכי מצא מלית וקרויה

באמריטא

בבא מציעא. אלו מציאות – פרק שני דף לא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינלץ)"
רש"י
תוספות

1 אבדו. דרך כבושה לרבים ששומעין ופאין. לשרה חבירה אמר רבא לכל אבידה כו'.
 2 מילתא באפיה נפשיה היא דאמרה רבא בבי מדרשא: מאי למיכרא. ותיפוק ליה משום
 3 עומרוו שישקן בכלל אבידה דדמו לפרטא דשה ושלמה ולמה לי לכל להובינהו רועה
 4 בדרך. איבא תרתי למעליהא תרא דרועה ועוד דאפילו רעה לא מסתבא רעה בן
 5 הכרמים איבא תרתי לגרועתא תרא דרועה
 6 ועוד דרכימם מסקי לה רעה בדרך איבא תרא
 7 לגרועתא דרעה ותמלקלת פריקתא אי נמי
 8 תלך דמסריתא רועה בין הפרמים תרא
 9 לגרועתא דרועה דמסתבא: ומא באבידת
 10 נפשה כו'. מפרש ואולי לה כל באבידה קרקע. ותיב
 11 להציאה משום הפסד פרמים: לענין ולחורבני
 12 מנין. דרתיא השקה ופסור. דעת בעלים. לומר לו
 13 שמוך רועהו שחתורתיק לעתך שמציאתיק
 14 אבדנה תכל צירי דעת בעלים. ונג גולן ור'
 15 שומרים שחשבו צריכין לדודעי ואם לא
 16 הדודעי ונקתא וא נגבה תיביס בארתייתו דימון
 17 דרוע שאבדה ולא ידע שהושבה לא נותר בה
 18 ולא מנבילה שלה. לגבי שלוחה חק: תרתי נמי.
 19 ואן תנו שלוחה תורה שלוחה תורה אפי' ארבע
 20 חד פעמים תיב: לרבי תרשות. שאין צורך
 21 לצפור אלא לאובלה לרבי מנחה מנין. היה
 22 צורך לומר כי את המנויע מנין שאסור באם
 23 על הבנים חל משלוח עוב כעווב פריקה: הקם
 24 תקום. טעיה חסרון כים. שהבמהא מתקלקלת:
 25 משום דבשקב. שנתנון לו שקב דאיבא למיד
 26 לקמן (נה לב). טעיה בשקר פריקה בהנח: לא
 27 מסכימי קראי. הי שמטע טעיה ותי שמטע
 28 פריקה ואי כתב אלא תיה אמנא לפריקה אקא
 29 אכל טעיה לא כתב רחמנא איך לטעיה: למה
 30 לי למכתב אבידה. השבת אבידה לכתוב לא הוא
 31 ואי ראי וליגנא מיה דראי כולדה אודרות מתן
 32 ישאלא הוא: צערא דפריה. הוא העומד שם ואין
 33 יכול לטעון לבדו וכן לפרוש דלימא למה
 34 ברה. שחרה בהשבתה:
 דאיתה

1 **קורדום** בצד גדר. פירשתי לעיל (כה סודה ואם נטלה
 2 **למה** לי למכתב רחמנא פריקה כו'. אין לפרש למה לי דכתב כוליה קרא פריקה או
 3 דטעיה דאי כ' היכי קאמרי א' אשמעינן טעיה דבשקר הא שמטע לקמן (נה לב).
 4 דטעיה לא ותי בשקר אלא משום דכתב פריקה ועוד דלא שיבא דך צריכותא אלא
 5 לקמן אלא ליל למה לי דכתב רחמנא יתרא:
 6 דמובינן אין בעליו עמו בפריקה ולמה לי דכתב
 7 בטעיה.
 8 **לרבי** שמעון לא מסיימי קראי. תימה דלקמן
 9 (נה לב). שמטע דקרא דנפלים בדרך
 10 לא מסים לר'ש דתיי בטעיה דטעניהו עליהו
 11 שמטע ואי לא כתב אלא חד תיה מוקמי ליה
 12 בפריקה אגל קרא דרובץ חתת משאו לא שמטע
 13 לכי' אלא בפריקה וכשכתבו שניהם ע"כ גם
 14 לר'ש קרא דנפלים בדרך הוי בטעיה וא"כ
 15 לר'ש לא יכתוב אלא חד יתרא לאן בעליו עמו
 16 בקרא דנפלים בדרך ויל דרובץ חתת משאו נמי
 17 לא מסים לר'ש דאפשר למשמע בטעיה דרע'
 18 שאן תרבה בני אדם לטעון מכדי דמשי על
 19 הבמהא רובצו ולקמן לא אצטרך למימר דלא
 20 מסיימי אלא אקרא דנפלים בדרך ותא דפרך
 21 לקמן (נה לב) ותא ודלתא בפריקה הוא דכתבי
 22 לא תוי אלא אליבא דרבנן דר'ש מצי למיזי
 23 בטעיה.

אבל

1 **רעה** בין הפרמים הוא דהויא אבידה הא רעה בדרך ורועה בין הפרמים אין זו אבידה
 2 אמר אפי' יגיד עליו ריעו תנא רועה בדרך דלא הויא אבידה והוא דרין לרועה בין
 3 הפרמים תנא רעה בין הפרמים דהויא אבידה והוא דרין לרעה בדרך א"ל רבא אי יגיד
 4 רועה ריעו ולתני קולתא וכ"ש המורחא ליתני רעה בדרך ורועה אבידה וכן רעה בין
 5 הפרמים ולתני רועה בין הפרמים דלא הויא אבידה וכ"ש רועה בדרך אלא אמר רבא
 6 רעה ארעה לא קשיא הא דאפה לגבי דרתיא הא דאפה לגבי מתא רועה ארועה נמי לא
 7 קשיא פאן באבידת גופה פאן באבידת קרקע פי קמתי רועה בדרך לא הויא אבידה הא
 8 רועה בין הפרמים הויא אבידה באבידת קרקע וכי קמתי רעה בין הפרמים הויא אבידה
 9 הא רועה בין הפרמים לא הויא אבידה באבידת גופה דרעה בין הפרמים מסקבא ורועה

10 בין הפרמים לא מסקבא ורועה בין הפרמים נהי דלא מסקבא תיפוק ליה משום אבידת קרקע בדרבתי ותיפוק ליה משום אבידת
 11 גופה דדלקא קמלו לה בארתא דמתרו ותדר קמלו ודלקא אתרו בה אי אתרו בה ולא אודתרו בה ודאי אבידה מדעת היא:
 12 החזרה וברחה החזרה וברחה [וכו']: א"ל ההוא מדרבנן לרבא אימא השב תרא זמנא תשיבם תרי זמני א"ל השב אפי' ק'
 13 פעמים משמע תשיבם אין לי אלא לביתו לגינתו ולחורבתו מנין ת"ל תשיבם מ"מ ה"ד אי דמינמרא פשיטא אי דלא מינמרא
 14 אמאי לעולם מינמרא ותא קמ"ל דלא פעינו דעת בעלים וכד' אלעזר דאמר הכל צריכין דעת בעלים חוץ מהשבת אבידה
 15 שהתורה בריחה חשבות תרבה שלח תשלח אימא שלח תרא זמנא תשלח תרי זמני א"ל שלח אפי' מאה פעמים מהשבת תשלח
 16 אין לי אלא לרבי הירשוד לרבי מנחה מנין ת"ל תשלח מ"מ א"ל ההוא מדרבנן לרבא ואימא הוכיח תרא זמנא תשיבם תרי זמני
 17 א"ל הוכח אפי' ק' פעמים משמע תשיבם אין לי אלא תרב לתלמיד תלמיד לרב מנין ת"ל הוכח תוכיח מ"מ עוב תעוב עמו אין
 18 לי אלא בעליו עמו שאין בעליו עמו מנין ת"ל עוב תעוב מ"מ הקם תקום עמו אין לי אלא בעליו עמו שאין בעליו עמו מנין
 19 ת"ל הקם תקום מ"מ ולמה ליה למכתב פריקה ולמה ליה למכתב טעיה צריכי דאי כתב רחמנא הוה אמנא משום
 20 דאיבא צער בעלי חיים ואיבא חסרון פיס אבל טעיה דלאו צער בעלי חיים איבא ולא חסרון פיס איבא אימא לא ואי אשמעינן
 21 טעיה משום דבשקר אבל פריקה דבהנח אימא לא צריכא ור"ש דאמר אף טעיה בהנח מאי איבא למימר לר"ש לא מסיימי
 22 קראי למה לי למכתב הני תרתי ולמה לי למכתב אבידה צריכי דאי כתב רחמנא הני תרתי משום דצערא דמרה איתה צערא
 23 דידה איתה אבל אבידה דצערא דמרה איתה וצערא דידה ליתא אימא לא ואי אשמעינן אבידה משום דלימא למה ברה

אבל

שבספינה אינו מביא את הטמאה רבי אלעזר בן עזריה דתני מעשה בי רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהיו באין בספינה ועשה רבי עקיבא סבה בראש הספינה ובאת הרוח והפריחתה אמר לו רבי אלעזר בן עזריה: עקיבא היכן סוכתך.

מה טעמא דרבי יוסי הגלילי ספר מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים אף כל דבר שאין בו רוח חיים מה ספר דבר מיוחד שאינו אוכל אף כל שאינו אוכל מה טעמא דרבנן מה ספר מיוחד שהוא בתלוש אף כל דבר שהוא

[דף י"ע"א]

בתלוש.

על דעתיה דרבי יוסי הגלילי ידות אוכלין פאכולין. נישמעניה מן הדא כתבו על גרן תצבי ויגדרו וחתמו ונתנו לה כשר מפני שגדרו ואחר כך חתמו הוא אם חתמו ואחר כך גדרו לא ר' אהא בשם ר' מיישא והוא שכתב על זכרותו של גרן אבל אם כתב על נרתיקו כפרוש הוא וכשר.

ר' יונה בעי אף לעגון הכשר זרעים בן היה עבידא חשב עליהן שירדו על הבהמה ומן הבהמה על האוכלין תמן אמר רבי יוסי הגלילי ספר מה ספר מיוחד שאין בו רוח חיים אף כל דבר שאין בו רוח חיים אוף הקא בן או שניא היא דכתיב וכל משקה אשר ישתה בכל בלי יטמא (ויקרא י"א, לד) מעתה אפילו חשב שירדו לבורות לשיחין ומערות שניא היא הקא דכתיב בלי:

הלכה ח' מתני' – שירא שהנתה בכקעה והקיפיה בכלי בהמה מטמלין בתוכה, ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים ולא יהיו פרצות יתרות על הבנין.

כל פרצה שהיא כעשר אמות, מתרת, מפני שהיא כפתה. יתר מפאן, אסור;

גמרא רב אדא בשם ר' חסדייא למי נצרכה לר' יוסה פי ר' יונה דרבי יונה פי ר' יונה אומר כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה ומודה הוא הקא ותני בן בכל עושין מחיצות אפילו אוכפין אפילו עבטין אפילו גמלים ובלבד שלא יהא בין איכופ לאיכופ מלוא איכופ בין עביט לעביט מלוא עביט בין גמל גמלא גמל ובלבד שלא יהא עומד בנגד עומד ופרוץ בנגד פרוץ אלא עומד בנגד פרוץ ופרוץ בנגד עומד.

נמצאת אומר לעגון בלאים כל הפחות מג' כסתום מג' ועד ארבעה

[דף י"ע"ב]

אם העומד רבה על הפרוץ מתר ואם הפרוץ רבה על העומד – אסור. מארבע ועד עשר, אם העומד רבה על הפרוץ – מתר. אם הפרוץ רבה על העומד – כנגד העומד מתר כנגד הפרוץ אסור. יותר מעשר אף על פי שהעומד רבה על הפרוץ כנגד העומד מתר כנגד הפרוץ אסור אבל לענין שבת כל הפחות מוג' כסתום מוג' ועד ארבעה מארבעה ועד עשר אם העומד רבה על הפרוץ מתר אם הפרוץ רבה על העומד אסור. יותר מעשר אף על פי שהעומד רבה על הפרוץ אסור.

רבי חנניה רבי יודה בן פזי בשם ר' יוחנן לית כאן מוג' ועד ארבעה יש כאן פרצה ג' אין כאן מקום ארבעה התיב ר' מנא והתנינן מקיפין בקנה וקנה יש לו מקום אמר ליה לא תתיביני פחות משלשה שכל הפחות מוג' כסתום רבי יוסי בי ר' בון בשם רב מפל מקום מכיין שהעומד רבה על הפרוץ מתר:

הלכה ט' מתני' – מקיפין שלשה חבלים, זה למעלה מזה וזה למעלה מזה, ובלבד שלא יהא בין חבל לחברו שלשה טפחים. שעור חבלים ועביו, יתר על טפה, כדי שיהא הכל עשרה טפחים.

גמרא – אמר רבי ועירא לא אמרו אלא בעשר וביותר מעשר הא פחות מיכן לא. ותני בן הכיא דפן של ז' טפחים והגביהו מן הארץ פחות מוג' מתר.

תמן את אמר כל פחות מוג' כסתום. וכא את אמר כל פחות משלשה כסתום. אין את בעי מקשייא – הכין קשי הכיא דפן של שבעה טפחים וכל שהו והגביהו מן הארץ שני טפחים חסר כל שהוא ייבא ביי דמר ר' יוחנן: העומד והחלל מצטרפין בארבעה והוא שיהא העומד רבה על החלל.

רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודה בן חנניה: נעץ ארבעה קנים בארבע זוויות הכרם וקשר גמי מלמעלה מציל

[דף י"א ע"א]

משום פאה. אמר רבי יוחנן במהיצות שבת בן מהיצת פלאים אמר רבי יוחנן מעשה שהלך רבי יהושע בן קרחה אצל רבי יוחנן בן גורי כנגד וקראו שדה אחת ובית חבירתה היתה נקראת והיו שם פרצות יותר מעשר והיה נזמל אעים וסותם דוקרנין וסותם עד שמיעמן פחות מעשר אמר בון בן מהיצת שבת.

אמר רבי זעירא מודה רבי שמעון בן לקיש לענין שבת שאין פאה מצלת יותר מעשר. אמר רבי חגי מתניתין אמרה בן מקיפין ג' חבלים זה למעלה מזה אם אומר את שהפאה מצלת יותר מעשר כמו בן חבל אחד.

רבי יונה אמר רב הושעיה בעי הדא פאה אמה איתאמר מלמעלן מן הצד. אין תימר מלמעלן כל שבן מן הצד אין תימר מן הצד הא מלמעלה לא אין תימר מלמעלן יאות אמר רבי חגי אין תימר מן הצד לא אמר רבי חגי כלום מה נפשוך אם מלמעלן הרי מלמעלן אם מן הצד הא מלמעלה לא.

אין תימר מלמעלן יאות אמר רבי חגי אין תימר מן הצד לא אמר רבי חגי כלום מה נפשוך אם מלמעלן הרי מלמעלן אם מן הצד הרי מן הצד.

רבנן דקפריין בשם רבי ירמיה תפתר בשעשויין כמין דקרו.

רבי זעירא ר' אבדימי דחיפה בשם רבי שמעון בן לקיש: לגבה אפילו עד מאה אמה אמר רבי יודן הדא דתימר לענין פלאים אכל לענין שבת לא תהא פאה גבוהה מן הקורה.

אמר רבי יוסה אמר רבי היא פלאים היא שבת על דעתיה דרבי מה בין קורה ומה בין פאה? קורה מצלת מרווח אחת, פאה אינה מצלת עד שתהא מגפפת

[דף י"א ע"ב]

מד' רוחותיה. ותניא כייא דמר רבי זעירא בשם רב המנונא פאה אינה מצלת עד שתהא מגפפת מד' רוחותיה.

אמר רבי בא בר ממל: טטרפלויות שבפרמים אסור לטלטל תחתיהן מפני שהן סוף תקרה ואין סוף תקרה מציל משום פאה.

אמר רבי פנהם אתא עובדא קומי ר' ירמיה בארבעה עמודים ועליהם ארבע פצטלויות, והתיר לטלטל משום פאה.

רבי בון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא פאה מהו שתציל בספה אמר לון: פאה מצלת בספה סוף סכך מהו שניציל בספה אמר לון אין סוף סכך מציל בספה מה בין זה לזה זה נעשה לכאן וזה נעשה לכאן.

אמר ר' אבהו כל אילין מליא לענין מסב ומיתן הא להורות אסור להורות מה אם סבה קלה את אמר אסור שבת החמורה לא כל שבין רבי בזן בר היא בעא קומי רבי ועירא מאן תנא פאה מצלת לא ר' יוחנן בן נורי אמר לו תדא תנא:

הלכה י' מתני' מקיפין פגנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחברו שלשה טפחים.

בשירא דברו רבי יהודה והקמים אומרים לא דברו חקמים בשירא אלא בהנה.

כל מהיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מהיצה דברי רבי יוסי פי ר' יהודה והקמים אומרים אהד משני דברים.

אן רבעה דברים פטרו במהנה מביאין עצים מפל מקום. ופטורין מרהיצת ידים. ומדמאי. ומלערב.

[דף י"ב ע"א]

גמרא מקיפין פגנים בשירא דברי ר' יהודה הא יחיד צריף שתי וערב והא רבי יודה מאי שנא בין יחיד לשירא.

ורבנן לא מהשני בין יחיד לשירא.

נישמעינה מן הדא שירא שהנת בתל שהוא גבוהה עשרה בנקע שהוא עמוק עשרה בנגה שהיא מקפת גדר מטלטלין בה אפלו בור אפלו בורים מטלטלין בה עד בית סאתים ובלבד שלא ישירו בה בית סאתים פני ר' אחא בשם ר' חיינה אפלו אוקפות אפלו עביטין.

מלתיה דרב הונא אמרה ובלבד אדם דמר רבי בא בשם רב הונא אהד או שנים נותנין להן בית סאתים ג' נותנין להן בית ששת סאין מיפן והילף לפי השבון.

אין שירה פחות משלשה אין העכו"ם משלים בשירה קטן מהו שישלים בשירא.

היה עבידא היו שנים וערבו ערוב אהד ובא העכו"ם והוסיף כפר נכנסה שבת באפור.

היו ג' וערבו שנים ערוובין ובא העכו"ם ופחת כפר נכנסה שבת

[דף י"ב ע"ב]

בְּהֵתֵר.

ר' דריפָה אָמַר ר' גִּיסָא שְׂאֵל, מַהוּ לְתַנּוּ לְהָן ג' רֵאשֵׁי תוֹרִין שְׂיִהָא זֶה מְטַלְטַל בְּתוֹךְ סְאֵתִים שֶׁל זֶה וְזֶה מְטַלְטַל בְּתוֹךְ סְאֵתִים שֶׁל זֶה.

ר' אַחָא בְּשֵׁם רַב חֲסַדְי אֲתִיָּא דְרַבִּי יוֹסִי בִּי ר' יוֹדָה בְּשִׁיטַת אָבִיו וְחִלּוּק עַל אָבִיו בְּשִׁיטַת אָבִיו בְּיַחֲד וְתֵר מִבֵּית סְאֵתִים וְחִלּוּק עַל אָבִיו בְּשִׁיָּרָא פְּחוּת מִבֵּית סְאֵתִים.

וְהָן אֲשַׁבְּחָנָן דְרַבִּי יוֹדָה אָמַר בְּיַחֲד יוֹתֵר מִבֵּית סְאֵתִים צָרִיךְ שְׂתֵי וְעָרַב נִישְׁמַעִינָה מִן הֵדָא דְמַר ר' אַחָא תִּנָּא ר' חֲנִין ר' יוֹסֵה בְּשֵׁם רַב שֵׁשֶׁת כְּשֵׁם שְׁחִלּוּקִין כְּאֵן כָּךְ חִלּוּקִים בְּכֻלָּאִים וְכֻלָּאִים לֹא אֲפִלּוּ הִיא בֵּית רַבְעֵי.

כִּמְתָּה הוּא מִחֲנָה רַבִּי חֲנַנְיָה אָמַר מֵאָה וַיִּבְא גְדֵעוֹן וּמֵאָה אִישׁ אֲשֶׁר אֲתוּ בְקִצָּה הַמַּחֲנָה (שׁוֹפְטִים ו, יט) ר' אָבִינָה בְּעֵי אִילּוּ אָמַר מִחֲנָה וְאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֲתוּ מֵאָה יֹאזֵת.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר עֲשֶׂרָה וַיִּבְאֻו נְעָרֵי דוֹד וַיְדַבְּרוּ אֵל נָבִל (שְׁמוֹנֶה-עָרֵי ט) וְגו' מַהוּ וַיִּנְוְחוּ ר' יוֹסֵמָא בֵּר שׁוֹנָה אָמַר נְעָשׂוּ מִחֲנָה רַבִּי יוֹדָה בֵּן פְּזִי אָמַר עֲשֶׂרָה עַד לְמַחֲנָה גְדוֹל מִמִּחֲנָה אֱלֹהִים וְכַמְתָּה מִחֲנָה אֱלֹהִים עֲשֶׂרָה. תַּנִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדָה שְׁנַיִם עֲשָׂר אֶלֶף מִמִּחֲנָה יִשְׂרָאֵל.

הַיּוֹצֵאִים לְמַלְחַמַת הַרְשׁוּת מִתְרִין בְּגִזֵּל עֲצִים לַחִים וְאִסּוּרִין בְּגִזֵּל עֲצִים וּבִישׁוּן הַיּוֹצֵאִים לְמַלְחַמַת חוֹבָה מִתְרִין בְּגִזֵּל עֲצִים וּבִישׁוּן וְלַחִין ר' דְּנִיָּאל בְּרִיה דְרַב קַטִּינָה בְּשֵׁם רַב הוֹנָא אִם הָיוּ עֲשׂוּיִין

[דף י"ג ע"א]

חֲבִילָה אִסּוּר.

עַד כְּדוֹן בְּשִׂאֲיִנָן סְמוּכִין לְחוּרְשֵׁי, וְאֲפִלּוּ סוּמְכִין לְחוּרְשֵׁי? עַד כְּדוֹן בְּשִׂאֲיִנָן סְמוּכִין לְמַעְיָן, וְאֲפִלּוּ סְמוּכִין לְמַעְיָן?

נִכְנְסוּ עִמָּהֶן לְעִיר - כְּבָר נִפְטְרוּ. יִצְאוּ עִמָּהֶן מִעִיר - כְּבָר נִתְחַיְבוּ בְּדַמָּי.

רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי אַבְהוּ אָמַר, רַבִּי חֲזַקְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדָה בֵּן פְּזִי: דְּמִי, תִּקְנָן לֹא תִקְנָן:

ומלערב: רב היה בר אשי אומר: הדיא דאת אמר בערוכי חצרות אבל בערוכי תחומין – דבר תורה הן.

ויש חצרות במחנה?! להתיר אהלים שבמחנה. כהדה דתני: אהלים שבמחנה – צריכין ערוב. אהלים שבשירה – אינן צריכין ערוב.

יהודה בן תימא אומר: אף הונים בכל מקום, ובמקום שהן נהרגין – שם נקברין, שלא תאמר יעשו כהרוגי פלמוסיות. אית תניי תני – אסור לפנותן; ואית תניי תני – מתיר לפנותן. אומר רב הקדיי: מאן דמר 'מתיר לפנותן' – במקנסין. ומאן דמר 'אסור לפנותן' – במקפוזין.

כשם שבהליכתן פטורין מארבעה דברים, כך בחזירתן פטורין מארבעה דברים. רבי יוסה בי רבי בון שמע לה מן הדיא: "מי ירא וחרד ישב ויצפר מהר הגלעד" (שופטים א.). ולמה הן חוזרין בצפירתה? מפני השונאין. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי: כשם שבהליכתן פטורין מארבעה דברים כך בחזירתן פטורין מד' דברים:

הדרן עלך מבוי

פרק שני

הלכה א' מתני' – עושין פסין לביראות ארבעה דיומדין נראין בשמונה, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, שמונה נראין.

[דף י"ג ע"ב]

כשנים עשר, ארבעה דיומדין וארבעה פשוטין. נכהן עשרה טפחים, ורחקן ששה, ועבין כל שהוא, וביניהן כמלא שתי רבקות של שלש שלש בקר, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, של ארבע ארבע, קשורות ולא מתרות, אחת נכנסת ואחת יוצאת:

גמרא – לפי שהפרוץ רבה על העומד – הוא עושה דיומדין, אבל לא פשוטין. אוף הוא מוכיח על עצמו משום הולכת הבאר.

רבי זעירא בשם רבי אלעזר: הגיעוד כוף תחומי שבת עד איכן הן, שאם עשה בן במקום אחר, וקור וזרק מרשות הרבים לתוכו – חיב.

אמר רבי יוסה: לפי שבכל מקום עומד רבה על הפרוין, וכאן היקלטה עליו שיהא הפרוין רבה על העומד, התמרתה עליו בדבר אחר, שבכל מקום עושה פס של ארבעה מפהים, וכאן עושה פס של ששה מפהים.

רב ירמיה בשם רב: לא התירו פסי ביראות אלא לעולי רגלים בלבד. רב אבין אמר: בשעת עולי רגלים. רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: מפני עולי רגלים.

אמר רבי עזרא קומי רבי מנא: מתניתא אמרה בן – 'עושיין פסין לביירות' – בזמן הזה. והא תנינן: ממלין מבור הגולה בגלגל בשבת, מבור הגדול כו'. מפני מה ממלין מבאר הקר בגלגל ביום טוב? אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה, והנו על אותה הבאר, והתנו עמהן הנביאים שביניהן, שיהו ממלין מבאר הקר בגלגל ביום טוב.

לא כל בארות הקר התירו אלא אותה הבאר שהנו עליה בלבד.

[דף י"ד ע"א]

כמה דאת אמר תמן מה שהתר התר, וכה מה שהתר התר. רבי אבדימא דחיפא הורי בחיפא, רבי ירמיה הורי ב'חלף' בפסי ביראות, בזמן הזה.

הוון בעיי מימר, רבי מאיר יודה לרבי יודה. רבי יודה לא יודה לרבי מאיר.

רבי מאיר יודה לרבי יודה? רבי מאיר אית ליה דיומדין פשוטין! ואת אמר הכין? מתוך שאת עושה דיומדין אכל לא פשוטין, אף הוא סבור לומר שמוא מחיצת שבת כף הוא, והוא חולף ועושה כן במקום אחר, ומתחייב.

רבי אהא בשם רבי חיננא: לא דין מוּדֵי לְדִין וְלא דִין מוּדֵי לְדִין.

אמר רבי מנא: אף על גב דלא אמר רבי יוסה רבי, הדיא מילתא אמרה דכותה.

רבי בון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא: כמה יהא דיומדין ארוף ולא יהא צריך פשוט?

אמר להו: פהות משלשה בכתובים. יותר מששה – הפלג. אלא בן אגן קיימין משלשה ועד ארבעה.

אין תימר רבי מאיר יודה לרבי יודה, ועשה כדיומדין ארוף ולא יהא צריך פשוט.

אמר רבי בא בר ממל: לא נצרך רבי מאיר לפשוטים אלא בשיטת רבי יודה.

אמר רבי יוסה:

[דף י"ד ע"ב]

ואפלו משיטתיה, מכל מקום, אין העומד רבה על הפרוין. מבין שהעומד רבה על הפרוין צריך פשוט: היתה אכן אחת גדולה, רואין שאם תחלק, ויש בה ששה לכאן וששה לכאן, גזון משום דיומד. אית תניי תני - שאם תחלק. הוון בעיי מימר מאן דמר שאם תחלק מודד מבפנים, מאן דמר שאם תחלק מודד מבחוץ.

אמר רבי יוסה: ולא עוד בקלפת השום החיצונה - את עתיד להעמידה? הווי לא שניא! בין כמאן דאמר 'שאם תחלק' בין כמאן דמר 'שאם תחלק' מודד מבפנים. מאן דמר שאם תחלק בעגולה, ומאן דמר שאם תחלק במרובעת.

תדע לד שהווי בן, דכן תנייה מתיב לחבריה: אין בין דבריי לדבריה, אלא שאתה אומר בעגולה ואני אומר במרובעת.

היה שם חריין עמוק עשרה ורחב ארבעה, ויש בו ששה לכאן וששה לכאן - גזון משום דיומד. לא סוף דבר חריין אלא אפלו גבשושית מקצתו חריין ומקצתו גבשושית.

הוי

[דף ט"ו ע"א]

המשה קנים ואין בין זה לזה שלשה, ויש בהן ששה לכאן וששה לכאן - גזוניה משום דיומד. שלשה, וקשר גמי מלמעלן מהו שיציל משום פאה? כלום פאה מצלת עד שתהא מוכחת מכל צדדיה. אלא בהין דעגליו, כסתום הוא.

היה מה דאת אמר תמן: רואין שאם תחלק, ויש בה ששה לכאן וששה לכאן גזוניה משום דיומד; ומר אוף הכא בן. תמן עד קלפת השום החיצונה, את עתיד להעמידה. והכא מה אית לד? אם אומר את בן בפלתה הלכות פאה.

הכתל והאילן, ואישות קנים - גזוניה משום דיומד. עלו מאליהן - מטלטלין בהן עד בית סאתים. עשאן ביד - מטלטלין בהן אפלו כור אפלו כורים.

היתה באר אחת גדול, לחצייה עשה ולחצייה לא עשה, לחצייה שעשה – מותר, ולחצייה שלא עשה – אסור.

היו שתיים, האמצעי מהו שידין לבאן ולכאן? מה צריכה ליה? כשהיו שנים ממלין, אבל אם היה אחד ממלא – גידן לבאן ולכאן.

הצר שהיא פתוחה לפסים – מטלמלין מן החרצר לפסים ומן הפסים לחצר. היא שתיים – אסור. אמר רבי בא: לא סוף דכר שתי חצרות, אלא אפלו חצר אחת ובה שני בתים.

סברין מימר בשלא ערבו, היא אם ערבו – מתרין. רבי דניאל בריה דרב קמינה בשם רב הונא: אפלו עיריבו – אסורות, שאין ערוב עושה אותן אחת.

רב הונא בדיעתיה דאיתפלגון –

מכוי שצדו אחד גוי, וצדו אחד ישראל. רב הונא בשם רב אמר:

[דף ט"ו ע"ב]

אם ערבו דרך פתחים הגוי אוסר עליהן. אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן: אפילו ערבו דרך חלונות, אין הגוי אוסר עליהן.

ואפלו דיקבר רב הונא ברבי יוחנן תפון, מותר, מודה הוא הכא שהוא אסור. תפון שמוא למחר תהרב תבאר, אף הוא סבור לומר שמוא ערוב מועיל בפסי ביראות. ואין מועיל ערוב בפסי ביריות.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: לא התירו פסי ביריות אלא למלאות בהן מים בלבד.

באו מים בשבת, בכר נכנסה שבת באסור. חרבה תבאר – בכר נכנס שבת בהתר.

רבי יונה אמר: רבי נפא שאל: מהו מטלמל בין הפסים? נימר, אם יש בין זה לזה ארבעה טפחים באיסקופה – אסורה, ואם לאו – באיסקופה מתרת, מותר לכאן ומותר לכאן, ובלבד שלא יחליף.

תני, ישנו פעשר אמות, דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר: בשלש עשרה וכארבע עשרה. פדא אמה ומחצה ואמה בניין:

הלכה ב' מתני' – מותר להקריב לבאר, ובלבד שתהא פרה ראשה ורבה בפנים ושותה. מותר להרחיק כל שהוא, ובלבד שיורבה בפסין.

גְּמָרָא – רבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: והוא שיעורא, כשעור הנה אפלו גמל בלו מבחויז – מתר. פחות משעור הנה, אפלו גדי בלו מבפנים – אסור. תני, רבי שמעון בן אלעזר אומר: מלא גמל וגמלו.

מה ופליגי? כל מה שהפירה פושטת צוארה הגמל עוקם צוארו.

מה את בעי? ואין הפירה עומדת

[דף ט"ז ע"א]

ברשות הרבים ואוקלת ברשות היחיד? אמר רבי יוסה: תמן בהוא דמפשיט ליה. ברם הקא באוקלת מאליה.

על דעתיה דרבי מאיר, דיומדין פשוטין. על דעתיה דרבי יודה, דיומדין אכל לא פשוטין:

הלכה ג' מתני' – רבי יהודה אומר, עד בית סאתים. אמרו לו, לא אמרו בית סאתים אלא לגנה ולקרפא, אבל אם היה דיר או סחר. או מקצה או חצר, אפלו בית המשת בורין, אפלו בית עשרת בורין, מתר. ומתר להרחיק כל שהוא, ובלבד שירבה בפסין:

גְּמָרָא – על דעתיה דרבי יודה, באר, מהו שתעלה ממודת סאתים? נישמענינה מן הדא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: באר שיש בה מדת סאתים – מתר להרחיק ממנה. אלא מלא ראשה ורבה של פרה. הדא אמרה, שהבאר עולה ממידת סאתים:

הלכה ד' מתני' – אם היה דרוף הרבים מפסקתה, יסקנה לצדדין. וחכמים אומרים, אינו צריך.

אחד בור הרבים, ובאר הרבים, ובאר היחיד, עושין להן פסין, אבל לבור היחיד עושין לו מחצה גבוהה עשרה טפחים, דברי רבי עקיבא.

רבי יהודה בן בבא אומר, אין עושין פסין אלא לבאר הרבים בלבד, ולשאר עושין הגורה גבוהה עשרה טפחים:

גְּמָרָא – אמר רבי יוחנן: מחלפה שיטתיה דרבי יודה. דתנינן תמן: וכן גשרים המפלישין מטלטלין תחתיהן בשבת; דברי רבי יהודה. וחכמים אסרין.

אמר רבי אלעזר: אינה מוחלפת. אמר רבי ירמיה: דו סבר כרב יהודה. דמר רבי יהודה: הדא דתימר במפלישין לבקעה. אבל אם היו מפלישין לרשות הרבים – אסור.

אמר רבי יוסה: בכל אתר רבי לעזר סמוך לרבי היה רובה, תני רבי היה פיצד מתירין רשות הרבים?
 רבי יודה אומר: להי מיפן ולחי מיפן וקורה מיפן וקורה מיפן; וחכמים אומרים: להי וקורה מיפן, ויעשה
 צורת הפתח מיפן, וכא אמר הכין?

פאן בעשר וקאן בשלש עשרה.

[דף ט"ז ע"ב] מיליהון דרבנן פליגי. רבי אחא אומר: רב הושעיה שאל לאבא: פמה תהא פרצת
 המבוי על דעתיה דרבי יודה? והוא אומר ליה: משלש עשרה. וכא אמר הכין?

דרבנן דמסרין אמרין: תמן עומד רבה על הפרוץ, ברם הכא פרוץ רבה על העומד.

מה בין בור הרבים ומה בין בור היחיד? בור הרבים יש לו קול, בור היחיד אין לו קול.

מעתה אפלו לבארי? אלא בור הרבים מימיו מצויין לכלות, בור היחיד אין מימיו מצויין לכלות.

רבי יעקב בר אחא, עמרם, רב יהודה בשם שמואל: הלכה כרבי יודה בן בבא. אמר רבי יודה אבוי
 דרבי מתניה: מתניתא אמרה בן: 'עושין פסין לביירות' ולא לבורות.

והא תנן אכל לבור היחיד עושין לו מחצה גבוהה עשרה טפחים; דברי רבי עקיבא, אלא פאן אנו
 קמין לבור הרבים. ודכוותה, עושין פסין לביירות ולבור הרבים:

הלכה ה' מתני' – ועוד אמר רבי יהודה בן בבא, הגנה וחקרפף שהן שבעים אמה ושירים על
 שבעים אמה ושירים, מספת גדר גבוה עשרה טפחים, מטלטלין בתוכה, וכלבד שיהא כה שומירה
 או בית דירה, או שתהא סמוכה לעיר:

גמרא – רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: מחצר המשכן למדו – "אדף החצר מאה באמה
 ורחב חמשים בחמשים" (שמות כו, יח). ונמשין זימנין מן מאה – הא המש אלפין. שובעין מן שובעין
 – הא המשא אלפין פרא מאה. ותנינן שבעים ושירים. ותני שמואל, 'שבעים אמה ושני

[דף י"ז ע"א]

שלישי אמה' שני, שובעין זימנין מן תרין תלתותיו, ושובעין זימנין מן תרין תלתותיו, דעבדין מאה
 וארבעים תלתותיו, מאה וארבעים תלתותיו שהן תשעים ושלוש אמה ושליש, צא מהן ארבעה
 תשויעין לארבע רוחות.

מַסְכַּת סוּטָה פָּרָק שִׁישִׁי

ו, א רבי יהודה אומר משום בן פטירי: הרי הוא אומר (איוב כז, ב): "חיי אל הסיר משפטי וגו'; ללמדך, שאין אדם נודר בחיי המלך, אלא אם כן אוהב את המלך. משם רבי נתן אומר: הרי הוא אומר (איוב יג, טז): "גם הוא לי לישועה". רבי מאיר אומר: נאמר "ירא אלהים" באברהם, ונאמר "ירא אלהים" באיוב, מה "ירא אלהים" האמור באברהם - מאהבה עשה, אף "ירא אלהים" האמור באיוב - מאהבה עשה. ושאר כל התרעומות האמור בפרשה - לא נאמרה אלא מתוך המורא.

ו, ב דרש רבי עקיבא: בשעה שעלו ישראל מן הים, בקשו לומר שירה, שרתה עליהן רוח הקדש ואמרו שירה, כיצד אמרו שירה? כגדול המקרא את ההלל בבית הכנסת והן עונין אחריו על כל ענין וענין, משה אמר (שמות טו): "אשירה לה", והן עונין אחריו "אשירה לה", משה אמר: "עזי וזמרת יה", והן אמרו: "אשירה לה", משה אמר: "ה' איש מלחמה" וגו'. והן אמרו: "אשירה לה". רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: כקטן שקורא את ההלל בבית הספר, ועונין אחריו על כל דבר ודבר. משה אמר: אשירה לה, וישראל אמרו: אשירה לה, משה אמר: עזי וזמרת יה. וישראל אמרו: "עזי וזמרת יה". משה אמר: "ה' איש מלחמה" וגו'. רבי נחמיה אומר: כסופר הפורס שמע בבית הכנסת, שנאמר: "אז ישיר משה לאמר". ומה תלמוד לומר "לאמר"? מלמד שהיה משה פותח תחלה בדבר, וישראל עונין אחריו וגומרין עמו. משה אמר "אז ישיר". וישראל אמרו: "אשירה לה" כי גאה גאה" וגו'. משה אמר: "עזי וזמרת יה", וישראל אמרו: "זה אלי ואנהו". משה אמר: "ה' איש מלחמה", וישראל אמרו: "ה' שמו". רבי יוסי הגלילי אומר: כיון שעלו ישראל מן הים, וראו את

אויביהם פגרים מתים ומטלין על שפת הים, אמרו כלם שירה, עולל מטל בין ברפי אמו, כיון שראה את השכינה, הגביה עולל צוארו ותינוק שמת פיו משדי אמו, וענו כלם שירה, ואמרו: "זה אלי ואנהו". היה רבי מאיר אומר: מגין שאפלו עברין שבמעי אמן אמרו שירה על הים? שנאמר (תהלים סח, כז): "במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל". ומנין שתינוק שמת דד מפיו ואמר שירה? שנאמר (תהלים ח, ג): "מפי עוללים וינקים" וגו'. באותה שעה הציצו מלאכי השרת, קשרו קטגור לפני הקדוש ברוך הוא, בשעה שברא אדם הראשון, ואמרו לפניו: רבוננו של עולם (שם): "מה אנוש כי תזכרנו וגו' ותחסרהו מעט מאלהים וגו' תמשילהו במעשה ידיך צנה ואלפים וגו' צפור שמים" וגו'. באותה שעה אמר להם הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת: בואו וראו שירה שבני אומרין לפני, אף הן כיון שראו אמרו גם כן שירה, מה שירה אמרו? "ה' אדונינו מה אדיר שמוך בכל הארץ וגו', מפי עוללים וינקים וגו' ה' אדונינו" וגו' (תהלים ח, ב). רבי שמעון בן מנסיא אומר: לא נאמרה פרשה זו אלא על יצחק בן אברהם לענין עקדה.

ו, ג אמר רבי שמעון בן יוחאי: ארבעה דברים היה רבי עקיבא דורש, ודברי נראין מדבריו. דרש רבי עקיבא (בראשית כא, ט): "ויתרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק" - אין צחוק האמור כאן אלא עבודת כוכבים, שנאמר (שמות לא): "וישב העם לאכל ושתו ויקומו לצחק" - מלמד שהיתה אמנו שרה רואה את ישמעאל שהיה בונה במסין וצד חגבים, ומעלה ומקטיר קטרת לעבודת כוכבים. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: אין צחוק האמור כאן אלא גלוי עריות, שנאמר (בראשית לט): "בא אלי העבד וגו' לצחק בי", מלמד שהיתה שרה אמנו רואה את ישמעאל מכבש את האמות, ומענה את הנשים. רבי ישמעאל אומר: אין

לְשׁוֹן צְחוּק אֵלָא שְׂפִיכוֹת דְּמִים, שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוּאֵל ב ב): "וַיֹּאמֶר אֲבָנָר אֶל יוֹאָב וַיֹּאמְרוּ נָא הַנְּעָרִים וַיִּשְׁחָקוּ לְפָנֵינוּ וְגו' וַיִּקְוֹמוּ וַיַּעֲבְרוּ בַמִּסְפָּר וְגו', וַיַּחֲזִיקוּ אִישׁ בְּרֹאשׁ רֵעֵהוּ וַתְּרַבּוּ בְּצַד רֵעֵהוּ וַיִּפְּלוּ יַחֲדָיו"; מַלְמַד שְׁהֵיִתָּה אֲמַנּוּ שָׂרָה וְרֹאָה אֶת יִשְׁמַעְעָל נוּטֵל קֶשֶׁת וַחֲצִים, וּמְזַרְק כִּלְפֵי יִצְחָק שְׁנֹאֲמַר (מִשְׁלֵי כו): "כַּמֶּתְלֵהְלָה הַיְיִרָה זְקִים וְגו' כֵּן אִישׁ רָמָה אֶת רֵעֵהוּ" וְגו'. וְאֲנִי אוֹמֵר, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁהֵיִיָּה בְּבִיתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק הַהוּא כִּף. אֶפְשָׁר מִי שְׁנֹאֲמַר עָלָיו (בְּרֵאשִׁית יח): "כִּי יִדְעִיתוּ לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוָה" וְגו' - יְהֵא בְּבִיתוֹ עֲבוּדַת כּוֹכָבִים, גְּלוּי עֲרִיוֹת וּשְׂפִיכוֹת דְּמִים?! אֵלָא אֵין צְחוּק הָאֲמוּר כַּאֲן אֵלָא לְעִנְיֵן יְרוּשָׁה, שְׂכַשְׁנוּלְד אֲבִינוּ יִצְחָק לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ, הֵיזְ הַכֵּל שְׂמַחֲיִן וְאוֹמְרִין: נוּלְד בֵּן לְאַבְרָהָם! נוּלְד בֵּן לְאַבְרָהָם! נוּחַל אֶת הָעוֹלָם וְנוּטֵל שְׁנֵי חֻלְקִים! וְהֵיָּה יִשְׁמַעְעָל מִצְחָק בְּדַעְתּוֹ, וְאוֹמֵר: אֵל תְּהוּ שׁוֹטִים! אֵל תְּהוּ שׁוֹטִים! אֲנִי כְּכוֹר וְאֲנִי נוּטֵל שְׁנֵי חֻלְקִים! שְׂמַתְשׁוּבַת הַדְּבָר אֲתָה לְמַד, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כא): "כִּי לֹא יִירָשׁ בֵּן הָאָמָה" וְגו' וְרֹאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי מַדְבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָא.

וְדַ דְּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא (בַּמְדָּבָר יא): "הַצֶּאֱן וּבִקֵּר יִשְׁחַט לְהֵם וּמִצָּא לְהֵם". וְכִי מִסְפִּיק לְהֵם "אִם אֶת כָּל דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵף" וְגו', וְכִי הוּא מִסְפִּיק לְהֵם, כַּגּוֹן שְׁנֹאֲמַר (וַיִּקְרָא יב): "וְאִם לֹא תִמְצָא יָדָהּ דֵּי שָׂה", וְכִי אֵיזָה קֶשֶׁה? זוֹ, אוֹ (בַּמְדָּבָר כא): "שְׂמַעוּ נָא הַמּוֹרִים"? הֵיזְ אוֹמֵר: זוֹ קֶשֶׁה יוֹתֵר מִשְׂמַעוּ נָא הַמּוֹרִים, אֵלָא שְׂמַחֲלָל שְׂם שָׁמַיִם בְּסַתֵּר - מַחֲסִכִּין עָלָיו. בַּגְּלוּי - נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ. וְזֵה שְׂבַסְתֵּר חִסְדָּךְ עָלָיו הַמְּקוֹם, רַבִּי שְׂמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵף זֶה שְׂבַסְתֵּר לֹא חִסְדָּךְ עָלָיו הַמְּקוֹם, שְׁנֹאֲמַר (בַּמְדָּבָר יא): "עֵתָה תִרְאֶה הַיְיִקְרָךְ דְּבָרֵי אִם לֹא", וְאֲנִי אוֹמֵר: חֵס וְשְׁלוֹם שְׂתַעֲלָה עַל דַּעְתּוֹ שֶׁל צְדִיק זֶה, שְׂיֵאֲמַר אֵין הַמְּקוֹם מִסְפִּיק לְתַת לָנוּ וּלְבַהֲמַתְנּוּ, אֶפְשָׁר לְמִי שְׁנֹאֲמַר בּוֹ (בַּמְדָּבָר יב): "לֹא כֵן עֲבָדִי מִשָּׁה"

וְגו' תַעֲלָה עַל דַּעְתּוֹ שְׂיֵאֲמַר אֵין הַמְּקוֹם מִסְפִּיק לָנוּ וּלְבַהֲמַתְנּוּ? וְהֵלֵא כְּשֵׁהִיזְ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, נִהַר נִילוּס מִסְפִּיק דְּגִים לְהֵם וּלְמִצְרַיִם, מִסְפִּיק בַּהֲמוֹת לְהֵם וּלְמִצְרַיִם, אֵלָא לְעִנְיֵן שְׁנֹאֲמַר (בַּמְדָּבָר יא): "לֹא יוֹם אֶחָד תֵּאכְלוּן וְגו' עַד חֲדָשׁ יָמִים", אֲמַר מִשָּׁה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם! כִּף הַגּוֹן לְהֵם שְׂתַתֵּן לְהֵם וְתַמִּיתֵם? אוֹמְרִים לְאָדָם: 'טוֹל כֶּכָּר וְרַד לְשֹׂאוֹל? אוֹמְרִים לְחַמּוֹר: 'טוֹל כּוֹר שְׂעוּרִין וְנַחְתָּךְ אֶת רֹאשְׁךָ? יְהֵא אוֹמְרִים עָלָי וְעָלֶיךָ: אֵין בְּשׂוֹר מוֹצֵאתָ? אֲמַר לוֹ: וְכִי הַגּוֹן לְהֵם שְׂיֵאֲמְרוּ, אֵין הַמְּקוֹם מִסְפִּיק לָנוּ וּלְבַהֲמַתְנּוּ? אֵלָא יֵאבֵד הֵן וְאֵלֶיךָ כִּיּוֹצֵא בְּהֵן, וְלֹא תֵהָא יְדֵי קֶצֶרָה לְפָנֵי אֶפְלוּ שְׂעָה אַחַת, שְׁנֹאֲמַר (שם): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִיזְ ה' תִּקְצֹר" וְגו'. רַבִּין גְּמַלְיָאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא אוֹמֵר: אִי אֶפְשָׁר לְעַמֵּד עַל תְּפִלְתֵּם, אִם תַּתֵּן לְהֵם בְּשׂוֹר בַּהֲמָה גְּסָה - יֵאֲמְרוּ: בְּשׂוֹר בַּהֲמָה דְקָה בְּקִשְׁנּוּ! תַּתֵּן לְהֵם בְּשׂוֹר בַּהֲמָה דְקָה - יֵאֲמְרוּ: בְּשׂוֹר חִזָּה וְעוֹף אָנוּ מִבְּקִשִּׁים! אִם תַּתֵּן לְהֵם בְּשׂוֹר חִזָּה וְעוֹפּוֹת - יֵאֲמְרוּ: בְּשׂוֹר דְּגִים וְחִגְבִּים אָנוּ מִבְּקִשִּׁים! שְׁנֹאֲמַר (שם): "הַצֶּאֱן וּבִקֵּר יִשְׁחַט לְהֵם". הַשִּׁיבְתוּ רוּחַ הַקְּדוֹשׁ (שם): "עֵתָה תִרְאֶה הַיְיִקְרָךְ דְּבָרֵי אִם לֹא"; וְרֹאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי מַדְבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָא.

וְהַ דְּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא הֵרִי הוּא אוֹמֵר (וַיִּחַזְקָאֵל ג) בֵּן אָדָם יוֹשְׁבֵי הַחֲרוּבוֹת הָאֵלֶּה וְגו' וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחַמֵּר קָל וְחַמֵּר וּמָה אֲבָרְהָם שְׂלֹא עֲבַד אֵלָא אֵלוֹהֵ אַחַד יִרְשׁ אֶת הָאָרֶץ אָנוּ שְׂעוּבִדִּין אֵלֹהוֹת הַרְבָּה אֵינוּ דִין שְׁנִירֵשׁ אֶת הָאָרֶץ.

וְרַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: וּמָה אֲבָרְהָם שְׂלֹא הֵיָּה לוֹ אֵלָא בֵּן אַחַד, וְהַקְּרִיבוּ - יִרְשׁ אֶת הָאָרֶץ. אָנוּ שְׂמַקְרִיבִין בְּנֵינוּ לְעֲבוּדַת כּוֹכָבִים - אֵינוּ דִין שְׁנִירֵשׁ אֶת הָאָרֶץ? רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: וּמָה אֲבָרְהָם שְׂלֹא הֵיָּה לוֹ בְּמִי לְתַלוֹת - יִרְשׁ אֶת הָאָרֶץ, אָנוּ שְׂיֵשׁ לָנוּ בְּמִי לְתַלוֹת, אֵינוּ דִין שְׁנִירֵשׁ אֶת הָאָרֶץ? וְאֲנִי אוֹמֵר:

הַעֲשִׂירִי? עֲשִׂירִי לַחֲדָשִׁים, וְלִמָּחָר נִכְתָּב כָּאֵן, וְהֵלֵא הָיָה רְאוּיָא זֶה לְכַתֵּב רֵאשׁוֹן? אֲלֵא לְסֹדֵר הַחֲדָשִׁים כְּתוּבָנָן, וְאֵי אֵינִי אוֹמֵר כֵּן, אֲלֵא "צוּם הַעֲשִׂירִי" – זֶה חֲמִשָּׁה בְּטַבְּתָא, שְׂבֹב בְּאַתָּה שְׂמוּעָה לְבִנְיָ גוֹלָה שְׂנֵאמֵר (יחזקאל א): "וַיְהִי בַשְּׁתִּי עֲשָׂרָה שָׁנָה בְּעֲשִׂירֵי בַחֲמִישֵׁי לַחֲדָשׁ לְגִלְוַתְּנוּ בְּאֵלֵי הַפְּלִיט לֵאמֹר הַכְּתָה הָעִיר", וְעָשׂוּ יוֹם שְׂמוּעָה כַּיּוֹם שְׂרָפָה, וְנִרְאִין דְּבָרֵי מְדַבְּרִיו, שְׂאֵי אוֹמֵר עַל רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן, וְהוּא אוֹמֵר עַל רֵאשׁוֹן אַחֲרוֹן וְעַל אַחֲרוֹן רֵאשׁוֹן, אֲלֵא שֶׁהוּא מוֹנֵה לְסֹדֵר חֲדָשִׁים, וְאֵי מוֹנֵה לְסֹדֵר פְּרַעְעִיּוֹת.

מִסְכַּת סוֹטָה פְּרָק שְׁבִיעִי

ז, א שְׂבוּעוֹת הַעֲדוֹת וְהַדִּינִים הַנֵּאמָר בְּכָל לְשׁוֹן שֶׁהֵן שׁוֹמְעִים, וְאָמְרוּ לוֹ 'אִמֵּן' – הָרִי אֵלֶּי חֲבִיבִין שְׂבוּעַת הַדִּינִין, כִּיצַד? הָרִי מִי שְׂנַתְּחִיב שְׂבוּעָה לְחַבְרוֹ, אוֹמְרִין לוֹ: הָרִי יוֹדֵעַ שְׂכָל הָעוֹלָם כְּלוּ נִזְדַּעְזַע כְּשֵׁאמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּסִינֵי (שְׂמוֹת ב): "לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא", וְכָל עֲבֻרוֹת שְׂבַתוֹרָה כְּתוּב בְּהֵן: "וְנִקְהָה", וְכֵאֵן נֵאמֵר "לֹא יִנְקָה". וְכָל עֲבֻרוֹת שְׂבַתוֹרָה נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ וּמִמְשַׁפְּחַתוֹ וּמִכָּל הָעוֹלָם, וַיְהִי עוֹן הָעוֹלָם כְּלוּ תְלוּי בּוֹ, שְׂנֵאמֵר (הוֹשֵׁעַ ד): "אֵלֶּה וְכַחַשׁ וְגו' עַל כֵּן תֵּאָבֵל הָאָרֶץ", כָּל עֲבֻרוֹת שְׂבַתוֹרָה נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ, וְזוֹ מִמֶּנּוּ וּמִקְרוֹבֵיו, שְׂנֵאמֵר (קֹהֶלֶת ה): "אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחֻטִּיא אֶת בְּשַׂרְךָ", וְאֵין בְּשָׂרוֹ אֲלֵא קְרוֹבוֹ, שְׂנֵאמֵר (שְׁעִיָּהוּ נח): "וּמִבְּשַׂרְךָ אֵל תִּתְעַלֵּם". וְכָל עֲבֻרוֹת שְׂבַתוֹרָה נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ, וְזוֹ נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ וּמִכָּל הָעוֹלָם, וַיְהִי עוֹן הָעוֹלָם כְּלוּ תְלוּי בּוֹ, שְׂנֵאמֵר: "אֵלֶּה וְכַחַשׁ וְגו', וְכַתִּיב: "מִפְּנֵי אֵלֶּה אֲבָלָה הָאָרֶץ עַל כֵּן תֵּאָבֵל הָאָרֶץ וְאֵמַלֵּל כָּל יוֹשְׁבֵי בָהּ", וְכָל עֲבֻרוֹת שְׂבַתוֹרָה, אִם יֵשׁ לוֹ – תּוֹלִין לוֹ לְשָׁנִים וּשְׁלֹשָׁה דוֹרוֹת, וְזוֹ נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ לְאַלְתֵּר, שְׂנֵאמֵר (זכְרִיָּה ה, ד): "הוֹצֵאתִיהָ נֶאֱמַר ה' צְבָאוֹת וּבָאָה אֵל בֵּית הַגִּבּוֹר וְאֵל בֵּית הַנְּשֻׁבָע בִּשְׂמִי לְשַׁקֵּר וְלָנֶה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכַלְתּוֹ וְאֵת עֲצָיו וְאֵת אֲבָנָיו". הוֹצֵאתִיהָ

וּמָה אֲבָרְהֵם שְׁלֵא נִצְטוּהָ אֲלֵא מִצְוָה יְחִידִית – יִרַשׁ אֶת הָאָרֶץ, אֲנִי שְׂנֵצְטוּיְנוּ עַל כָּל מִצְוֹת, אֵינִי דִין שְׁנִירֵשׁ אֶת הָאָרֶץ? תּוֹדַע, שְׂכָן תִּשְׁמַע מִתְּשׁוּבָה שֶׁהִנְבִּיא מְשִׁיכֵן אֶתָּה לְמַד, שְׂנֵאמֵר (יחזקאל א): "כֹּה אָמַר ה' עַל הַדָּם תֵּאָכְלוּ וְגו' עֲמַדְתֶּם עַל חֲרֻבְכֶם וְגו' וְהָאָרֶץ תִּירֹשׁוּ". "עַל הַדָּם תֵּאָכְלוּ" – זֶה אֲבָר מִן הַחַי. "וְעֵינֵיכֶם תִּשְׂאוּ אֶל גִּלְוֵיכֶם" – זו עֲבוּדַת כּוֹכְבִים. "וְדָם תִּשְׁפְּכוּ" – זו שְׂפִיכוֹת דָּמִים. "עֲמַדְתֶּם עַל חֲרֻבְכֶם" – זו עֲנִי הַדִּין וְגוֹל. "עֲשִׂיתֶן תּוֹעֵבָה" – זו מִשְׁכַּב זָכוּר. "וְאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ רָעוּהוּ טְמֵאִים" – זו גְלוּי עֲרוּהָ. וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחֹמֵר, וּמָה שְׂבַע מִצְוֹת שְׂנֵצְטוּהוּ עֲלֵיהֶן בְּנֵי נַח – לֹא עֲשִׂיתֶן לְפָנַי, וְאַתֶּם אוֹמְרִים יִירַשׁ אֶת הָאָרֶץ? וְרוֹאֶה אֵי אֶת דְּבָרֵי מְדַבְּרֵי רַבֵּי עֲקִיבָה.

ו, ז דָּרַשׁ רַבֵּי עֲקִיבָא: הָרִי הוּא אוֹמֵר (זכְרִיָּה ח): "כֹּה אָמַר ה' צוּם הַרְבִּיעִי וְצוּם הַחֲמִישִׁי וְצוּם הַשְּׁבִיעִי וְצוּם הַעֲשִׂירִי" וְגו'. "צוּם הַרְבִּיעִי" – זֶה תִּשְׁעָה בְּתַמּוּוֹ, שְׂבֹב הַבְּקָעָה הָעִיר, שְׂנֵאמֵר: "בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֲדָשׁ וַיִּחְזַק הָרָעַב בְּעִיר וְלֹא הָיָה לָחֵם לְעַם הָאָרֶץ וַתִּבְקַע הָעִיר". וְלִמָּחָר נִקְרָא שְׂמוֹ רְבִיעִי? שֶׁהוּא רְבִיעִי לַחֲדָשִׁים. "צוּם הַחֲמִישִׁי" – זֶה תִּשְׁעָה בְּאָב, יוֹם שְׂנִשְׁרָף כּוֹ בֵּית אֱלֵקִינוּ, וְלִמָּחָר נִקְרָא שְׂמוֹ חֲמִישִׁי? שֶׁהוּא חֲמִישִׁי לַחֲדָשִׁים. "צוּם הַשְּׁבִיעִי" – זֶה שְׁלֹשָׁה בְּתִשְׂרִי, יוֹם שְׂנִהַרְג בּוֹ גְדַלְיָה בֶן אַחִיקָם שֶׁהִרְגוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל בֶּן נְתַנְיָה. לְלַמֶּדְךָ, שְׂקִשָּׁה מִיתְתֵן שֶׁל צְדִיקִים לְפָנֵי הַמָּקוֹם כְּחַרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְלִמָּחָר נִקְרָא שְׂמוֹ שְׁבִיעִי? שֶׁהוּא שְׁבִיעִי לַחֲדָשִׁים. וּמִי הִרְגוּ? וַיִּשְׁמַעְאֵל בֶּן נְתַנְיָה, שְׂקִשָּׁה מִיתְתֵן שֶׁל צְדִיקִים לְפָנֵי הַמָּקוֹם כְּחַרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. "צוּם הַעֲשִׂירִי" – זֶה עֲשָׂרָה בְּטַבְּתָא, יוֹם שְׂבֹב סִמּוֹן מְלֶךְ בְּבַל אֶת יָדוֹ עַל יְרוּשָׁלַיִם, שְׂנֵאמֵר (יחזקאל כד): "וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בְּחֲדָשׁ הַעֲשִׂירִי וְגו' בֶּן אָדָם כְּתָב לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה סִמּוֹן מְלֶךְ בְּבַל אֵל יְרוּשָׁלַיִם". וְלִמָּחָר נִקְרָא שְׂמוֹ

ז, זה ברכת כהנים אלו בשעה שהכהנים אומרים על מעלות האולם. הכל כשרין לעלות במעלות האולם, בין תמימים בין בעלי מומין, בין במשמר שלו בין במשמר שאינו שלו, חוץ ממי שיש בו מום בפניו בדידו וברגליו, שלא ישא את כפיו, מפני שהעם מסתכלין בו, וכשם שנשיאות כפיים במקדש - כך נשיאות כפיים בגבולין.

ז, מעשה ברבי יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר בן חסמא שבאו מיבנה ללוד, והקבילו את פני רבי יהושע מפקיעין, אמר להם: רבי יהושע: מה חדוש היה בבית המדרש היום? אמרו לו: רבי! תלמידך אנו, ומימך אנו שותין. אמר להם: אי אפשר שיהא בית המדרש בלא חדוש, שבת של מי היתה? אמרו לו של רבי אלעזר בן עזריה. אמר להם: ובמה היתה הגדה היום? אמרו לו: בפרשת הקהל (דברים לא): "הקהל את העם האנשים והנשים והטף". אמר להם: מה דרש בה? אמרו לו: רבי! כך דרש בה: אם אנשים באו ללמד - נשים באו לשמוע, טפין למה באו? כדי לתן שכר למביאייהן. אמר להם: מרגליות טובה היתה בידכם, ובקשתם לאבד ממני? ועוד אחרת דרש (דברים כו): "את ה' האמרת היום וה' האמירך היום". אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: כשם שעשיתם אותי חטיבה אחת בעולם הזה, אף אני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם הבא.

ז, ועוד דרש (קהלת ט): "דברי חכמים כדרכונות וכמסמרות נטועים בעלי אספות נתנו מרועה אחד", למה נמשלו דברי תורה לדרכון מה דרכון זה מכון את הפרה לתלמיה, להביא חיים לעולם, אף דברי תורה מכונים את לומדיהם להביאם מדרכי מיתה לדרכי חיים, שנאמר (משלי א): "עץ חיים היא וגו'. אי מה דרכון זה מטלטל, יכול אף דברי תורה כן? תלמוד לומר מסמרות, אי מה מסמר זה חסר ולא יתיר, אף דברי תורה כן? תלמוד לומר נטועים!

ובאה אל בית הגנוב - זה הגנוב דעת הבריות שאין לו ממון אצל חברו, וטוענו ומשביעו, וגנוב דעת הבריות. "ואל בית הנשבע בשמי לשקר" - כמשמעו. כל עברות שבתורה במקומו, זה במקומו ובגופו, שנאמר (שם): "ולנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו"; בא וראה, דברים שאין האש והמים מכלה אותן שבועת שקר מכלה אותן, כל עברות שבתורה - במקומו, וזה במקומו ובגופו, שנאמר: "וכלתו ואת עציו וגו'".

ז, אם אמר: 'איני נשבע' - פוטרין אותו מיד, ואם אמר: 'הריני נשבע', העומדים שם אומרים זה לזה (במדבר טו): "סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה".

ז, ומשביעין אותו בשבועה האמורה בתורה, שנאמר (בראשית כד): "ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ", וכשמשביעים אותו אומרין לו: הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעין אותך, אלא על דעת המקום ודעת בית דין, שכן מצינו במשה רבנו, כשהשביע משה את בני ישראל בערבות מואב, אמר להם: לא על תנאי שבלבכם אני משביע אתכם, אלא על תנאי שבלבבנו, שנאמר (דברים כט): "ולא אתכם לבדכם וגו' כי את אשר ישנו פה ואשר איננו פה", אין לי אלא אתכם, מנין לדורות הבאים אתריכם ולגרים שנתוספו עליכם. תלמוד לומר "ולא אתכם לבדכם", אלא (שם): "ואת אשר איננו פה עמנו היום", ואין לי אלא מצות שקבלו מהר סיני, מצוות העתידים להתחדש, כגון מקרא מגלה, מנין? תלמוד לומר (אסתר ט): "קיימו וקבלו וגו' ולא יעברו" - קיימו מה שקבלו כבר.

ז, ברפת הלל ושמע ותפלה נאמרין בכל לשון. רבי אומר: אומר אני, שאין שמע נאמר אלא בלשון הקדש, שנאמר (דברים ט): "והיו הדברים האלה וגו'".

מה נטיעה פרה ורבה, אף דברי תורה פריין ורביין. "בעלי אספות" - אלו תלמידי חכמים שנכנסין ויושבין אספות ועוסקין בתורה, ואומרים על טמא טמא ועל טהור טהור, על טמא במקומו ועל טהור במקומו, שמא יאמר אדם בדעתו, הואיל ובית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין, איש פלוני אוסר איש פלוני מתיר, היאך אני למד תורה מעתה? תלמוד לומר "כלם נתנו מרועה אחד", אל אחד בראן, פונט אחד כתבן, אדון כל המעשים ברוף הוא, שנאמר: "וידבר אלהים את כל הדברים האלה". "דברים" - 'הדברים' - 'אלה הדברים', 'כל הדברים', כלם נתנו מרועה אחד, אף אתה עשה אנך כאפרכסת ועשה לבך תדרי חדרים, לכנוס בו דברי בית שמאי ודברי בית הלל, וקנה לך לב לשמוע את דברי מטמאין ואת דברי מטהרין, את דברי אוסרין ואת דברי מתירין, את דברי פוסלין ואת דברי מכשירין, אמר להן: אין דור ותום שרבי אלעזר בן עזריה שרוי בתוכו.

זח בימה של עץ היו עושין לו בעזרה, והוא יושב עליה. רבי אליעזר בן יעקב אומר: בהר הבית, שנאמר (נחמיה ח): "ויקרא בו לפני הרחוב אשר לפני שער המים מן האור עד מחצית היום וגו', ויעמד עזרא הסופר על מגדל עץ אשר עשו לו לדבר וגו', ויפתח עזרא הספר לעיני כל העם וגו', ויברך עזרא את ה' האלהים הגדול ויענו כל העם אמן אמן וגו'. ואומר (דברי הימים ב כג): "ותרא והנה המלך עומד על עמודו בכבוא והשרים והחוצרות על המלך" וגו' אותו היום עמדו כהנים בגדרים ובפרצות, וחוצרות של זהב בידיהם, ותוקעין ומריעין ותוקעין, כל כהן שאין בידו חוצרות, אומרין: דומה זה שאין הוא כהן. שכר גדול היה לאנשי ירושלים שמשכירין חוצרות בדינר זהב, בו כיום ראה רבי טרפון חגר עומד ומתריע בחוצרות, משם אמרו חגר תוקע במקדש,

משום רבן גמליאל אומר: באתה שעה נתחיבו ישראל כליה שהחניפו לאגריפס המלך.

ט. קורא מתחלה (דברים א): "אלה הדברים" עד "שמע והיה אם שמוע תשמעו", "עשר תעשר", "וכי תכלה לעשר", רבי אומר: לא היה צריך להתחיל מראש הספר, אלא שמע והיה אם שמוע תשמעו, עשר תעשר, וכי תכלה לעשר, ופרשת המלך, עד שגומר את פלה, ודרשות נדרשות בה וגו' עד סוף (דברים ב): "כי ה' אלהיכם ההולך עמכם", זה השם שנתנו בארון שנאמר (במדבר לא): "וישלח אותם משה אלף למטה לצבא אותם ואת פינחס", מגיד שפינחס משוח מלחמה. וכלי הקדש זה הארון, שנאמר (במדבר ד): "ולא יבאו לראות ככלע" וגו'. ויש אומרים: אלו בגדי כהונה, שנאמר (שמות כט): "ובגדי הקדש" וגו'. רבי יהודה בן לקיש אומר: שני ארונות היו אחד שיוצא עמהן למלחמה, ואחד ששרוי עמהן במחנה, זה שיוצא עמהן למלחמה, היה בו ספר תורה, שנאמר (במדבר י): "וארון ברית ה' נוסע לפניהם" וגו', וזה ששרוי עמהן במחנה, זה שהיה בו שכרי לוחות, שנאמר (במדבר יד): "וארון ברית ה' ומשה לא משו מן המחנה".

ז, פעמים יוצא ומדבר עמהם, אחד בספר ואחד במערכי המלחמה שבספר, מה הוא אומר? ילך וישמע דברי כהן במערכי מלחמה, מה הוא אומר (דברים ב): "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו", נפל בית ובנאו, הרי זה חוזר, רבי יהודה אומר: אם חדש בו דבר - חוזר. ואם לאו - אין חוזר. רבי אליעזר אומר: אנשי שרון לא היו חוזרין לביתיהן, מפני שהיו מחדשים אותן פעם אחת בשבוע.

ז, יא (דברים ב): "ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישוב לביתו", אחד הנוטע את הכרם ואחד חמשה אילני מאכל מחמשת המינין, אפלו בחמש עירות - הרי

זֶה חוֹזֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: אֵין לִי בַמִּשְׁמַע אֶלָּא כְּרָם.

זַיב (דְּבָרִים כ:): "וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרֶשׁ אֶרֶשׁ אִשָּׁה", אֶחָד הַמְּאָרֶס וְאֶחָד הַמֵּיבֶס, אֶפְלוּ שׁוֹמְרֵת יָבֵם לַחֲמִשָּׁה אַחִין, וְאֶפְלוּ חֲמִשָּׁה אַחִין שֶׁשָּׁמְעוּ שְׁמֵת אַחֵיהֶם בַּמִּלְחָמָה - כִּלְן חוֹזְרִין וּבָאִין, אֵין לִי אֶלָּא בְּנֵה בֵּיתוֹ וְלֹא חֲנֹכוֹ, נִטַּע כְּרָם וְלֹא חֲלָלוּ, אָרֶס אִשָּׁה וְלֹא לְקַחָהּ, בְּנֵה בֵּית וְחֲנֹכוֹ, וְלֹא שָׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ. נִטַּע כְּרָם וְחֲלָלוּ וְלֹא שָׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ. אָרֶס אִשָּׁה וְלִקְחָהּ וְלֹא שָׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ. מִנֵּין שָׂאִין זֵוִין מִמְּקוֹמָן? תְּלַמּוּד לומר (דְּבָרִים כד): "כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה", דְּבַר זֶה בְּכֻלָּל הִיָּה, וְלָמָּה יִצָּא? לְהַקִּישׁ אֵלָיו, מַה זֶה מִיַּחַד שְׂאָרֶס אִשָּׁה וְלִקְחָהּ וְלֹא שָׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ שָׂאִין זֵו מִמְּקוֹמוֹ - אַף בְּלָן כֵּן.

זַיג לַמִּדָּה תּוֹרָה דְּרַף אַרְץ, נִזְדַּמְנָה לְאֶדָם פְּרִנְסָה יִקַּח לוֹ בֵּית, חֲזוֹר נִזְדַּמְנָה פְּרִנְסָה לוֹ - יִקַּח לוֹ שְׂדֵה, חֲזוֹר, נִזְדַּמְנָה - יִקַּח לוֹ אִשָּׁה, שְׁנַאָמַר (דְּבָרִים כ:): "מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בְּנֵה וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נִטַּע", וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרֶשׁ אִשָּׁה, וְכֵן שְׁלָמָה אָמַר בְּחֻכְמָתוֹ (מְשָׁלִי כד): "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ" וְגו'. "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ" - זֶה בֵּית. "וְעֵתְדָה בְּשְׂדֵה" - זֶה שְׂדֵה. "אַחַר וּבְנִית בֵּיתְךָ" - זֶה אִשָּׁה. דְּבַר אַחַר, "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ" - זֶה מְקַרָּא. "וְעֵתְדָה בְּשְׂדֵה לְךָ" - זֶה מְשֻׁנָּה. "אַחַר וּבְנִית בֵּיתְךָ" - זֶה מְדַרְשׁ. דְּבַר אַחַר, "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ" - זֶה מְקַרָּא וּמְשֻׁנָּה. "וְעֵתְדָה בְּשְׂדֵה לְךָ" - זֶה מְדַרְשׁ. "אַחַר וּבְנִית בֵּיתְךָ" - אֵלוֹ הַלְכוֹת. דְּבַר אַחַר, "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ" - זֶה מְדַרְשׁ. "וְעֵתְדָה בְּשְׂדֵה לְךָ" - אֵלוֹ הַלְכוֹת. "אַחַר וּבְנִית בֵּיתְךָ" - אֵלוֹ אַגְדוֹת. דְּבַר אַחַר: "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ" - אֵלוֹ הַלְכוֹת. "וְעֵתְדָה בְּשְׂדֵה לְךָ" - אֵלוֹ אַגְדוֹת. "אַחַר וּבְנִית בֵּיתְךָ" - זֶה תְּלַמּוּד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אָמַר: "הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּךְ" - זֶה מְקַרָּא, מְשֻׁנָּה וְתְּלַמּוּד.

"וְעֵתְדָה בְּשְׂדֵה לְךָ" - אֵלוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים. "אַחַר וּבְנִית בֵּיתְךָ" - בַּא דְרַשׁ וְקַבַּל שְׂכָר.

זַיז (דְּבָרִים כ:): "וַיִּסְפוּ הַשְּׁוֹטְרִים וְגו'" הִירָא וְרַף הַלְכָב" - הַמְתִּירָא מִן הַעֲבִירָה שְׁבִידוֹ, שְׁנַאָמַר (תְּהִלִּים מט): "לָמָּה אִירָא בִימֵי רַע עוֹן עֲקֹבֵי יְסוּבֵנִי", דְּבַרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: "מִי הָאִישׁ הִירָא" כְּמִשְׁמַעוֹ, מַה תְּלַמּוּד לומר שׁוֹב "וְרַף הַלְכָב", שְׁאֶפְלוּ גְבוּר שְׁבַגְבוּרִים וְחֻזֵק שְׁבַחְזוּקִים וְהִיָּה רַחֲמָן - הִיָּה חוֹזֵר, שְׁנַאָמַר (דְּבָרִים כ:): "וְלֹא יִמַס אֶת לֵבָב אָחִיו כְּלָכְבוֹ". רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: כֹּל הַשּׁוֹמֵעַ דְּבַרֵי כֵהֵן בְּמַעֲרֻכּוֹת מְלַחֲמָה וְאֵינוֹ חוֹזֵר, לְסוּף שֶׁהוּא נוֹפֵל בַּחֲרָב, וּמְפִיל אֶת יִשְׂרָאֵל בַּחֲרָב, וּמַגְלֵה אוֹתָם מֵאַרְצָם, וּבָאִין אַחֲרֵים וַיּוֹשְׁבִין בְּאַרְצָם, שְׁנַאָמַר (שם): "וַאִישׁ אַחַר יִקְחָנָהּ", יְכוֹל דוֹדוֹ וְכֵן דוֹדוֹ, נֹאמַר כָּאֵן 'אַחַר' וְנֹאמַר לְהֵלָן 'אַחַר', מַה 'אַחַר' הָאָמּוֹר לְהֵלָן עוֹבֵד כּוֹכְבִים, אַף 'אַחַר' הָאָמּוֹר כָּאֵן עוֹבֵד כּוֹכְבִים. שְׁמַע שְׁמֵת אָחִיו בַּמִּלְחָמָה, עַד שְׁלֵא נִתֵן בְּמִשְׂא - חוֹזֵר, מְשַׁנְתֵן בְּמִשְׂא - אֵין חוֹזֵר.

זַטו יֵשׁ יוֹצֵאִין וְחוֹזְרִין יוֹצֵאִין וְאֵין חוֹזְרִין, וַיֵּשׁ שָׂאִין יוֹצֵאִין כֹּל עֶקֶר, כֹּל אֵלוֹ שְׁאָמְרוּ יוֹצֵאִין וְחוֹזְרִין - נוֹתְנִין לְפָסֵי הָעִיר, וּמְסַפְקִין מִים וּמוֹזוֹן לְמִלְחָמָה, וּמְתַקְנִים אֶת הַדְּרָכִים, וְשָׂאֵר בְּלָן - אֵין חוֹזְרִין. כֹּל אֵלוֹ שְׁאָמְרוּ אֵין יוֹצֵאִין כֹּל עֶקֶר, הַבוֹנֵה בֵּית וְחֲנֹכוֹ, וְלֹא שָׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ. נִטַּע כְּרָם וְחֲלָלוּ, וְלֹא שָׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ, אָרֶס אִשָּׁה וְלִקְחָהּ וְלֹא שָׁהָה שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֹדֶשׁ הִלָּלוּ - אֵין נוֹתְנִין פְּסֵי הָעִיר, וְאֵין מְסַפְקִין מִים וּמוֹזוֹן לְמִלְחָמָה, וְאֵין מְתַקְנִים אֶת הַדְּרָכִים. רַבִּי יְהוּדָה הִיָּה קוֹרָא לְמִלְחָמַת הָרְשׁוּת מְלַחֲמַת מִצְוָה, אֲבָל מְלַחֲמַת חוֹבָה - הַכֹּל יוֹצֵא, אֶפְלוּ חֲתָן מְחַדְרוֹ וְכֻלָּה מְחַפְתָּהּ.

מִסְכַּת סוֹטָה פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. בְּרֻכּוֹת וְקַלְלוֹת אֵלוֹ שְׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעָה שְׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן, שְׁנַאָמַר

(דברים כז): "וְהָיָה בַיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן", כִּיצַד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן? כֹּכַל יוֹם הָיָה אַרְוֹן נוֹסֵעַ אַחַר שְׁנֵי דַגְלִים, וְהַיּוֹם נוֹסֵעַ תַּחֲלָה, שְׁנֹאֲמַר (יהושע א): "הִנֵּה אַרְוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ עוֹבֵר לִפְנֵיכֶם". כֹּכַל יוֹם הָיוּ לְוִיִּם נוֹשְׂאִין אֶת הָאָרוֹן, וְהַיּוֹם נִשְׂאוּהוּ כֹהֲנִים, שְׁנֹאֲמַר (שם): "וְהָיָה כִּנְח כְּפֹת רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים" וגו'. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הַכֹּהֲנִים נִשְׂאוּ אֶת הָאָרוֹן, אַחַת כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן, וְאַחַת כְּשֶׁסָּבְבוּ אֶת יְרִיחוֹ, וְאַחַת כְּשֶׁהִחְזִירוּהוּ לְמִקְוָמוֹ.

ב. וְכִיּוֹן שֶׁהוּטְבְּלוּ מִקְצַת רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים בַּמַּיִם, עָמְדוּ הַמַּיִם, שְׁנֹאֲמַר (יהושע א): "וַיַּעֲמְדוּ הַמַּיִם" וגו'. וְכַמָּה גוֹבְהֵן שֶׁל מַיִם? שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי מִיל עַל שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי מִיל כְּנֹגֵד מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל; דְּבַרֵּי רַבִּי יְהוּדָה. אֲמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן: וְכִי אֵיזָה קָל, אָדָם אוֹ מַיִם? הָיוּ אוֹמְרֵי מַיִם קָלִין יוֹתֵר מִבְּנֵי אָדָם! אִם כֵּן, בָּאוּ מַיִם וְשׁוֹטְפִין אוֹתוֹ, אֲלֵא מִלְּמַד שֶׁהָיוּ הַמַּיִם מְגֹדְשִׁין וְעוֹלִין לְמַעְלָה כְּפִין עַל גְּבִי כְּפִין, כְּשִׁלְשׁ מֵאוֹת מִיל, עַד שֶׁרָאוּ אוֹתָם כָּל מַלְכֵי הָאֲמּוֹת, שְׁנֹאֲמַר (יהושע ה, א): "וְהָיָה כְּשִׁמְעַ עַל כָּל מַלְכֵי הָאֲמּוֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָה, וְכָל מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל הַיָּם, אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ ה' אֶת מִי הַיַּרְדֵּן, מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עֶבְרָם, וַיִּמַּס לְבָבָם וְלֹא הָיָה בָם עוֹד רוּחַ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל". וְכֵן רָחַב אֲמָרָה לְשִׁלּוּחֵי יְהוֹשֻׁעַ (יהושע ב): "כִּי שִׁמְעֵנוּ אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ ה' אֶת מִי יָם סוּף מִפְּנֵיכֶם וְגו' וַנִּשְׁמַע וַיִּמַּס לְבָבֵנו וְלֹא קָמָה עוֹד" וגו'.

ח.ג. עוֹדָם עוֹבְרִים הַיַּרְדֵּן, אֲמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ: עַל מִנַּת כֵּן אַתֶּם נִכְנָסִין לְאָרֶץ שְׁתוּרִישׁוֹ אֶת יוֹשְׁבֵיהָ, שְׁנֹאֲמַר (במדבר לג): "וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאֲבַדְתֶּם" וגו'. אִם אַתֶּם עוֹשִׂין כֵּן - מִטְּב, וְאִם אֵין אַתֶּם מְקַבְּלִין - בָּאִין מַיִם וְשׁוֹטְפִין אַתְּכֶם. עוֹדָם בַּיַּרְדֵּן, אֲמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ (יהושע ד): "הָרִימוּ לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אַחַת עַל שְׁכָמוֹ לְמִסְפָּר שְׁבַטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שם),

"וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם וְגו' תַּחַת מִצֵּב רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים" (יהושע ד, ו): "לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי יִשְׁאַלּוּן בְּנֵיכֶם מִחֵר לֵאמֹר מָה הָאֲבָבִים הָאֵלֶּה" וגו'. סִימָן לְבָנִים שֶׁעָבְרוּ אֲבוֹת אֶת הַיַּרְדֵּן. עוֹדָם בַּיַּרְדֵּן, אֲמַר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ (שם): "שָׂאוּ לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמִּצֵּב רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים, הֵכֵן שְׁתִּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בְּמַלּוֹן". יְכוֹל כֹּכַל מַלּוֹן וּמַלּוֹן? תַּלְמוּד לומר: - "אֲשֶׁר תְּלִינוּ בוֹ הַלֵּילָה". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲבָא חֲלַפְתָּא, וְרַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן מַתִּיא, וְחַנְנִיא בֶן עֲכִינָא עָמְדוּ עַל אוֹתָן אֲבָנִים, וְשִׁעְרוּ כָּל אַחַת וְאַחַת מִשָּׂאוֹ אַרְבַּעִים סָאָה, מִכָּאן אַתָּה מַחֲשֵׁב לְאֲשְׁכוֹל כַּמָּה הָיָה בְּאֲשְׁכוֹל. וְכִיּוֹן שֶׁעָלָה הָאֲחָרוֹן שְׁבִיִּישְׂרָאֵל מִן הַיַּרְדֵּן - חֲזָרוּ מִי הַיַּרְדֵּן לְמִקְוָמוֹ, שְׁנֹאֲמַר (שם): "וַיִּשְׁבּוּ מִי הַיַּרְדֵּן לְמִקְוָמוֹם, וַיִּלְכוּ כְּתַמּוֹל שְׁלֹשׁוֹם עַל כָּל גְּדוּתֵיהֶם", נִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל לְצַד אַחַד וְאַרְוֹן וְנוֹשְׂאֵיו לְצַד אַחֵר. נִשָּׂא אַרְוֹן אֶת נוֹשְׂאָיו וְהַעֲבִירוֹן בַּיַּרְדֵּן, שְׁנֹאֲמַר: "וְהָיָה כְּאֲשֶׁר תֵּם כָּל הָעָם לְעֵבֶר וַיַּעֲבֵר אַרְוֹן ה' וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם".

ח.ד. נִמְצְאָתָא אַתָּה אוֹמֵר, שִׁלְשָׁה מִיָּנִי אֲבָנִים הֵן, אַחַת שֶׁהָקִים מִשָּׂה עַל שְׁפַת הַיַּרְדֵּן בְּעִרְבוֹת מוֹאָב, וְאַחַת שֶׁהָקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן, שְׁנֹאֲמַר: "וּשְׁתִּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים הָקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן". וְאַחַת שֶׁהָקִים בְּגִלְגָּל, שְׁנֹאֲמַר: "וְאֵת שְׁתִּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לְקַחוֹ" וגו'.

ח.ה. כִּיצַד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן? רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל אֲבָנֵי מִזְבַּח כְּתוּבָהוּ. אֲמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן: לְדַבְרֵיךָ, הָאֵיךְ לְמַדּוּ אוֹתָם עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֶת הַתּוֹרוֹת? אֲמַר לוֹ: מִלְּמַד שְׁנַתָּן לָהֶם בֵּינָה בְּלֵב כָּל אִמָּה וּמְלָכוֹת, וְשִׁגְרוּ נוֹטְרִין שְׁלֵהֵן, וְקָלְפוּ אֶת הַסִּיד, וְהִשְׂיָאוּ אֶת הַכֶּתֵב מִגְּבֵי הָאֲבָנִים בְּשִׁבְעִים

1 פְּרוּשׁ: שֶׁהָיָה הַסִּיד לְמַעְלָה מִן הַכֶּתֵב

(הג'ר"ס).

לְשׁוֹן. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִתְחַתֵּם גְּזֵר דִּינָן שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכְבִּים לְבָאָר שַׁחַת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: עַל הַסִּיד כְּתָבוּ. כִּיצַד? כִּידוּהוּ וְסִידוּהוּ בְּסִיד, וְכָתְבוּ עֲלָיו אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּשַׁבְעִים לְשׁוֹן, וְכָתְבוּ לְמִטָּה (דְּבָרִים ט:): "לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִלְמְדוּ אֶתְכֶם" וְגו', אִם אַתֶּם חוֹזְרִין בְּכֶם - אֲנִי מְקַבְּלִין אֶתְכֶם.

ו. בֹּא וְרֵאֵה כִּמָּה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, עֲבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיַּרְדֵּן, וּבְאוֹ לְהַר גְּרִיזִים וְלְהַר עֵיבַל יוֹתֵר מִשְׁשִׁים מִיל, וְלֹא הָיָה בְּרִיָּה יְכוּלָה לַעֲמֹד בְּפָנֵיהֶם, וְכָל הָעוֹמֵד בְּפָנֵיהֶם - מִיַּד נִתְרַז, שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כג): "אֵת אֵימָתִי אֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ וְהַמַּתָּה אֵת כָּל הָעָם אֲשֶׁר תָּבֵא בֵּהֶם". וְאוֹמֵר (שְׁמוֹת טו): "תִּפּוֹל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וּפְחַד וְגו' עַד יַעֲבֹר עִמָּךָ ה'" - זֶה בִּיאָה רֵאשׁוּנָה. "עַד יַעֲבֹר עִם זֶה קְנִיית" - זֶה בִּיאָה שְׁנִיָּה. אֲמֹר מַעֲתָה: רְאוּנָה הִיּוּ יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס בְּבִיאָה שְׁנִיָּה כְּדָרֶךְ שְׁנַעֲשׂוּ נִסִּים עַל הַיָּם, אֲלֹא שְׁגָרִים חֲחֻטָא. וְאַחַר כֵּךְ הִבִּיאוּ אֲבָנִים וּבְנוּ אֵת הַמִּזְבֵּחַ וְסִידוּהוּ בְּסִיד, וְכָתְבוּ עֲלֵיהֶם אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּשַׁבְעִים לְשׁוֹן, שְׁנֶאֱמַר: "בָּאָר הַיִּטָּב". וְהַעֲלוּ עֲלָיו עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים, וְיִשְׁבוּ וְאָכְלוּ וּשְׁתוּ, וְקִפְלוּ אֵת הָאֲבָנִים, וּבְאוּ וְלָנוּ בְּמִקְוֵמָן, שְׁנֶאֱמַר (יהוֹשֻׁעַ ה): "וְהָעֲבַרְתֶּם אֹתָם עִמָּכֶם וְהִנְחַתֶּם אוֹתָם בְּמִלּוֹן". יְכוּל בְּמִלּוֹן, תִּלְמוּד לומר (שם): "בְּמִלּוֹן אֲשֶׁר תִּלְיָנוּ בּוֹ הַלִּילָה". וְכָתִיב (שם): "וְאֵת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לְקַחוּ"; הָא לְמַדְתָּ, שְׁבַגְלָגֵל הָעֲמִידוּם.

ז. כִּיצַד אֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל בְּרִכּוֹת וּקְלָלוֹת? שָׁשָׁה שְׁבָטִים עָלוּ לְרֵאשׁ הַר גְּרִיזִים וְשָׁשָׁה שְׁבָטִים עָלוּ לְרֵאשׁ הַר עֵיבַל, וְהִכְהִינִים וְהִלּוּיִם וְהָאָרוֹן עוֹמְדִים לְמִטָּה בְּאֲמָצַע, הִכְהִינִים מְקִיפִין אֵת הָאָרוֹן, וְהִלּוּיִם אֵת הִכְהִינִים, וְכָל יִשְׂרָאֵל מִכָּאן וּמִכָּאן, שְׁנֶאֱמַר (יהוֹשֻׁעַ ח): "וְכָל יִשְׂרָאֵל וְזַקְנָיו עוֹמְדִים מִזֶּה וּמִזֶּה לְאָרוֹן", מִה תִּלְמוּד לומר "חֲצִיזוּ אֶל מוֹל הַר גְּרִיזִים וְהַחֲצִיזוּ אֶל מוֹל הַר עֵיבַל"? מִלְּמַד שְׁשְׁלוּחֵי הַר גְּרִיזִים מְרַבִּין מְשְׁלוּחֵי

הַר עֵיבַל, מִפְּנֵי שְׁמִקְצַת שְׁבָטוֹ שֶׁל לְוִי לְמִטָּה. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: אִי אֲפָשָׁר לומר לומר לְוִי לְמִטָּה, שְׁכָבֵךְ נֶאֱמַר לְוִי לְמַעְלָה, וְאִי אֲפָשָׁר לומר לְוִי לְמַעְלָה, שְׁכָבֵךְ נֶאֱמַר לְוִי לְמִטָּה, אֲמֹר מַעֲתָה: זַקְנֵי כְּהֵנָה וְלִוְיָהּ לְמִטָּה, וְשָׂאָר לְמַעְלָה. רַבִּי יֵאֱשִׁיָּה אוֹמֵר: הָרְאוּנָה לְשֶׁרֶת עוֹמְדִין לְמִטָּה, וְשָׂאִין רְאוּנָה לְשֶׁרֶת עוֹמְדִין לְמַעְלָה, הִפְכוּ פְּנֵיהֶם כְּלָפֵי הַר גְּרִיזִים וּפְתַחוּ בְּבִרְכָּה: "בְּרוּךְ הָאֵישׁ אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסְכָּה תּוֹעֵבַת ה' מַעֲשֶׂה יְדֵי חָרָשׁ", וְהִיזוּ אֵלָיו וְאָלוֹ עוֹנִין וְאוֹמְרִין אָמֵן. הִפְכוּ פְּנֵיהֶם כְּלָפֵי הַר עֵיבַל, וּפְתַחוּ בְּקִלְלָה (דְּבָרִים כו): "אֲרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה" וְגו', וְהִיזוּ אֵלָיו וְאָלוֹ עוֹנִין אָמֵן. הִפְכוּ פְּנֵיהֶם כְּלָפֵי הַר גְּרִיזִים, פְּתַחוּ בְּבִרְכּוֹת: "בְּרוּךְ אֲשֶׁר יִקִּים אֵת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה". כְּלָפֵי הַר עֵיבַל פְּתַחוּ בְּקִלְלוֹת (שם): "אֲרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִקִּים" וְגו'. אֲרוּר בְּכָל אֲרוּר בְּפָרֵט, לְלַמֵּד וְלִלְמַד לְשִׁמּוּר וְלַעֲשׂוֹת, אֲרַבַּע עַל אֲרַבַּע - הָרִי שְׁמוּנָה עַל שְׁמוּנָה, הָרִי שֶׁשׁ עֲשָׂרָה עַל שֶׁשׁ עֲשָׂרָה, וְשֶׁשׁ כְּרַתוֹת עִם כָּל אַחַת וְאַחַת - הָרִי אֲרַבְעִים וְשְׁמוּנָה כְּרַתוֹת. וְכֵן בְּעַרְבוֹת מוֹאָב. רַבִּי שְׁמַעוֹן מוֹצִיא שֶׁל הַר גְּרִיזִים וְשֶׁל הַר עֵיבַל, וּמְבִיא שֶׁל אֵהֵל מוֹעֵד, וְאִין לָךְ כָּל דְּבָר וְדָבָר שְׁלֹא נִכְרְתוּ עֲלָיו בְּאֲרַבְעִים וְשְׁמוּנָה כְּרַתוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כֶּפֶר עֲכּוֹ אָמַר מִשֶּׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן: אִין לָךְ כָּל דְּבָר וְדָבָר בְּתוֹרָה שְׁלֹא נִכְרְתוּ עֲלָיו חֲמֵשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֶלְפִים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים כְּרַתוֹת, כִּיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי: אִם לְדָבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כֶּפֶר עֲכּוֹ, שְׁאֲמַר מִשֶּׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִין כָּל דְּבָר וְדָבָר בְּתוֹרָה שְׁלֹא נִכְרְתוּ עֲלָיו שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה כְּרַתוֹת. וְיִשׁ עִם כָּל אַחַת וְאַחַת מֵהֶן - שֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֶלְפִים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים.

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. נִמְצָא בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, הִיזוּ עוֹרְפִין, שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים כא): "כִּי יִמְצָא חָלָל" וְגו', לְרַבּוֹת עֲבָר הַיַּרְדֵּן. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּכָלֵן אִם הָיָה

חָלַל - הָיוּ עוֹרְפִין. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי בְרַבִּי יְהוּדָה, אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר: אֵי אַתָּה מוֹדָה, שָׂאֵם הָיָה חֲנוּק וּמִטָּל בְּאַשְׁפָּה, שָׂאִין עוֹרְפִין, לְכֹךְ נֹאמַר חָלַל, אִם כֵּן, לָמָּה נֹאמַר נוֹפֵל? אֵלָּא שְׂאֲפִילוֹ הָרוּג וּתְלוּי בְּאֵילָן - לֹא הָיוּ עוֹרְפִין, שְׂאֲפִילוֹ נִמְצָא בְּעֵלִיל - לֹא הָיוּ עוֹרְפִין, שְׂמִצּוֹה לְעַסֵּק בְּמִדְיָה.

ב. כִּיצַד עוֹשִׂין לוֹ? שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וְנוֹטְלִין סִימָנִים, וְחוֹפְרִין וְקוֹבְרִין אוֹתוֹ, וּמְצִינִין אֶת מְקוֹמוֹ, עַד שְׂבֹאוֹ לְבֵית דִּין שְׁבִלְשַׁכַּת הַגּוֹזֵת וּמוֹדְדִין.

ג. נִמְצָא סְמוּךְ לְסֶפֶר, בְּעִיר שֵׁישׁ בַּה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, אוֹ בְּעִיר שְׂאִין בַּה בֵּית דִּין - מוֹדְדִין לְעִיר שֵׁישׁ בַּה בֵּית דִּין. אִם הָיָה עִיר עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים בִּינְיָתִים, אוֹ סְמוּכָה לְירוּשָׁלַיִם - לֹא הָיוּ מוֹדְדִין אֵלָּא מִנִּיחָה אוֹתָהּ וּמוֹדְדִין לָהּ חוּצָה.

ד. מְקוֹם גִּתָּה וּתְפִיסָתָה - הָרִי זוֹ אֶסוּרָה, כַּמָּה הִיא תְפִיסָתָה? אַרְבָּעִים. רַבִּי אוֹמֵר: חֲמִשִּׁים אַמָּה.

ה. הַזְקָנִים אוֹמְרִים (דְּבָרִים כ"א): "יִדְּוֵנוּ לֹא שְׂפָכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ". כֹּהֲנִים אוֹמְרִים (ש"ס): "כִּפּוּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָהּ ה'" וְגו'. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמְרַת (ש"ס): "וְנִכְפּוּר לָהֶם הַדָּם". שְׁלֹשָׁה דְבָרִים - מִי שְׂאָמַר זֶה לֹא אָמַר זֶה. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר אַתָּה אוֹמֵר (בַּמִּדְבָּר י"ג): "כִּאֲנֹנִי אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ" - אָמַר יְהוֹשֻׁעַ. כָּלֵב אָמַר (ש"ס): "עֲלֵה נַעֲלֵה וְיִרְשָׁנוּ אֹתָהּ". מִרְגְּלִים אָמְרוּ (ש"ס): "אִפְסָ כִּי עוֹ הָעַם הַיּוֹשֵׁב בְּאָרֶץ"; שְׁלוּשָׁה דְבָרִים זֶה בְּצַד זֶה - מִי שְׂאָמַר זֶה, לֹא אָמַר זֶה. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר אַתָּה אוֹמֵר (בְּרַאשִׁית ל"ח): "וּתְאֹמַר הַכּוֹר נָא לְמִי הַחֹתֶמֶת" וְגו'. - אָמְרָה תָמַר. (ש"ס): "צְדָקָה מִמֶּנִּי" - אָמַר יְהוּדָה. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמְרַת (ש"ס): "וְלֹא יִסָּף עוֹד לְדַעְתָּה" - שְׁלוּשָׁה דְבָרִים זֶה בְּצַד זֶה, מִי שְׂאָמַר זֶה לֹא אָמַר זֶה, וּמִי שְׂאָמַר זֶה לֹא אָמַר זֶה. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר אַתָּה אוֹמֵר (שְׁמוֹעַל א' ד'): "אוֹי לָנוּ מִי יַצִּילֵנוּ מִיַּד

הַאֱלֹהִים הַאֲדִירִים הָאֵלֶּה" - אָמְרוּ כְּשֶׁרִין שְׂבָהָן. רְשָׁעִים שְׂבָהָן אָמְרוּ (ש"ס): "אֵלֶּה הֵם הַאֱלֹהִים הַמְפִּיִם" וְגו'. לִישְׁנָא אַחֲרַת, עֲשֹׂר מִפּוֹת הָיוּ לוֹ, וְשָׁלְמוֹ עֲשֹׂר מִפּוֹתָיו בְּמִצְרַיִם - גְּבוּרִים שְׂבָהָן אָמְרוּ. (ש"ס): "הַתְּחִזְקוּ וְהָיוּ לְאֲנָשִׁים" - פְּלִשְׁתִּים, שְׁלֹשָׁה דְבָרִים זֶה בְּצַד זֶה. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר אַתָּה אוֹמֵר (שׁוֹפְטִים ה'): "כִּבְעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה" וְגו'. - אָמְרָה אִמּוֹ שֶׁל סִיסְרָא. וּמִי שְׂאָמַר זֶה לֹא אָמַר זֶה. (ש"ס) חֲכָמוֹת - שְׁרוּתֵיהֶן אָמְרוּ. הֲלֹא יִמְצְאוּ יַחְלְקוּ שָׁלֵל כֵּן יֵאבְדוּ כָּל אוֹיְבֵיךָ ה' - אָמְרָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ; שְׁלֹשָׁה דְבָרִים זֶה בְּצַד זֶה, מִי שְׂאָמַר זֶה לֹא אָמַר זֶה. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר אַתָּה אוֹמֵר (יְרֵמְיָהוּ כ"ו): "מִיכָה הַמּוֹרְשָׁתִי הִיָּה נְבִיא בְיָמֵי חֲזָקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה", וּמָה הִיָּה מִתְנַבֵּא? (ש"ס): "וַיֹּאמֶר אֵל כָּל עַם יְהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת צִיּוֹן שְׂדֵה תַחְרֹשׁ וִירוּשָׁלַיִם עַיִם תִּהְיֶה, וְהָר הַבַּיִת לְבָמוֹת יַעֲר". "הֵקֵמַת הִמִּיתָהוּ" - חֲזָקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְכָל יְהוּדָה. "הֲלֹא יֵרָא אֵת ה' וַיִּחַל אֵת פְּנֵי ה' וַיִּנְחַם ה' עַל הָרַעַה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיהֶם וַאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים רָעָה גְדוֹלָה עַל נַפְשׁוֹתֵינוּ" - אוֹמְרִים כְּשָׂרִים שְׂבָהָם. רְשָׁעִים שְׂבָהָן אָמְרוּ (ש"ס): "וְגַם אִישׁ הִיָּה מִתְנַבֵּא בְשֵׁם ה' אוֹרִיָּה בֶן שְׂמַעְיָהוּ מִקְרִית הַיַּעֲרִים וַיִּתְנַבֵּא עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְעַל הָעִיר הַזֹּאת כְּכֹל דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ וְגו', וַיִּשְׁמַע אוֹרִיָּהוּ וַיֵּרָא וַיִּבְרַח וַיָּבֵא מִצְרַיִם וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָקִים אֲנָשִׁים מִצְרַיִם וְגו', וַיְבִיאֵהוּ אֵל הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָקִים וַיִּכְהוּ בַחֲרִב" וְגו'. אָמְרוּ כִּשֶׁם שְׂאוֹרִיָּהוּ נִתְנַבֵּא וְנִהְרַג - כִּף יְרֵמְיָהוּ חָיִב לְהֵרֵג, שְׂנֵאמַר (ש"ס): "אִיךָ יָד אַחִיקָם בֶּן שִׁפְן הִיָּתָה אֵת יְרֵמְיָהוּ לְבַלְתִּי תַת אוֹתוֹ בִּיד הָעַם לְהִמִּיתוּ", כָּל פְּרָשָׁה זֹאת עֲרוּבֵי דְבָרִים, מִי שְׂאָמַר זֶה לֹא אָמַר זֶה. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר אַתָּה אוֹמֵר (נְחוֹם א'): "מִשָּׂא נִינְוָה סֶפֶר חֲזוֹן נְחוֹם הָאֱלֹקְשֵׁי אֵל קָנָא וְנוֹקָם ה' נוֹקָם וְגו', ה' אֲרֹךְ אַפַּיִם וְגִדְל כַּח וְגו' נוֹעַר בַּיָּם וְגו', כָּל פְּרָשָׁה זֹאת עֲרוּבֵי דְבָרִים, מִי שְׂאָמַר זֶה לֹא אָמַר זֶה. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר אַתָּה אוֹמֵר (תְּהִלִּים נ"ח): "לְמַנְצַח אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם הַאֲמָנָם אֲלֵם צָדֵק וְגו',

אף בלב עולות וגו', זרו רשעים מרחם" וגו'; כל הפרשה זו ערוכי דברים, מי שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אומר (שיר השירים ח): "תחת התפוח עוררתיו"; אמרה רוח הקדש (שם): "שימיני כחותם על לבך" וגו'. אמרה כנסת ישראל (שם): "כי עזה כמות אהבה" - אמרו עובדי כוכבים, מי שאמר זה לא אמר זה.

מסכת סוטה פרק עשירי

א. בזמן שצדיקים באין לעולם - טובה באה לעולם ופרעניות מסתלקת מן העולם. וכשנפטרים מן העולם - פרעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם. בזמן שהרשעים באין לעולם - פרעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם. וכשמסתלקין מן העולם - טובה באה לעולם ופרעניות מסתלקת מן העולם. ומנין שפשה צדיקים באין לעולם טובה באה לעולם ופרעניות מסתלקת מן העולם? שנאמר (בראשית ה): "ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממצעינו" וגו'. ומנין וכשנפטרין מן העולם פרעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם? שנאמר (ישעיהו נז): "הצדיק אבד ואין איש שם על לב". ואומר (שם): "כא שלום ינחו על" וגו'. הולך שלום אל הקבר. ואומר (שם): "ואתם קרבי הנה בני עוננה זרע מנאף" וגו'. ומנין כשהרשעים באין לעולם? פרעניות באה לעולם וטובה מסתלקת מן העולם? שנאמר (משלי יא): "כבא רשע בא גם בוז" וגו'. ומנין שכשמסתלקין מן העולם טובה באה לעולם ופרעניות מסתלקת מן העולם? שנאמר (שם): "ובאבד רשעים רנה". ואומר (דברים יג): "למען ישוב ה' מחרון אפיו" וגו'. כל זמן שהרשעים בעולם - חרון אף לעולם, אבדו מן העולם - נסתלק חרון אף מן העולם. ולא שהצדיקים תולין לעולם בחייהן בלבד, אלא אף אחרי מיתתן, שנאמר (בראשית ז): "ויהי לשבעת הימים ומי המבול" וגו'. ומה טיבן של שבעת הימים

הללו? אלו שבעת ימי אכלו של מתושלח הצדיק שעכבו את הפרעניות מלבא לעולם, לכך נאמר: "ויהי לשבעת הימים". דבר אחר: מה טיבן של שבעת הימים הללו? מלמד שנתן להם המקום שבעת ימים לאחר גזרה, שמא יעשו תשובה ולא עשו, לכך נאמר: "ויהי לשבעת הימים". דבר אחר, "ויהי לשבעת הימים", מה טיבן של שבעת הימים הללו? מלמד ששינה להם המקום סדורו של עולם והיתה חמה יוצאת במערב ושוקעת במזרח, לכך נאמר: "ויהי לשבעת הימים". דבר אחר, מה טיבן של שבעת הימים הללו? מלמד שנתן להם המקום שבעת ימים מאכל ומשתה, וישבו ואכלו ושתו. והראם מעין העולם הבא, כל כך למה? כדי שיפירו וידעו מה אבדו.

ב. כל זמן שהיה אברהם קים - היה שבע, שנאמר (בראשית כד): "וה' ברח את אברהם בכל", משמת אברהם (שם): "ויהי רעב בארץ". בא יצחק - היה שבע, שנאמר (בראשית כו): "ויזרע יצחק" וגו'. כל זמן שאברהם היה קים - היה הבארות נובעות מים, משמת אברהם מה הוא אומר? (שם): "וכל הבארות אשר חפרו" וגו'. אמרו, הואיל ואין נובעות מים אינם אלא תקלה לנו מפני הגיסות, עמדו וסתמו, בא יצחק, היו הבארות נובעות מים, שנאמר (שם): "וישב יצחק ויחפר את בארות המים וגו' ויחפרו עבדי" וגו'.

ג. כל זמן שהיה יצחק קים - היתה ברכה לזרע, שנאמר (בראשית כו): "ויזרע יצחק בארץ ההיא" וגו', עד שלא ירד יעקב לארם נהרים לא נתברך ביתו של לבן הארמי, שנאמר (בראשית ל): "כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך ה' אותך לגלילי". ואומר (שם): "נחשתי ויברכני ה' בגלגלך". עד שלא ירד יוסף למצרים - לא נתברך ביתו של פוטיפר, משירד, מהו אומר (בראשית לט): "ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף", עד שלא ירד יעקב

למצרים היה רעב, שנאמר (בראשית מה): "כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ וגו', משירד מהו אומר? (בראשית מו): "הא לכם זרע וזרעתם את האדמה". אמר רבי יוסי: כיון שמת יעקב אבינו, חזר הרעב ליושנו', שנאמר (בראשית נ): "ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת טפכם" וגו', נאמר כאן כלכול, ונאמר להלן כלכול, מה כלכול האמור להלן - רעב, אף כלכול האמור כאן - רעב, כל זמן שהיו יוסף ושכטו קמים - היו ישראל מתנהגים בגדלה וכבוד, שנאמר (שמות א): "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו" וגו', משמת, מהו אומר? "וימת יוסף וגו', ויקם מלך חדש וגו', ויאמר אל עמו וגו', הבה נתחכמה לו" וגו'.

מסכת סוטה פרק אחד עשר

א. כל זמן שהיתה מרים קימת - היתה באר מספקת את ישראל. משמתה מרים מה אומר? (במדבר כ): "ותמת שם מרים" וגו', ולא היה מים לעדה - שנסתלקה הבאר. כל זמן שהיה אהרן קים עמוד ענן מנהיג את ישראל, משמת אהרן מהו אומר (במדבר כא): "וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב" וגו', נעשו ידים לאותו רשע וכא ונלחם את ישראל, אומר: איה הלך התיר שלהם המכביש להם את הארץ.

ב. כל זמן שהיה משה קים - היה מן יורד להם לישראל, משמת משה מהו אומר? (יהושע ה): "ויישבת המן ממחרת", ולא שהמן היה תולה להם בחייו אלא אף במיתתו, שמן המן שלקטו ביום שמת משה, אכלו הימנו משבעה באדר ועד ששה עשר בניסן שלשים ותשעה ימים עד שהקריבו את העמר בגלגל, שנאמר (שמות טז): "ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד בואם אל ארץ נושבת", שאין תלמוד לומר "עד בואם", מה תלמוד לומר "עד בואם אל קצה ארץ כנען", אלא מלמד שמן המן שלקטו ביום שמת בו משה אכלו הימנו, משבעה באדר ועד ששה עשר

בניסן שלשים ותשעה יום עד שהקריבו עמר בגלגל, לא פסק המן, ולא רצו לאכל מתבואת ארץ כנען. רבי אליעזר בן עזריה אומר: משלו משל, למה הדבר דומה? למלך בשך ודם שאמר לעבדו: מזג לי בחמין, אמר לו: אין כאן חמין. אמר לו: אם לאו, מזג לי בצונן, להודיעך כמה היה יפה להם לישראל, שאלו ירד מן לישראל לא אכלו מתבואת ארץ כנען. שנה שיצאו בה ישראל ממצרים, בששה עשר באייר ירד מן לישראל, ובשבעה באדר פסק מלירד. אותו היום מת משה, ובששה עשר בניסן כלה מה שבדין, שנאמר (שם): "ויאכלו מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא". דבר אחר: מה תלמוד לומר? (שם): "ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה". והלא חסרין שלשים יום, אלא שאכלו עוגות מצות שהוציאו בידן ממצרים, שהיה יפות להם כמין.

ג. ומנין שבשבעה באדר נולד משה, שנאמר (דברים לא): "ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", שאין תלמוד לומר "היום", ומה תלמוד לומר 'היום'? מלמד שהיום מלאו שנותיו. דבר אחר, מה תלמוד לומר "היום"? מלמד שהן מאה ועשרים שנה מכונות מיום ליום. דבר אחר, מה תלמוד לומר 'היום', מלמד שהקדוש ברוך הוא משלים שנותן של צדיקים ברצון ובשמחה, שנאמר (שמות כג): "את מספר ימיה אמלא", ומנין שבשבעה באדר מת משה? שנאמר (דברים לד): "ויכפו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום" וגו'. (יהושע א): "ויהי אחרי מות משה עבד ה' וגו' ועתה קום עבד וגו' ויצו יהושע את שוטרי העם לאמר עברו בקרב המחנה וגו', ואומר (יהושע ד): "והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון" וגו', צא ממנו שלשים ושלשה למפרע, ואתה מוצא שבשבעה באדר מת משה.

ד. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: כיון שיצאו ישראל ממצרים נתמנו להן שלשה פרנסים

טובים, אלו הן: משה ואהרן ומרים, בזכותן נתנו להם שלש מתנות - באר ועמוד ענן ומן. באר - בזכות מרים. עמוד ענן - בזכות אהרן. מן - בזכות משה. מתה מרים - בטלה הבאר, וחזרה בזכות משה ואהרן. מת אהרן - בטל עמוד הענן, וחזרו שניהם בזכות משה. מת משה - בטלו שלשתן ולא חזרו, שנאמר (זכריה יא): "ואכחיד את שלשת הרועים בירח אחד" וגו', והצרעה לא עברה את הירדן, אלא עמדה על שפת הירדן וזרקה בהן מרה.

ה. כל זמן שהיו יהושע והזקנים קימים לא עמד שיקרא בכני ישראל, ולא הזיקו עובדי כוכבים את ישראל, שנאמר (שופטים ב): "ויעבדו העם את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע", משמת יהושע והזקנים, מהו אומר? (שופטים ג): "ויעבדו בני ישראל את כושן רשעתים שמונה שנים"; למה נקרא שמו רשעתים? דשעשה שתי רשעות, אחת שנשתעבד בהם בישראל, ואחת שעבר על השבועה.

ו. כל זמן שהיה שמואל קים - היו פלשתים נופלים ביד ישראל, שנאמר (שמואל א ז): "ותהי יד ה' בפלשתים כל ימי שמואל", משמת שמואל, מהו אומר? (שמות כח): "וימת שמואל ואספו ויקבצו פלשתים את מחניהם לצבא להלחם עם ישראל", כתוב אחד אומר: "ושמואל מת" וגו', וכתוב: "וימת שמואל" וגו', אלא שמואל, מת - זו מיתה ודאי. וימת שמואל - לענינו של שאול. רבי אליעזר אומר: הרי הוא אומר (שם): "ויאמר לה מה תארו ותאמר איש זקן עולה", שלא תעלה על דעתך שלא מת שמואל, אלא מת הוא, ואומר (שמות כח): "ויספדו לו כל ישראל ויקברוהו ברמה בעיר"; וכי אין אנו יודעין שהרמה עירו? אלא מלמד שספדו לו כל ישראל כדרך שספדוהו ברמה.

ז. כיוצא בדבר אתה אומר? (שמואל א י ב): "בלכתך היום מעמדי וגו' בצלצח", היכא מציינו שנקברה רחל בגבול בנימין בצלצח? והלא לא נקברה אלא בבית לחם חלקו של יהודה? שנאמר (בראשית לה): "ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת", ואין אפרת אלא חלקו של יהודה, שנאמר (מיקה ה): "ואתה בית לחם אפרתה צעיר להיות באלפי יהודה", אלא אמר לו, עכשו שאני מדבר עמך הנם על קברות רחל אתה הולך, והן באין, ומוצא אתה אותן בגבול בנימן בצלצח. כיוצא בדבר אתה אומר (שמואל א כב): "ושאול יושב בגבעה תחת האשל ברמה וחניתו בידו", אם בגבעה אין ברמה, ואם ברמה אין בגבעה, אלא מי מעמיד רגלי של שאול בגבעה? בית דינו של שמואל הרמתי. כיוצא בדבר אתה אומר (תהלים קכב): "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים", אפשר לומר כן? אלא מי מעמיד רגלינו במלחמה? בתי דינן של דוד שיושבים בשערי ירושלים, כיוצא בדבר אתה אומר (זכריה יד): "יסוב כל הארץ כעברה מגבע לרמון נגב ירושלים"; והלא נגב ירושלים מישור היה, וגבע לרמון מקום טרשין וקפקסין? אלא מה גבע לרמון עתידות להיות מישור נגד ירושלים, כף כל ארצות עתידות להיות מישור נגד ירושלים.

ח. כיוצא בדבר אתה אומר (שמואל ב כא): "ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדרי אל וגו' המחלתי", היכן מציינו שנחנה מיכל לעדריאל המחלתי? והלא לא נתנה אלא לפלטי בן ליש אשר מגלים? שנאמר (שמואל א כח): "ושאול נתן את מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן ליש", אלא מקיש נשואי מיכל לנשואי מרב, מה נשואי מרב בעברה - אף נשואי מיכל לפלטי בן ליש בעברה היה.

ט. שאול תלמידיו את רבי יוסי: האיך נשא דוד אחות אשתו. אמר להן: לאתר מיתת מרב נשאה. רבי יהושע בן קרחה אומר:

שְׁלֵא הָיוּ קְדוּשָׁיו קְדוּשֵׁינָא גְמוּרִים, שְׁנֵאמַר (שְׁמוּאֵל ב א): "תְּנֵה אֶת אֲשֵׁתִי אֶת מִיכַל אֲשֶׁר אֲרֻשְׁתִּי לִי" וְגו'. כְּשֵׁם שְׁלֵא הָיוּ קְדוּשָׁיו קְדוּשֵׁינָא גְמוּרִים, כִּךְ לֹא הָיוּ נִשְׂוָאֵי נִשְׂוָאֵינָא גְמוּרִים. כְּתוּב אַחַד אוֹמֵר: (שְׁמוּאֵל ב כא): "וְאֵת חֲמֻשַׁת בְּנֵי מִיכַל בַּת שְׂאוּל אֲשֶׁר יִלְדָה לְעַדְרִיאֵל וְגו' הַמְחַלְתִּי", וְכְתוּב אַחַד אוֹמֵר (שְׁמוּאֵל ב א): "וְלִמְכַל בַּת שְׂאוּל לֹא הָיָה לָהּ וָלֶדַד עַד יוֹם מוֹתָהּ", כִּיֻּצַּד יִתְקַיְמוּ שְׁנֵי כְתוּבֵינָא הַלְלוּ? אַמּוֹר מַעֲתָהּ, בְּנִים שֶׁל מֶרֶב הָיוּ, יִלְדָה מֶרֶב וְגַדְלָה מִיכַל אוֹתָן, וְנִקְרָא עַל שְׁמָהּ, שְׁנֵאמַר (רוּת ד): "וַתִּקְרָאנָהּ לּוֹ הַשְּׂכָנוֹת שֵׁם לְאִמֹר יוֹלֵד בֶּן לְנַעֲמִי", וְאוֹמֵר (בַּמִּדְבָּר א): "וְאֵלֶּה תוֹלְדוֹת אֶהְרֹן וּמִשָּׁה" וְגו'.

מִסְכַּת סוּטָה פֶּרֶק שְׁנַיִם עָשָׂר

א. (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב): "בְּשֵׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ לְמַלְכוּת אֶסָא עָלָה בַעֲשָׂא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עַל יְהוּדָה וַיִּבְנֶן אֶת הַרְמָה" וְגו', אֲפֹשֶׁר לֹמַר כֵּן? וְהֵלֵא אֶסָא קָבַר אֶת בַּעֲשָׂא בְּשֵׁנַת עָשָׂרִים וְשֵׁשׁ לְמַלְכוּתוֹ, מָה תִּלְמוּד לֹמַר בְּשֵׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ? נִגְדַּד שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה שְׁנִתְחַתֵּן שְׁלֵמָה בְּמֶלֶךְ מִצְרַיִם, וְנִגְדַּד שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה שְׁנִגְזְרָה גְזָרָה עַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד שְׁתַּתְחַלֵּק, וּבְאַחֲרוֹנָה עֲתִידָה שְׁתַּחֲזֹר לָהֶם, וְכִנְגַּד שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה שְׁנִגְזְרָה גְזָרָה עַל מַלְכֵי אֲרָם, שִׁיהִיו שׁוֹטְנִין עַל יִשְׂרָאֵל, וּבְאַחֲרוֹנָה עֲתִידִין לְפֹול בְּיַד בְּנֵי דָּוִד, לְכִךְ נֵאמַר בְּשֵׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ שָׁנָה לְמַלְכוּת אֶסָא.

ב. "וַיָּמַת כְּדָבַר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֵיהֶם וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם תַּחֲתֵיב בְּשֵׁנַת שְׁתַּיִם לְיְהוֹרָם בֶּן יְהוֹשֻׁפֶט מֶלֶךְ יְהוּדָה" (מַלְכִּים ב א), אֲפֹשֶׁר לֹמַר כֵּן? וְהֵלֵא יְהוֹשֻׁפֶט מֶלֶךְ אַחֲרֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים! אֵלֵא כִּינּוּן שֶׁהֶלֶךְ יְהוֹשֻׁפֶט מֶלֶךְ יְהוּדָה עִם אַחָאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְרֵמֹת גִּלְעָד, נִגְזְרָה גְזָרָה עַל יְהוֹשֻׁפֶט לְהַרְג, שְׁנֵאמַר (מַלְכִּים א כב): "וַיְהִי כִּרְאוֹת שְׂרֵי הַרְכָּב אֶת יְהוֹשֻׁפֶט" וְגו', רְאוּי לְהַרְג בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֵלֵא מִלְמַד שְׁבִשְׁכַר זַעֲקָה

שְׁזַעֲקַת תְּלָה לּוֹ הַכְּתוּב שְׁבַע שָׁנִים וְהָיָה מוֹנִין לְבָנוּ.

ג. "בֶּן שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה יְהוֹרָם בְּמַלְכוֹ וַיִּשְׁמַנּוּהָ שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַיִם" (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב כא), וּבְאַחֲזִיזָהוּ בָנוּ מָהוּ אוֹמֵר? "בֶּן אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אַחֲזִיזָהוּ בְּמַלְכוֹ וּשְׁנָה אַחַת מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַיִם" (שֵׁם כב). וּבְמִקּוֹם אַחַר הוּא אוֹמֵר (מַלְכִּים ב ח): "בֶּן עָשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אַחֲזִיזָהוּ בְּמַלְכוֹ". אַמּוֹר רַבִּי יוֹסִי: וְכִי הָאִיךְ אֲפֹשֶׁר לְבֹן שִׁיָּהָ אֲדוּל מֵאֲבִיו עָשָׂרִים שָׁנִים? אֵלֵא כִּינּוּן שֶׁהִשְׂיָא אֶסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶת בְּתוּלָה שֶׁל עַמְרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְיְהוֹשֻׁפֶט בָּנוּ לְאִשָּׁה, נִגְזְרָה עַל מַלְכוּת דָּוִד שְׁתַּכְלָה עִם בֵּית אַחָאָב, שְׁנֵאמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב כב): "וּמֵאֵלֵהֶם הָיְתָה תְּבוּסַת אַחֲזִיזָהוּ" וְגו', וְנִפְלֹו שְׁנֵיהֶם בּוֹ כִּיּוֹם זֶה עִם זֶה.

ד. כִּיּוֹצֵא בּוֹ (דְּבָרֵי הַיָּמִים א ה): "כִּלְמָס נִתְיַחֲסוּ בִימֵי יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבִימֵי יִרְבֵּעָם בֶּן יוֹאֵשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל", אֲפֹשֶׁר לֹמַר כֵּן? וְהֵלֵא עֲזִיָּה קָבַר אֶת יִרְבֵּעָם וְעוֹד שְׁלֹשָׁה מַלְכִּים אַחֲרָיו, אֵלֵא כֹל אוֹתָן עָשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה שִׁהִיָּה עֲזִיָּה הַמֶּלֶךְ מִצְוָרַע (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב כו) "וְיֹתָם בָּנוּ עַל בֵּית הַמֶּלֶךְ שׁוֹפֵט אֶת עִם הָאָרֶץ".

ה. עַד שְׁלֵא נִגְנִזוּ אֵלֵיהֶם - הָיְתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְרַבָּה בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁנֵאמַר (מַלְכִּים ב א): "וַיֵּאמֶר אֵלֵיהֶם אֵל אֱלִישָׁע שֶׁב נֹא פַה כִּי ה' שְׁלַחְנִי עַד בֵּית אֵל", מָהוּ אוֹמֵר (שֵׁם)? "וַיֵּצְאוּ בְנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בֵּית אֵל אֵל אֱלִישָׁע" וְגו'. מָהוּ אוֹמֵר? (שֵׁם): "וַיִּגְשׁוּ בְנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בִּירִיחוֹ וְגו' כִּי ה' שְׁלַחְנִי הִירְדְנָה" וְגו', מָהוּ אוֹמֵר (שֵׁם): "וְחֲמֵשִׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים הִלְכוּ וַיַּעֲמֵדוּ מִנְּגַד מִרְחוֹק וַחֲנּוּ עִמּוֹ וּשְׁנִיָּהֶם עָמְדוּ עַל הִירְדֵן", יְכוּל מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ מוֹעֲטִין? תִּלְמוּד לֹמַר: "וְחֲמֵשִׁים אִישׁ" וְגו', יְכוּל מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ קְטָנִים? תִּלְמוּד לֹמַר: "וַיֵּאמְרוּ אֵלָיו הִירְדַּעַת כִּי הַיּוֹם ה' לֹקַח אֶת אֲדוֹנֵיךְ", 'אֲדוֹנֵינוּ' לֹא אֲמָרוּ אֵלֵא 'אֲדוֹנֵיךְ' - מִלְמַד שְׁכָלֶם חֲבָרְיוֹ שֶׁל אֵלֵיהֶם הָיוּ, וְהָיוּ שְׁקוּלִין כְּנִגְדַּד אֵלֵיהֶם, וּמִמִּין

שְׁנִסְתְּלֵקָה מֵהֶן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ? שְׁנֹאֲמַר (סש):
 "וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲנֵה נָא יֵשׁ אֶת עֲבָדֶיךָ
 חֲמֹשָׁה, חֲמִשִּׁים אֲנָשִׁים בְּנֵי חֵיל" וְגו'.
 אֲפֹשֶׁר לְבְנֵי אָדָם, אֲמַשׁ אוֹמְרִים "הִידְעַתְּ כִּי
 הַיּוֹם ה' לֹקַח אֶת אֲדוֹנֶיךָ", וְעַכְשָׁו אוֹמְרִים
 "יֵלְכוּ נָא וַיִּבְקְשׁוּ אֶת אֲדוֹנֶיךָ"? אֵלָא מִלְּמַד
 שְׁנִסְתְּלֵקָה מֵהֶן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. (סש): "וַיִּפְצְרוּ
 בּו עַד בּוֹשׁ וַיֹּאמְרָ שְׁלַחוּ"; מַה תְּלַמּוּד
 לֹמַר 'עַד בּוֹשׁ'? מִלְּמַד שְׁהֵיָה בּוֹשׁ מֵהֶם.
 דְּבַר אַחַר, "עַד בּוֹשׁ", מַה תְּלַמּוּד לֹמַר
 "עַד בּוֹשׁ"? כְּלֹמַר שְׁנִתְּבַיֵּשׁ מֵהֶם, כְּדִי
 שְׁלֵא יֹאמְרוּ אֵינּוּ רוֹצֵה לְהַקְבִּיל פְּנֵי רַבּוֹ,
 כָּל זְמַן שְׁהֵיָה אֱלִישֶׁע קָיָם לֹא הָיוּ גְדוּדֵי
 אָרֶם בְּאֵין בְּגִבּוֹל יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמַר (מִלְכִּים ב
 ח): "וְלֹא יִסְפּוּ גְדוּדֵי אָרֶם לְבֹא בְּאַרְצָ
 יִשְׂרָאֵל", מִשְׁמַת אֱלִישֶׁע מָהוּ אוֹמַר (מִלְכִּים ב
 א): "וַיִּמָּת אֱלִישֶׁע וַיִּקְבְּרוּהוּ וַיְגַדְדוּ מוֹאֵב
 יְבוֹאוּ בְּאַרְצָ יִשְׂרָאֵל".

בס"ד

0084 845769684

עצרתו אמונה
 ברו מיין טויר?

יא, מיטן אויבערשטנ'ס הילף!

סיונט אויך אויף עס צו
 באקומען וועכנטליך
 אויף די פאסט

וויסן אירע טעקסט:
718-387-2691
 איבערל צו
subscribe@kerenhadfusa.org

<p>24</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>יד</p> <p>14</p>		<p>Purim פורים</p> <p>6:52 _____ נץ החמה 9:56 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:58 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:25 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>7:12 _____ שקיעה בבלי: בבא מציעא כה • ירושלמי: ערובין י • תוספתא: סוטה ו נ"ך: יהושע ג-ד • רמב"ם: נדרים יג</p>
<p>25</p> <p>שני Monday</p>	<p>טו</p> <p>15</p>		<p>Shushan Purim שושן פורים</p> <p>6:51 _____ נץ החמה 9:55 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:57 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:26 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>7:13 _____ שקיעה בבלי: בבא מציעא כו • ירושלמי: ערובין יא • תוספתא: סוטה ז נ"ך: יהושע ה-ו • רמב"ם: נזירות א</p>
<p>26</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>טז</p> <p>16</p>		<p>6:49 _____ נץ החמה 9:54 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:57 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:27 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>7:14 _____ שקיעה בבלי: בבא מציעא כז • ירושלמי: ערובין יב • תוספתא: סוטה ח נ"ך: יהושע ז-ח • רמב"ם: נזירות ב</p>
<p>27</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>יז</p> <p>17</p>		<p>6:47 _____ נץ החמה 9:54 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:56 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:28 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>7:15 _____ שקיעה בבלי: בבא מציעא כח • ירושלמי: ערובין יג • תוספתא: סוטה ט נ"ך: יהושע ז-ט • רמב"ם: נזירות ג</p>
<p>28</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>יח</p> <p>18</p>		<p>6:46 _____ נץ החמה 9:53 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:55 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:29 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>7:16 _____ שקיעה בבלי: בבא מציעא כט • ירושלמי: ערובין יד • תוספתא: סוטה י נ"ך: יהושע ז-י • רמב"ם: נזירות ד</p>
<p>29</p> <p>ששי Friday</p> <p>Candle Lighting 6:59 הדלקת הנרות</p>	<p>יט</p> <p>19</p>		<p>6:44 _____ נץ החמה 9:52 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:54 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:30 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>7:17 _____ שקיעה בבלי: בבא מציעא לו • ירושלמי: ערובין טו • תוספתא: סוטה יא נ"ך: יהושע ז-יג • רמב"ם: נזירות ה</p>
<p>30</p> <p>שב"ק Shabbos</p> <p>Shabbos Ends 8:32 זמן מוצש"ק</p>	<p>כ</p> <p>20</p>		<p>Shabbos Parah שבת פרה</p> <p>6:42 _____ נץ החמה 9:51 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:54 _____ סו"ז תפלה - גר"א 8:32 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>7:19 _____ שקיעה בבלי: בבא מציעא לא • ירושלמי: ערובין טז • תוספתא: סוטה יב נ"ך: יהושע טו-טז • רמב"ם: נזירות ו</p>

ווען צדיקים ווערן באקאנט אויף דער וועלט, דאן קומען ארויס נייע ניגונים אויף דער וועלט.

(ספר המדות אות צדיק תלק ב' סימן י"ב)